Nota van toelichting

Algemeen

1. INLEIDING

In dit besluit zijn prudentiële regels opgenomen die gelden voor financiële ondernemingen die werkzaam zijn op de financiële markten. Voor de opbouw van dit besluit is de volgorde van de artikelen in de Wft, die de grondslag bieden voor de regels in dit besluit, aangehouden. In het eerste hoofdstuk zijn de definities opgenomen. Vervolgens worden in de hoofdstukken 2 en 3 de onderwerpen behandeld die algemeen van aard zijn, zoals de betrouwbaarheid en de integere bedrijfsvoering. In hoofdstuk 4 wordt de beheerste uitoefening van het bedrijf geregeld. Het gaat dan om de algemene aspecten (zoals de organisatie-inrichting, rapportagelijnen en verantwoordelijkheidsverdeling binnen de financiële onderneming) en de prudentiële aspecten van de bedrijfsvoering (bijvoorbeeld risicomanagement). In hoofdstuk 5 zijn regels over het uitbesteden van werkzaamheden opgenomen. Wijzigingen in aan de toezichthouder overgelegde gegevens moeten door de financiële onderneming worden gemeld. Regels met betrekking tot het melden van die wijzigingen zijn in hoofdstuk 6 opgenomen. In de hoofdstukken 7 en 8 zijn regels opgenomen over verzekering bijkomende risico's en over de vertegenwoordiger. De prudentiële regels met betrekking tot het minimum vermogen, solvabiliteit, liquiditeit, technische voorzieningen en rapportage worden behandeld in de hoofdstukken 9 tot en met 13. Verder wordt in hoofdstuk 14 de meldingsplicht van de controlerend accountant en de actuaris uitgewerkt en in hoofdstuk 15 invulling gegeven aan enkele artikelen in de wet over gekwalificeerde deelnemingen. Tenslotte worden in hoofdstuk 16 enkele slotbepalingen opgenomen.

2. Reikwijdte en vernieuwingen

Het Deel prudentieel toezicht financiële ondernemingen van de wet bevat op diverse plaatsen delegatiegrondslagen voor een nadere uitwerking van de in dat deel opgenomen prudentiële regels, zoals de regels met betrekking tot de bedrijfsvoering, de bijkomende risico's, het eigen vermogen, de solvabiliteit, de liquiditeit, technische voorzieningen, rapportage en gekwalificeerde deelnemingen. Dit besluit geeft uitwerking aan deze delegatiegrondslagen. Daarbij wordt vooral bestaande regelgeving zonder inhoudelijke wijzigingen verwerkt. Op enkele onderdelen worden echter wel vernieuwingen voorgesteld. De belangrijkste vernieuwingen worden hieronder toegelicht.

<u>Integere uitoefening van het bedrijf</u>

In hoofdstuk 3 zijn bepalingen opgenomen over een integere uitoefening van het bedrijf. Deze bepalingen zijn grotendeels overgenomen uit regelingen die al bestonden. De vernieuwing bestaat er voornamelijk uit dat de meeste regels die voorheen op toezichthouderniveau waren vastgesteld, nu bij algemene maatregel van bestuur worden vastgesteld. De belangrijkste verandering is dat de bepalingen in plaats van "rule based" nu meer "principle based " van aard zijn. Het voordeel hiervan is dat financiële ondernemingen de vrijheid krijgen om de eisen die gesteld worden zo te implementeren dat deze zo goed mogelijk aansluiten bij de bestaande bedrijfsvoering. De materiële vernieuwingen met betrekking tot de integere bedrijfsvoering hebben betrekking op de onderstaande drie onderwerpen:

1. Belangenverstrengeling

Artikel 8 bevat twee veranderingen ten opzichte van de oude regelingen (Regeling tegengaan van belangenverstrengeling en beheersing van integriteitsrisico's verzekeraars en de Regeling bestuurderskredieten[1]): (i) groepsbestuurders vallen ook onder de reikwijdte van de bepalingen (ii) waar voorheen gesproken werd over bestuurderskredieten, ziet de huidige bepaling op het verlenen van financiële diensten.

2. Incidenten

Met betrekking tot het melden van incidenten heeft er enige stroomlijning plaatsgevonden. In de Regeling incidenten kredietinstellingen en verzekeraars van DNB[2] stonden verschillende situaties beschreven wanneer een incident gemeld diende te worden aan de toezichthouder. In dit besluit hoeven alleen de incidenten die een ernstig gevaar vormen voor de integere uitoefening van het bedrijf gemeld te worden. Zoals in de artikelsgewijze toelichting ook is aangegeven, zijn dit de incidenten die het vertrouwen in de betreffende financiële onderneming of de financiële markten als geheel schaden.

3. Integriteitsgevoelige functies

Het besluit integere bedrijfsvoering[3] bepaalde dat bij het beoordelen van personen die een integriteitsgevoelige functie gaan bekleden, de betrouwbaarheid van deze personen "buiten twijfel staat". Deze eis is aangepast: een financiële onderneming maakt op basis van onderhavig besluit een onderbouwde beoordeling van de betrouwbaarheid van personen die zij wil benoemen in een integriteitsgevoelige functie.

<u>Beheerste uitoefening van het bedrijf</u>

In hoofdstuk 4 zijn bepalingen opgenomen over een beheerste uitoefening van het bedrijf. Het aantal artikelen over de bedrijfsvoering zoals opgenomen in de Regeling organisatie en beheersing (Rob)[4], de Principes interne beheersing, de Nadere regeling prudentieel toezicht effectenverkeer 2002 (NRpte 2002)[5] en de Regeling prudentieel toezicht beleggingsinstellingen (Rptb)[6] is teruggebracht van 70 naar 10 artikelen. Het aantal artikelen in de Rob omvatte alleen al 60 artikelen. De artikelen in deze algemene maatregel van bestuur zijn principle based van aard en kunnen op die manier eenvoudiger worden nageleefd binnen de specifieke organisatiestructuur van de betreffende financiële onderneming. In hoofdstuk 4 is een duidelijke splitsing gemaakt in de algemene aspecten van de bedrijfsvoering (afdeling 4.1) en de prudentiële aspecten van de bedrijfsvoering (afdeling 4.2). Inhoudelijk zijn geen noemenswaardige wijzigingen aangebracht.

<u>Eénsporige verslaggeving</u>

Een belangrijke doelstelling van dit besluit is het verstevigen van éénsporige verslaggeving. Het beginsel van éénsporige verslaggeving houdt in dat financiële ondernemingen met één set van jaarrekeningregels

[1] Stcrt. 2003, nr. 248.
[2] Stcrt. 2003, nr. 248.
[3] Stb. 2003, nr. 396.
[4] Stcrt. 2001, 65, blz 23.
[5] Stcrt. 2002, 178, blz 27.
[6] Stcrt. 2005, 145, blz 15.

zowel de jaarrekening als de prudentiële rapportages kunnen opmaken. Ware dit anders, dan zouden financiële ondernemingen worden geconfronteerd met onnodige administratieve lasten. Ook in de oude, sectoraal ingerichte, regelgeving was éénsporige verslaggeving het uitgangspunt. Door de recente invoering van de internationale jaarrekeningstandaarden (IAS/IFRS) en de daaruit voortvloeiende wijzigingen in de Europese jaarverslaggevingrichtlijnen, die zijn geïmplementeerd in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: Titel 9), zijn de jaarrekeningregels en de regels voor de prudentiële rapportages echter op onderdelen uiteen gaan lopen. Dankzij de invoering van de IAS/IFRS en de aanpassing van Titel 9 zijn de jaarrekeningregels aangescherpt en geconcretiseerd. Eénsporige verslaggeving vergt daarom aanpassing van prudentiële regels en rapportages.

De IAS/IFRS zijn vastgesteld door de *International Accounting Standards Board* (IASB). Vervolgens zijn zij volgens de comitologieprocedure conform Verordening (EG) Nr. 1606/2002 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 19 juli 2002 betreffende de toepassing van internationale standaarden voor jaarrekeningen (PbEG L 243) goedgekeurd door de Commissie van de Europese Gemeenschappen (de Europese Commissie) voor gebruik in de Europese Unie. Beursgenoteerde financiële ondernemingen zijn ingevolge deze IAS-verordening vanaf het boekjaar 2005 verplicht hun geconsolideerde jaarrekening volgens de IAS/IFRS op te stellen. In hun enkelvoudige jaarrekening mogen zij de IAS/IFRS toepassen. Niet-beursgenoteerde financiële ondernemingen mogen de IAS/IFRS toepassen in hun geconsolideerde jaarrekening en, indien zij dit doen, ook in hun enkelvoudige jaarrekening. Dit is via de Wet uitvoering IAS-verordening, IAS 39-richtlijn en moderniseringsrichtlijn geregeld in artikel 2:362, achtste lid, van het BW. De Wft heeft tegelijkertijd Titel 9 meer in lijn gebracht met de IAS/IFRS.

In dit besluit wordt de uitwerking van het beginsel van éénsporige verslaggeving behouden en waar nodig hersteld. Zo veel mogelijk is aangesloten bij de regels van IAS/IFRS en Titel 9 met betrekking tot gehanteerde definities, rubricering, waardering en resultaatbepaling. Bepalingen uit de oude regelgeving die niet stroken met de jaarrekeningregels zijn zo veel mogelijk in overeenstemming gebracht met deze jaarrekeningregels. Zo is de toereikendheidstoets (artikel 99) die verzekeraars moeten uitvoeren om te bepalen of hun technische voorzieningen toereikend zijn, aangescherpt en aangepast ten einde waardering tegen de actuele waarde mogelijk te maken. Deze aanpassing is eerder aangekondigd in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de wijziging van bepalingen voor de financiële verslaggeving door verzekeringsmaatschappijen (Kamerstukken II 2002/03, 28 799, nr. 3). Tevens zijn enkele bepalingen ten aanzien van de berekening van de technische voorzieningen meer in lijn gebracht met de IAS/IFRS en Titel 9.

Ook wordt op enkele plaatsen de bevoegdheid van DNB om van de jaarrekeningregels afwijkende regels te stellen, ingeperkt voor zover dat niet reeds ingevolge de wet is gebeurd. Dit geldt ten eerste voor de bevoegdheid van DNB om in de aanwijzingen bij de staten afwijkende consolidatie- en waarderingsregels te stellen. Ten tweede is de bevoegdheid van DNB op grond van artikel 7 van het Besluit technische voorzieningen verzekeringsbedrijf 1994 (Btvv 1994) om nadere regels te stellen omtrent de mate waarin technische voorzieningen moeten worden gevormd, geschrapt. De mogelijkheid die voorheen bestond voorzieningen op te nemen tegen op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs valt te schatten, vervalt door

richtlijn 2003/51/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 18 juni 2003 tot wijziging van de richtlijnen 78/660/EEG, 83/349/EEG, 86/635/EEG en 91/674/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van bepaalde vennootschapsvormen, banken en andere financiële instellingen, en verzekeringsondernemingen (PbEG L 178) (moderniseringsrichtlijn). De moderniseringsrichtlijn heeft richtlijn 91/674/EEG van de Raad van 19 december 1991 betreffende de jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening van verzekeringsondernemingen (PbEG L 374) (richtlijn jaarrekening verzekeraars) aangepast teneinde de verschillen met de IAS/IFRS (IFRS 4, de eerste fase standaard voor verzekeringscontracten) weg te nemen. Deze aanpassing is geïmplementeerd in artikel 2:374 van het BW, dat ingevolge artikel 2:435, tweede lid, van het BW ook van toepassing is op de technische voorzieningen indien de aard van de technische voorzieningen zich daartegen niet verzet. Hierdoor is het niet meer mogelijk enkel om reden van prudentie of egalisatie een voorziening te vormen. Het is aan de verzekeraar zelf voor elke ontstane schade dan wel ontstane plicht tot uitkering een voorziening te vormen. DNB kan door middel van de door de verzekeraar uit te voeren toereikendheidstoets nagaan of de technische voorzieningen toereikend zijn. Het voorschrijven van aanvullende voorzieningen voor bepaalde risico's behoort echter niet tot haar bevoegdheden. Dit wil overigens niet zeggen dat alle thans gebruikte waarderingsmethoden en –grondslagen voor verzekeringsverplichtingen volgens IFRS 4 moeten aansluiten op IAS 37 (de standaard voor voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa). Omdat IFRS 4 zich niet over alle technische voorzieningen uitlaat, dienen voor dergelijke technische voorzieningen de bestaande nationale regels te worden gehanteerd totdat daarvoor ook verslaggevingvoorschriften komen in de opvolger van IFRS 4 (de "tweede fase standaard voor verzekeringscontracten"). Dat betekent dat de relevante artikelen inzake de technische voorzieningen van Titel 9, voor zover in IFRS 4 niet anders is bepaald, van toepassing blijven op verzekeraars die de IAS/IFRS toepassen (IAS/IFRS-verzekeraars).

Prudentiële filters

Het is niet mogelijk een volledige aansluiting van de jaarrekeningregels en de regels voor prudentiële rapportages te bewerkstelligen. Europese richtlijnen voor prudentieel toezicht bevatten expliciete afwijkingen van de jaarrekeningregels, bijvoorbeeld met betrekking tot de consolidatiekring voor banken en beleggingsondernemingen en egalisatievoorzieningen voor verzekeraars. Bovendien is het wenselijk om op onderdelen in de prudentiële regels correcties te maken ten opzichte van de jaarrekeningregels. Deze correcties worden *prudentiële filters* genoemd. Een prudentieel filter kan noodzakelijk zijn om de gevolgen voor de prudentiële eisen van door IAS/IFRS of in Titel 9 nieuw ingevoerde waarderingsmethoden te mitigeren zodat de bestaande prudentiële eisen dezelfde waarborgen blijven bieden als voor de invoering van IAS/IFRS het geval was. Het prudentieel filter voorkomt dat balansposten of posten buiten de balanstelling ("posten") die daartoe ongeschikt zijn als aanwezige solvabiliteit kunnen worden meegeteld en bewerkstelligt dat alle posten die in de berekening van de vereiste solvabiliteit moeten worden meegeteld ook daadwerkelijk worden meegeteld. De oude regelgeving bevat reeds enkele van dergelijke correcties. Zo gelden immateriële activa (bijvoorbeeld goodwill) als aftrek van de aanwezige solvabiliteit.

Het is echter niet zo dat elke wijzing ingevolge IAS/IFRS automatisch gepaard moet gaan van het voorschrijven van een prudentieel filter. Het uitgangspunt van éénsporige verslaggeving zou teniet worden gedaan door bij elke stelselwijziging een prudentieel filter te eisen, waardoor in feite een dubbele rapportage

– en daarmee een administratieve belasting – zou ontstaan. Daarom wordt terughoudend omgegaan met prudentiële filters. Prudentiële filters worden getoetst op:

(i) materialiteit; de prudentie moet zonder filter daadwerkelijk in het geding komen;
(ii) administratieve lasten; het filter moet zo worden vormgegeven dat het zo min mogelijk administratieve lasten veroorzaakt;
(iii) verslaggevingconsequenties; het filter mag financiële ondernemingen niet dwingen om in het verleden gemaakte keuzes in de verslaggeving vast te houden voor het toezicht; en
(iv) consistentie met internationale regelgeving, met name de verschillende Europese richtlijnen op het terrein van prudentieel toezicht.

Met betrekking tot dit laatste punt wordt opgemerkt dat ook in Europees verband prudentiële filters worden ontwikkeld. Zo adviseert het Europese comité van bankentoezichthouders (CEBS) over prudentiële filters voor banken en beleggingsondernemingen die de IAS/IFRS toepassen. Deze bevoegdheid ontleent het CEBS aan artikel 150, eerste lid, onderdeel h, van de richtlijn nr. [PM] van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van [PM datum] tot herschikking van richtlijn nr. 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 maart 2000 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen en richtlijn nr. 93/6/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 15 maart 1993 inzake de kapitaaltoereikendheid van beleggingsondernemingen en kredietinstellingen (richtlijn kapitaaleisen). De door het CEBS aan de Europese Commissie geadviseerde prudentiële filters maken, zodra zij door de lidstaten via een comitologieprocedure zijn vastgesteld, onderdeel uit van Europese regelgeving. Vervolgens moeten zij in nationale regelgeving worden omgezet door de lidstaten. De richtlijn kapitaaleisen, die het Bazel 2 kapitaalakkoord codificeert voor de Europese Unie, moet per 1 januari 2007 zijn geïmplementeerd. De geharmoniseerde prudentiële filters zullen op zijn vroegst begin 2007 door de lidstaten kunnen worden vastgesteld. Tot die tijd zijn lidstaten vrij op nationale basis prudentiële filters vast te stellen. In dit besluit wordt uiteraard wel rekening gehouden met de voorstellen van CEBS. Deze zijn inmiddels ter consultatie aan de belanghebbende partijen voorgelegd.

Ook het Europese comité van verzekerings- en pensioentoezichthouders (CEIOPS) heeft inmiddels een aanbeveling gedaan aan de nationale toezichthouders voor prudentiële filters voor verzekeraars die de IAS/IFRS toepassen. Een comitologieprocedure als voor het CEBS bestaat voor CEIOPS vooralsnog niet. De aanbevelingen zijn daarom juridisch niet bindend.

Dit besluit bevat een aantal prudentiële filters. Deze zijn met name te vinden in de artikelen met betrekking tot de minimumomvang van de solvabiliteit (de vereiste solvabiliteit) en de samenstelling van de solvabiliteit (de aanwezige solvabiliteit). In de artikelsgewijze toelichting worden deze filters en de noodzaak ervan toegelicht.

<u>Modernisering van de staten</u>

De vernieuwingen in dit besluit ten gevolge van het herstellen van éénsporige verslaggeving hebben ook gevolgen voor de staten die financiële ondernemingen bij DNB moeten indienen. De staten zijn dan ook herzien.

Dit besluit en de toezichthouderregels ingevolge dit besluit herzien de inhoud van de staten voor verzekeraars. DNB heeft belang bij herziening van deze staten ten behoeve van het toezicht. In de staten onder de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 (Wtv 1993) werd zeer gedetailleerde informatie opgevraagd die niet per se bijdraagt aan het inzicht in de risico's. Dit terwijl DNB ten behoeve van het prudentieel toezicht juist inzicht in het risicoprofiel van verzekeraars nodig heeft. De modernisering van de staten van verzekeraars bereikt dat onnodige detaillering niet meer wordt opgevraagd, en dat daarvoor in de plaats juist informatie over het risicoprofiel komt, overigens zonder het doel een aanvullende solvabiliteitseis te creëren. De solvabiliteitsberekening wordt alleen door de prudentiële filters beïnvloed.

Voor de modernisering is de invoering van de wet tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de wijziging van bepalingen voor de financiële verslaggeving door verzekeringsmaatschappijen (Kamerstukken II 2002/03, 28 799, nr. 2) een noodzakelijke voorwaarde. Met deze wet wordt beoogd de volgende doelen te realiseren:

1. het verbeteren van de inzichtelijkheid en vergelijkbaarheid van de jaarrekening van verzekeraars die Titel 9 toepassen (BW-verzekeraars);
2. vergelijkbaarheid tussen IAS/IFRS-verzekeraars en BW-verzekeraars ten behoeve van de gebruikers van de jaarrekening, door afdeling 15 van Titel 9 binnen de grenzen die de Europese jaarrekeningregels stellen meer in lijn te brengen met de IAS/IFRS; en
3. het mogelijk maken van de modernisering van de (openbare en niet-openbare) staten van verzekeraars in de richting van IAS/IFRS grondslagen.

Deze laatste doelstelling biedt voordelen voor zowel verzekeraars als DNB. Dankzij deze wet is het mogelijk de staten aan te laten sluiten op de IAS/IFRS met behoud van de vergelijkbaarheid tussen IAS/IFRS-verzekeraars en BW-verzekeraars. Dit levert voor verzekeraars een administratieve lastenbesparing op. Voor DNB biedt de modernisering een vergroting van de inzichtelijkheid en vergelijkbaarheid van financiële cijfers van verzekeraars hetgeen het toezicht ten goede komt.

Ook de staten voor beleggingsondernemingen en kredietinstellingen zijn gemoderniseerd, echter in het kader van de richtlijn kapitaaleisen in Europees verband. De gemoderniseerde staten worden bij gelegenheid van de implementatie van de richtlijn kapitaaleisen ingevoerd.

Ten behoeve van een correcte uitwerking van het beginsel van éénsporige verslaggeving in de staten is het de bedoeling dat de modellen van de staten, die ingevolge dit besluit door DNB worden vastgesteld, door DNB aan het Koninklijk Nederlands Instituut van Registeraccountants (NIVRA) worden voorgelegd. Het NIVRA zal de modellen toetsen op consistentie met de jaarrekeningregels in de IAS/IFRS en Titel 9.

<u>Risicogeoriënteerd rapportagekader</u>

Nieuw in dit besluit is dat DNB meer ruimte wordt geboden om de nodige flexibiliteit in het opvragen van informatie te betrachten. Deze flexibiliteit zorgt ervoor dat het opvragen door DNB van staten meer risicogeoriënteerd kan geschieden. Uitgangspunt is dat financiële ondernemingen waarvan de solvabiliteit zich in de buurt van de voorgeschreven minimumomvang bevindt vaker en meer gegevens moeten rapporteren dan financiële ondernemingen waarvan de solvabiliteit zich ruim boven deze minimumomvang bevindt. Dit biedt financiële ondernemingen een extra prikkel om aan de prudentiële voorschriften te

voldoen, omdat zij zich rapportages en daarmee administratieve lasten kunnen besparen. Een dergelijke risicogeoriënteerde benadering gold in de oude regelgeving al gedeeltelijk voor banken. DNB heeft per boekjaar 2005 de zogenoemde "compliance verklaring" ingevoerd in het Handboek Wtk (hierna: Handboek) nrs. 7000 en 8040. Zolang de solvabiliteitsratio hoger is dan een bepaalde signaleringswaarde, hoeft een bank bepaalde staten niet per maand, maar slechts per kwartaal te verstrekken. In de tussenliggende maanden kan zij volstaan met het afgeven van een verklaring dat haar solvabiliteit meer bedraagt dan de signaleringswaarde. Voor verzekeraars geldt daarnaast dat de informatiebehoefte van DNB afhankelijk kan zijn van de branches waarin de verzekeraar actief is. Voorts is het voor financiële ondernemingen die in een groep werkzaam zijn en uit dien hoofde informatie dienen te verstrekken, een positieve bijkomstigheid dat deze informatie geïntegreerd kan worden in de staten. Zo worden voor financiële groepen de administratieve lasten beperkt.

Ten aanzien van de reikwijdte van toepassing, de mate van detaillering, de afronding, de indientermijn en de frequentie is expliciet bepaald dat DNB deze afstemt op de aard en de omvang van de financiële onderneming, alsmede op de omvang van het solvabiliteitssurplus van de financiële onderneming. Concreet houdt dit in dat DNB financiële ondernemingen kan indelen in verschillende categorieën naar gelang hun aard, hun omvang en de omvang van hun solvabiliteitssurplus. Voor de verschillende categorieën kan zij vervolgens verschillende regels stellen met betrekking tot de bovengenoemde aspecten. De flexibiliteit voor DNB is niet ongelimiteerd. Zo kan DNB de frequentie van de verstrekking die uitgaat boven de uitgangswaarde, te weten een maal per jaar tot maximaal vier of twaalf maal per jaar. Tevens wordt op hoofdlijnen vastgelegd welke staten moeten worden verstrekt en ten aanzien van welke aspecten DNB nadere regels kan stellen. Dit waarborgt dat de administratieve lasten beperkt blijven.

Stroomlijning

In overeenstemming met de doelstelling van de Wft is het niveau van regelgeving voor verschillende bepalingen gestroomlijnd. De oude regelgeving gaf een versnipperd beeld te zien. Zo de prudentiële regels voor verzekeraars vooral op het niveau van een besluit geregeld, terwijl de prudentiële regels voor banken of beleggingsondernemingen bijna uitsluitend op het niveau van een toezichthouderregel waren opgenomen. De systematiek waartoe in het kader van de wet is besloten, houdt in dat bepalingen ter uitwerking van een norm uit de wet in beginsel op het niveau van een besluit worden opgenomen. Materie met een hoog technisch of organisatorisch gehalte wordt nader uitgewerkt in toezichthouderregels. Deze systematiek heeft tot gevolg dat een aantal bepalingen op een ander niveau van regelgeving is geregeld dan het geval was. Sommige bepalingen die waren opgenomen op het niveau van toezichthouderregels of ministeriële regelingen zijn in dit besluit opgenomen, bijvoorbeeld een deel van de liquiditeits- en solvabiliteitsregels die in het Handboek en de NRpte 2002 waren opgenomen. Ook komt het voor dat een voorheen op het niveau van de wet geregelde bepaling in dit besluit is neergelegd, bijvoorbeeld de "congruentieregel" en de "lokalisatie-eis" (artikel 104a) die in de artikelen 38 en 45 van de Wet toezicht natura-uitvaartverzekeringsbedrijf (Wtn) en 66, 67 en 94 van de Wtv 1993 waren opgenomen.

Ook de terminologie is in dit besluit voor zover mogelijk gestroomlijnd. Daarbij is aangesloten bij de wet. Zo is in de wet gekozen voor een gelijkluidende redactie van de verplichting om voldoende vermogen aan te houden, door te bepalen dat de genoemde financiële ondernemingen beschikken over voldoende minimum

eigen vermogen (de artikelen 2:78 tot en met 2:81 van de wet) en solvabiliteit (de artikelen 2:82 tot en met 2:87 van de wet). Wel is bepaald dat het minimum eigen vermogen en de solvabiliteit van een verzekeraar worden uitgedrukt in een aan te houden garantiefonds (artikel 2:78, vierde lid, van de wet) respectievelijk solvabiliteitsmarge (2:82, derde lid, van de wet) omdat deze termen in de wet worden gehanteerd bij onder meer de toepassing van het herstel-, financierings- of saneringsplan. Voor banken, icbe-beheerders, beleggingsondernemingen, clearinginstellingen en elektronischgeldinstellingen is de solvabiliteit in dit besluit uitgedrukt in een aan te houden toetsingsvermogen. Hiermee is aangesloten bij het Handboek en de NRpte 2002. In het Besluit toezicht beleggingsinstellingen 2005 (Btb 2005) werd voor icbe-beheerders over aanvullend eigen vermogen gesproken. Ter onderscheiding van de verplichting over een minimumomvang van het eigen vermogen te beschikken (artikel 2:78 van de wet), wordt in dit besluit ook voor icbe-beheerders gesproken van toetsingsvermogen.

Clearinginstellingen

De activiteit “clearen” kan worden gezien als een combinatie van de werkzaamheden beschreven in bijlage 1 van richtlijn nr. 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 20 maart 2000 betreffende de toegang tot en de uitoefening van de werkzaamheden van kredietinstellingen (PbEG L 126) (richtlijn banken). Daarom sluiten de regels voor clearinginstellingen aan bij die voor banken. Indien het noodzakelijk en proportioneel is op onderdelen van banken afwijkende regels te stellen, dan komt dit op het niveau van toezichthouderregels tot uiting.

3. Hoofdlijnen van het besluit

De inhoud van de verschillende hoofdstukken van dit besluit zullen hieronder worden besproken.

Hoofdstuk 1 Inleidende bepalingen

In hoofdstuk 1 zijn de definities opgenomen die in dit besluit worden gebruikt.

Hoofdstuk 2 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van personen die het beleid van een financiële onderneming bepalen of mede bepalen of toezicht houden op de algemene gang van zaken van de financiële onderneming moet buiten twijfel staan. Dit geldt op gelijke wijze voor houders van een gekwalificeerde deelneming in het kapitaal of stemrechten in een financiële onderneming. In het kader daarvan worden deze personen beoordeeld op hun betrouwbaarheid door DNB, voordat betrokkenen hun functie mogen uitoefenen. Het doel van de beoordeling van de betrouwbaarheid van deze personen is borging van de integriteit en het maatschappelijke vertrouwen in de financiële markten. Er mag geen twijfel bestaan over de betrouwbaarheid van de financiële ondernemingen en personen die op deze markten handelen. De betrouwbaarheid van de top van een onderneming, namelijk de bestuurders, leden van de raad van commissarissen en raad van toezicht, of van een ander orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming, moet daarom buiten twijfel staan. Artikel 2:37 van de wet is bewust zodanig geformuleerd dat zij ook personen kan betreffen die feitelijk substantiële invloed uitoefenen op het beleid of de besluitvorming gericht op de langetermijnstrategie van de financiële onderneming. De governancestructuur van een onderneming kan zodanig zijn ingericht dat een persoon, anders dan de formele bestuurders, het beleid van een onderneming feitelijk bepaalt. In een dergelijk geval heeft DNB de

mogelijkheid om de betrouwbaarheid van deze persoon te beoordelen. De ruime formulering in de wet is er niet op gericht dat DNB een ieder, die buiten de gebruikelijke kring van beleidsbepalers valt, zekerheidshalve toetst.

De artikelen van deze afdeling zien op de feiten en omstandigheden die in aanmerking worden genomen bij de beoordeling en de wijze waarop DNB inzicht hierin verkrijgt. De beoordeling van de betrouwbaarheid richt zich op feiten en omstandigheden, waaruit blijkt dat betrokkene gedragingen heeft vertoond die in de weg staan aan een integere invulling en uitoefening van de functie van een persoon, bedoeld in de artikelen 2:37 en 2:126, **derde lid,** van de wet. Hierbij kan worden gedacht aan gedragingen die blijk geven van het niet hebben van eigenschappen als wetgetrouwheid, prudentie, oprechtheid en verantwoordelijkheidszin. Deze gedragingen kunnen blijken uit voornemens, handelingen en antecedenten.

De belangenafweging die DNB maakt, moet berusten op een eigen beoordeling. DNB betrekt in haar oordeelsvorming het onderlinge verband tussen de aan een antecedent ten grondslag liggende gedraging en de overige omstandigheden van het geval. Daarnaast beschouwt zij de belangen die de wet beoogt te beschermen en de overige belangen van de financiële onderneming en betrokkene.

Hoofdstuk 3 Integere uitoefening van het bedrijf

Met de inwerkingtreding van de Wet actualisering en harmonisatie financiële toezichtwetten (Wet A&H, Kamerstukken II 2001/02, 28 373) is integriteit als doelstelling in de financiële toezichtwetgeving opgenomen. Integriteit is ook een doelstelling in het kader van de wet.
Een belangrijk aspect met betrekking tot integriteit is de integere uitoefening van het bedrijf van de onder toezicht staande instellingen.

Integer handelen is de eigen verantwoordelijkheid van de financiële onderneming en is in het belang van de onderneming zelf. Het vertrouwen van de consument in de financiële onderneming is namelijk mede afhankelijk van het integer handelen van de onderneming. De onderneming dient zelf een beleid te formuleren en zorg te dragen voor de bewustwording, de bevordering en de handhaving van de in dit beleid neergelegde principes.
De waarborgen voor een integere uitoefening van het bedrijf vinden voornamelijk neerslag in de bedrijfsvoering van de financiële ondernemingen.
Zoals hiervoor aangegeven, beschikken financiële ondernemingen over een adequaat beleid dat ertoe strekt dat er binnen alle geledingen van de organisatie integer gehandeld wordt. Onverminderd dit beleid dienen de financiële ondernemingen in het bijzonder beleid vast te stellen met betrekking tot een integere uitoefening van het bedrijf: het tegengaan van belangenverstrengeling en betrokkenheid bij strafbare feiten of andere wetsovertredingen en het tegengaan van handelingen die het vertrouwen in de financiële onderneming of de financiële markten als geheel kunnen schaden. Net als in het Besluit van 10 oktober 2003, houdende regels ter zake van een integere bedrijfsvoering door kredietinstellingen en verzekeraars alsmede tot wijziging van enkele besluiten in verband met de Wet actualisering en harmonisatie financiële toezichtwetten (Besluit integere bedrijfsvoering kredietinstellingen en verzekeraars) worden deze thema's in dit besluit uitgewerkt in de artikelen die zien op (i) het tegengaan van belangenverstrengeling; (ii) de omgang met incidenten die een gevaar vormen voor een integere uitoefening van het bedrijf van een financiële onderneming; (iii) personen

die een integriteitgevoelige functie bekleden; (iv) het vaststellen van de identiteit, de aard en de achtergrond van de cliënten ("*Customer Due Diligence*"). Verder dient de financiële onderneming op verzoek van de toezichthouder de administratie te onderzoeken op personen die in verband met terroristische activiteiten de integriteit van de financiële sector kunnen schaden.

De uitvoering van de bepalingen van dit hoofdstuk brengt met zich mee dat er in bepaalde gevallen verwerking van persoonsgegevens in de zin van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) zal plaatsvinden door de betrokken ondernemingen. De grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens door een financiële onderneming, ligt in artikel 8, sub c, van de Wbp. Het is de verantwoordelijkheid van de betrokken onderneming om bij de uitvoering van de verplichtingen uit dit besluit aan de vereisten van de Wbp te voldoen.

Hoofdstuk 4 Beheerste uitoefening van het bedrijf

Op grond van artikel 2:45, eerste lid, van de wet richt een clearinginstelling, kredietinstelling of verzekeraar met zetel in Nederland de bedrijfsvoering zodanig in dat deze een beheerste uitoefening van haar onderscheidenlijk zijn bedrijf waarborgt. Een goede beheersing van de interne bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's door financiële ondernemingen is noodzakelijk om de aangegane verplichtingen te allen tijde te kunnen nakomen. Een beheerste bedrijfsvoering is primair de eigen verantwoordelijkheid van de financiële onderneming en is in het belang van die onderneming zelf.
Daarom zijn de in dit besluit opgenomen regels vooral principle based van aard. Volgens het vennootschapsrecht (artikel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek) is het bestuur gehouden tot een behoorlijke vervulling van de hem opgedragen taak. Het bestuur dient dan ook op grond van het BW ervoor zorg te dragen dat de regels omtrent de bedrijfsvoering worden nageleefd.

De bedrijfsvoering bestaat uit de volgende aspecten: algemene aspecten (aspecten van de bedrijfsvoering die noch specifiek prudentieel noch specifiek gedragstypisch van aard zijn), integriteitsaspecten, prudentiële aspecten (gericht op het bevorderen van de soliditeit van de financiële onderneming) en gedragsaspecten (gericht op ordelijke en transparante financiële marktprocessen, zuivere verhouding tussen marktpartijen en zorgvuldige behandeling van cliënten).
DNB ziet toe op de algemene aspecten van de bedrijfsvoering bij clearinginstellingen, kredietinstellingen en verzekeraars. Het gaat dan onder meer om de organisatie-inrichting, de rapportagelijnen en verantwoordelijkheidsverdeling binnen de financiële onderneming (de artikelen die zijn opgenomen in **afdeling 4.1**).

DNB zal bij financiële ondernemingen toezien op de naleving van de prudentiële aspecten van de bedrijfsvoering **(afdeling 4.2)**. Een financiële onderneming dient de bedrijfsvoering zodanig in te richten dat de soliditeit van die financiële onderneming wordt gewaarborgd. De financiële onderneming dient daartoe te beschikken over procedures voor de beheersing van onder meer kredietrisico's, marktrisico's en operationele risico's (zie de **artikelen 20 en 23**)
De integriteitsaspecten van de bedrijfsvoering zijn in hoofdstuk 3 opgenomen. De uitwerking van de gedragsaspecten van de bedrijfsvoering wordt geregeld in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen.

Op dit moment is het artikel over de bedrijfsvoering in de toezichtwetten uitgewerkt in toezichthouderregels. Veel regels die in toezichthouderregels waren opgenomen, zijn in dit besluit verwerkt.

Hoofdstuk 5 Uitbesteden van werkzaamheden

Op grond van economische principes worden elementaire onderdelen van de bedrijfsvoering van een financiële onderneming in toenemende mate uitbesteed. Het meest voorkomend is het uitbesteden van administratieve werkzaamheden. Bij het uitbesteden van werkzaamheden blijft de financiële onderneming verantwoordelijk voor de uitbestede werkzaamheden. Dit houdt onder meer in dat de financiële onderneming primair aanspreekpunt is voor DNB.

Aangezien het uitbesteden van werkzaamheden zowel invloed kan hebben op de soliditeit van een financiële onderneming als op de bescherming van de belangen van de cliënt zijn zowel onder het Deel Prudentieel toezicht financiële ondernemingen (artikel 2:46, dat in de artikelen 2:50, 2:51, 2:53, 2:54 en 2:55 van de wet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard) als onder het Deel Gedragstoezicht financiële ondernemingen (artikel 4:16 van de wet) bepalingen over het uitbesteden van werkzaamheden opgenomen. DNB zal als vergunningverlenende toezichthouder toezicht houden op het uitbesteden van werkzaamheden die betrekking hebben op de algemene aspecten en integriteitsaspecten van de bedrijfsvoering bij clearinginstellingen, kredietinstellingen en verzekeraars. Bijvoorbeeld het uitbesteden van de automatisering. De AFM ziet daarop toe bij beheerders, bewaarders en beleggingsondernemingen. Verder houdt DNB toezicht op het uitbesteden van werkzaamheden door financiële ondernemingen indien die uitbesteding van invloed kan zijn op de soliditeit van die financiële onderneming. De AFM houdt toezicht op het uitbesteden van werkzaamheden door financiële ondernemingen indien de uitbesteding van invloed kan zijn op transparante financiëlemarktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen of de zorgvuldige behandeling van cliënten.

Hoofdstuk 6 Wijziging met betrekking tot overgelegde gegevens

Op grond van artikel 2:57 van de wet meldt een clearinginstelling, kredietinstelling of verzekeraar wijzigingen met betrekking tot onderwerpen waarover verstrekking van gegevens is voorgeschreven. Op grond van hetzelfde artikel wordt bij algemene maatregel van bestuur bepaald welke wijzigingen het betreft, op welk moment en op welke wijze de melding plaatsvindt, welke gegevens daarbij worden verstrekt en, indien van toepassing, onder welke voorwaarden de wijzigingen ten uitvoer mogen worden gelegd.

De te melden wijzigingen zijn onderverdeeld in drie categorieën. De eerste categorie wijzigingen zijn wijzigingen die vooraf moeten worden gemeld, dat wil zeggen dat *het voornemen* tot de wijziging moet worden gemeld. Aan het voornemen kan pas uitvoering worden gegeven indien DNB binnen zes weken niet heeft medegedeeld bezwaar daartegen te hebben. De tweede categorie betreft wijzigingen die onverwijld na de totstandkoming moeten worden gemeld. De derde categorie omvat wijzigingen die binnen twee weken na de totstandkoming van de wijziging moeten worden gemeld.

Een regeling betreffende wijzigingen met betrekking tot de namen en adressen van degenen die een gekwalificeerde deelneming houden in de financiële onderneming, alsmede de omvang van de

desbetreffende gekwalificeerde deelneming is niet opgenomen in deze algemene maatregel van bestuur. Een regeling dienaangaande is opgenomen in artikel 2:130 van de wet.

Hoofdstuk 7 Verzekering bijkomende risico's

In dit hoofdstuk wordt geregeld welke bijkomende risico's door een schadeverzekeraar – naast de risico's waarvoor hij een vergunning heeft – onder voorwaarden mogen worden verzekerd, zonder dat daarvoor een vergunning voor de betreffende branche is vereist.

Hoofdstuk 8 Vertegenwoordiger

Dit hoofdstuk geeft uitvoering aan artikel 2:68 van de wet. Het hoofdstuk bevat regels met betrekking tot de vertegenwoordiger in Nederland van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een andere staat: zowel een andere lidstaat als een staat die geen lidstaat is. Er worden regels gegeven met betrekking tot het adres van de vertegenwoordiger, en de omstandigheden waaronder een vertegenwoordiger ophoudt vertegenwoordiger te zijn, teneinde te bereiken dat de verzekeraar steeds een vertegenwoordiger in Nederland heeft.
De regels met betrekking tot wijziging van gegevens van een vertegenwoordiger in een andere staat van een verzekeraar met zetel in Nederland worden gegeven in hoofdstuk 6.

Hoofdstuk 9 Minimum vermogen

Hoofdstuk 9 van dit besluit bevat regels met betrekking tot het minimumbedrag aan eigen vermogen dat financiële ondernemingen bij aanvang van hun werkzaamheden (dus bij de vergunningaanvraag) en daarna doorlopend moeten aanhouden. De grondslag voor deze regels is te vinden in de artikelen 2:78, derde lid, 2:79, derde lid, en 2:80, tweede lid van de wet. Voor beheerders, beleggingsondernemingen, bewaarders, clearinginstellingen en kredietinstellingen betreft dit het minimumbedrag aan eigen vermogen, bedoeld in artikel 2:78, eerste lid, van de wet, voor een verzekeraar het minimumbedrag van het garantiefonds, bedoeld in artikel 2:78, vierde lid, van de wet. De term "minimumbedrag van het garantiefonds" is afkomstig uit de Europese richtlijnen voor verzekeraars en wordt in onderhavig besluit gehandhaafd. Niet beoogd is inhoudelijke wijzigingen door te voeren ten opzichte van de bestaande praktijk, behoudens de hiervoor beschreven prudentiële filters.

Opgemerkt wordt dat de bepalingen inzake eigenvermogenseisen – evenals de solvabiliteitseisen in hoofdstuk 10 – voor natura-uitvaartverzekeraars niet zijn aangepast aan richtlijn nr. 2002/12/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 maart 2002 tot wijziging van richtlijn 79/267/EEG van de Raad op het gebied van de solvabiliteitsmargevereisten voor levensverzekeringsondernemingen (PbEG L 77) en richtlijn nr. 2002/13/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 maart 2002 tot wijziging van richtlijn 73/239/EEG van de Raad op het gebied van de solvabiliteitsmargevereisten voor schadeverzekeringsondernemingen (PbEG L 77) (richtlijnen Solvency I). Dit met het oog op het voorkomen van onnodige administratieve lasten. Hierdoor zijn er enkele verschillen in de bepalingen met betrekking tot het minimumbedrag van het garantiefonds en de solvabiliteit voor levensverzekeraars en schadeverzekeraars enerzijds en natura-uitvaartverzekeraars anderzijds.

Hoofdstuk 10 Solvabiliteit

Hoofdstuk 10 van dit besluit bevat regels met betrekking tot de solvabiliteit van icbe-beheerders, beleggingsondernemingen, clearinginstellingen, kredietinstellingen en verzekeraars. Artikel 2:82, tweede lid, van de wet bevat de grondslag hiertoe, welke regels in de artikelen 2:83, 2:84, 2:86 en 2:87 van de wet van overeenkomstige toepassing worden verklaard. De regels hebben met name betrekking op de minimumomvang van de solvabiliteit (de vereiste solvabiliteit) en de samenstelling van de solvabiliteit (de aanwezige solvabiliteit) en op de beperking van risico's. De artikelen 2:84, tweede lid, en 2:87, tweede lid, van de wet bieden ook een grondslag voor lagere regelgeving met betrekking tot de lokalisatie van de waarden – te weten activa of posten buiten de balanstelling die een waarde vertegenwoordigen – die de solvabiliteitsmarge vormen van bijkantoren in Nederland van levensverzekeraars en schadeverzekeraars met zetel in een staat die geen lidstaat is respectievelijk van natura-uitvaartverzekeraars met zetel in een niet-aangewezen staat. Hierin is bepaald waar de betreffende verzekeraar (een deel van) deze waarden moet aanhouden.

De verplichting om voldoende solvabel te zijn, dient ertoe te zorgen dat financiële ondernemingen voldoende vermogen aanhouden ten opzichte van de omvang van hun verplichtingen en de aard en grootte van hun bedrijfsrisico's. Het doel hiervan is deze ondernemingen in staat te stellen ongunstige ontwikkelingen in het bedrijfsklimaat op te vangen. Zie de toelichting op artikel 2:82 van de wet. Hier zij nogmaals opgemerkt dat onder het solvabiliteitstoezicht tevens het toezicht op de kapitaaltoereikendheid in het licht van de marktrisico's en de controle op grote postenrisico's (voor banken en beleggingsondernemingen) wordt verstaan, evenals de beperking van beleggingen (voor icbe-beheerders en elektronischgeldinstellingen). Dit toezicht heeft immers tot doel te zorgen dat financiële ondernemingen de risico's beperkt houden zodat zij, ook op termijn, aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Hoofdstuk 10 van dit besluit bevat dan ook regels met betrekking tot deze onderwerpen. Opgemerkt zij dat de regels met betrekking tot de grote postenrisico's en de beleggingsbeperkingen in artikel 2:82, zevende lid, van de wet tezamen worden aangeduid als regels met betrekking tot "het aanhouden van balansposten of posten buiten de balanstelling".

De regels ter uitwerking van het solvabiliteitsvereiste vloeien voor banken, icbe-beheerders, beleggingsondernemingen, elektronischgeldinstellingen, levensverzekeraars en schadeverzekeraars voort uit Europese regelgeving, namelijk de richtlijn banken, richtlijn nr. 85/611/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 20 december 1985 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende bepaalde instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) (PbEG L 375) (richtlijn beleggingsinstellingen), richtlijn nr. 93/6/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 15 maart 1993 inzake de kapitaaltoereikendheid van beleggingsondernemingen en kredietinstellingen (PbEG L 141) (richtlijn kapitaaltoereikendheid), richtlijn nr. 93/22/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 10 mei 1993 betreffende het verrichten van diensten op het gebied van belegging in effecten (PbEG L 141) (richtlijn beleggingsdiensten), richtlijn nr. 2000/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 18 september 2000 betreffende de toegang tot, de uitoefening van en het bedrijfseconomisch toezicht op de werkzaamheden van instellingen voor elektronisch geld (PbEG L 275) (richtlijn elektronisch geld), richtlijn nr. 73/239/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 24 juli 1973 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot het

directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, en de uitoefening daarvan (PbEG L 228) (eerste richtlijn schadeverzekeraars) en richtlijn nr. 2002/83/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 november 2002 betreffende levensverzekering (PbEG L 345) (richtlijn levensverzekeraars). Voor clearinginstellingen en natura-uitvaartverzekeraars bestaat geen Europese regelgeving. Voor clearinginstellingen wordt solvabiliteitstoezicht geïntroduceerd door de wet.

Inhoudelijk is een stroomlijning aangebracht, met name ten aanzien van bepalingen die betrekking hebben op banken, beleggingsondernemingen en, in mindere mate, icbe-beheerders en elektronischgeldinstellingen. Het Handboek en de NRpte 2002 bevatten aanzienlijke verschillen, terwijl de bepalingen een uitwerking zijn van dezelfde richtlijnartikelen. In dit besluit zijn de verschillen in formulering die niet voortvloeien uit inhoudelijke verschillen weggenomen. Dit neemt niet weg dat de verschillende richtlijnbepalingen dwingen tot een enigszins gesegmenteerde uitwerking van de solvabiliteitsvereisten in onderhavig besluit. Zo wijken de richtlijnbepalingen voor verzekeraars dusdanig af van die voor banken, beleggingsondernemingen, icbe-beheerders en elektronischgeldinstellingen dat een volledige inhoudelijke stroomlijning niet mogelijk is.

Hoofdstuk 11 Liquiditeit

Hoofdstuk 11 van dit besluit bevat regels met betrekking tot de liquiditeit van beleggingsinstellingen waarvan de rechten van deelneming op verzoek van de deelnemers vrij worden ingekocht of terugbetaald (hierna: open-end beleggingsinstellingen), clearinginstellingen en kredietinstellingen met zetel in Nederland.
In artikel 2:88, tweede lid, van de wet is de grondslag gegeven voor hoofdstuk 11 van dit besluit.
De artikelen 2:89, 2:90 en 2:91 van de wet verklaren deze grondslag van overeenkomstige toepassing op bepaalde financiële ondernemingen met een zetel in een andere lidstaat respectievelijk een staat die geen lidstaat is en een niet-aangewezen staat.

In de sectorale regelgeving waren de regels betreffende liquiditeit van kredietinstellingen voor banken te vinden in de Regeling liquiditeit[7] en voor elektronischgeldinstellingen in de Regeling elektronisch-geldinstellingen[8] van het Handboek Wtk. De regels betreffende de liquiditeit van open-end beleggingsinstellingen waren te vinden in het Btb 2005 en de (nieuwe) Regeling prudentieel toezicht beleggingsinstellingen (Rptb) van DNB. Dit besluit beoogt geen inhoudelijke wijzigingen door te voeren ten opzichte van bovenstaande regelingen.
Momenteel zijn er nog geen regels betreffende liquiditeit voor clearinginstellingen. Omdat de liquiditeitsrisico's voor clearinginstellingen voor een groot deel aansluiten bij de risico's voor banken, worden in dit besluit de regels voor clearinginstellingen gelijk gesteld met de regels voor banken.

In dit besluit zijn specifieke eisen voor de verschillende soorten financiële ondernemingen opgenomen. Deze inhoudelijke splitsing komt voort uit de gedachte dat er op het gebied van liquiditeit aan open-end beleggingsinstellingen andere eisen moeten worden gesteld dan aan kredietinstellingen.
Voor open-end beleggingsinstellingen betekent dit meer specifiek dat instellingen een normaal aanbod van rechten van deelneming moeten kunnen opvangen.

[7] Regels aan kredietinstellingen in het belang van hun liquiditeit en beleidsregels met betrekking tot het verlenen van een ontheffing van de regels inzake liquiditeit (regeling liquiditeit), Handboek Wtk, hoofdstuk 4101.
[8] Regeling elektronisch-geldinstellingen, Handboek Wtk, hoofdstuk 4401.

Voor kredietinstellingen betekent dit dat instellingen op elk moment in staat moet kunnen zijn om te voldoen aan hun korte-termijnbetalingsverplichtingen.
Voor kredietinstellingen gelden ook verschillende eisen voor banken en elektronischgeldinstellingen. De elektronischgeldinstellingen zullen moeten kunnen voldoen aan de vraag van de klanten om het elektronisch geld om te zetten in geld. Over het algemeen zal de vraag niet zo groot zijn, maar dit kan ook anders zijn, bijvoorbeeld als de elektronischgeldinstelling reputatieschade lijdt.
Banken daarentegen hebben ook middelen uitstaan die niet direct opvraagbaar zijn en de mogelijke betalingsverplichtingen zijn dan ook beter in te schatten.

De opbouw van hoofdstuk 11 is als volgt. In het eerste artikel is voor iedere financiële onderneming waar dit besluit betrekking op heeft de algemene norm neergelegd waaruit blijkt waaraan moet worden voldaan wil er sprake zijn van voldoende liquiditeit. In de verdere artikelen is deze algemene norm voor iedere specifieke financiële onderneming verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 12 Technische voorzieningen

Artikel 2:92 van de wet verplicht verzekeraars met zetel in Nederland om toereikende technische voorzieningen aan te houden en deze voorzieningen volledig door waarden te dekken. Artikel 2:92, vierde lid, van de wet biedt de grondslag om bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels te stellen met betrekking tot de technische voorzieningen. Deze regels worden in de artikelen 2:93, vierde lid, en 2:94, derde lid, van overeenkomstige toepassing verklaard op onderscheidenlijk levens- en schadeverzekeraars met zetel in een staat die geen lidstaat is en natura-uitvaartverzekeraars met zetel in een niet-aangewezen staat. Hoofdstuk 12 van dit besluit geeft invulling aan de regels met betrekking tot de technische voorzieningen.

De verplichting om toereikende technische voorzieningen aan te houden en deze volledig door waarden te dekken, houdt concreet in dat verzekeraars over voldoende middelen moeten beschikken om de door hun aangegane verplichtingen te voldoen. De verplichting dient ter bescherming van de belangen van de verzekerden en andere gerechtigden op uitkeringen. Zij vloeit voort uit Europese regelgeving, namelijk voor levensverzekeraars uit hoofdstuk 2 van de richtlijn levensverzekeraars en voor schadeverzekeraars uit de artikelen 15 en 15bis van de eerste richtlijn schadeverzekeraars en 20 tot en met 22 van richtlijn nr. 92/49/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 18 juni 1992 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, en houdende wijziging van de richtlijnen 73/239/EEG en 88/357/EEG (PbEG L 228) (derde richtlijn schadeverzekeraars). Waar het gaat om de vorming van technische voorzieningen door levensverzekeraars en schadeverzekeraars geeft dit hoofdstuk mede uitvoering aan enkele bepalingen van de richtlijn jaarrekening verzekeraars. Bij de implementatie van die richtlijn is destijds gekozen voor één set van waarderingsgrondslagen, zowel voor het toezicht als voor de financiële verslaggeving van verzekeraars, en zijn de regels derhalve deels in het BW en deels in de toezichtwetgeving opgenomen.

De regels met betrekking tot technische voorzieningen waren voor levens- en schadeverzekeraars verwerkt in het Btvv 1994 en de daarbij behorende Regeling belegging technische voorzieningen verzekeringsbedrijf 1994 (Rbtvv 1994). Een aantal toezichthouderregelingen bevatte nadere regels ter uitvoering van het Btvv

1994 en de Rbtvv 1994. Te noemen zijn de Regeling ter uitvoering van artikel 3, vijfde lid, van de Rbtvv 1994 en de Regeling maximumrentepercentages, voorzichtigheidsmarges en voorschriften technische voorzieningen verzekeringsbedrijf 1999 (Rmp), die zich richtte op het nader inkaderen van de wijze van vorming van voorzieningen en de daarbij te hanteren grondslagen, waaronder de rentegrondslag, teneinde de vergelijkbaarheid tussen verzekeraars ten behoeve van het prudentieel toezicht te bevorderen. Ingevolge de Rmp voerden verzekeraars de toereikendheidstoets voor levensverzekeringen uit. Deze toets was door de toenmalige Pensioen- & Verzekeringskamer uitgewerkt in de circulaire inzake actuariële principes van 18 augustus 1994. Deze regelingen blijven – met enkele wijzigingen – ook in het kader van de Wft bestaan. Zoals hiervoor beschreven is de toereikendheidstoets aangescherpt. Er is onder meer concreet aandacht besteed aan de sterftegrondslag, die voor een goed inzicht in de voorzieningen van levensverzekeraars naast de rentegrondslag een van de elementaire bouwstenen is. De nieuwe toets houdt rekening met het feit dat verzekeraars hun jaarrekening op basis van IAS/IFRS- of Titel 9-grondslagen moeten of kunnen opstellen.

DNB heeft in het verleden voor ziektekostenverzekeringen ingevolge de geschrapte bevoegdheid van artikel 7 van het Btvv 1994 twee regelingen opgesteld (Regeling actuariële voorziening ziektekostenverzekeringen 1994 en Regeling voorziening veroudering ziektekostenverzekeringen), met name omdat bepaalde verzekeraars onder meer als gevolg van een vergrijsde verzekerdenportefeuille een hoger risicoprofiel hebben dan andere. Beide regelingen zijn per boekjaar 2006 ingetrokken. Het is niet langer nodig voor ziektekostenverzekeringen aanvullende voorzieningen voor te schrijven. De invoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) heeft het probleem van verschillen in leeftijdsprofiel opgelost. Onder de Zvw worden risico's verevend waardoor elke verzekeraar met dezelfde risico's te maken heeft. De verzekeraar kan daarmee in zijn premiebeleid rekening houden. De verzekeraar hoeft geen structureel hogere premie te vragen bij een vergrijsd verzekerdenbestand.

Voor natura-uitvaartverzekeraars vloeien de regels met betrekking tot de technische voorzieningen niet voort uit communautaire regelgeving. De oude regels waren opgenomen in het Besluit technische voorzieningen natura-uitvaartverzekeringsbedrijf (Btvn), waarin op onderdelen was aangesloten bij de regels voor levensverzekeraars en schadeverzekeraars in het Btvv 1994. Op andere onderdelen was niet bij het Btvv 1994 aangesloten. Dat gebeurt ook in het onderhavige besluit niet. Met name de gedetailleerde beleggingsvoorschriften in de artikelen 100, tweede lid, en 101 tot en met 103 zouden hoge administratieve lasten veroorzaken voor de veelal kleine natura-uitvaartverzekeraars. Bovendien leent de aard van het natura-uitvaartverzekeringsbedrijf zich niet voor gedetailleerde beleggingsvoorschriften. Voor het verzorgen van uitvaarten zijn middelen nodig die – voorzover zij waarde vertegenwoordigen – op de balans tot uiting komen. Deze middelen – zoals bijvoorbeeld onroerend goed (het uitvaartcentrum) – vormen zuiver financieel beschouwd vaak eenzijdige beleggingen, maar zijn noodzakelijk om de verplichtingen jegens polishouders, te weten het verzorgen van een uitvaart, te kunnen nakomen. Om deze reden is het onwenselijk gedetailleerde spreidingsregels voor natura-uitvaartverzekeraars voor te schrijven. De algemene bepaling van artikel 100, eerste lid, geeft voldoende ruimte om adequaat toezicht te kunnen houden op de beleggingen van natura-uitvaartverzekeraars. Dit besluit verwerkt de regels voor natura-uitvaartverzekeraars met slechts een enkele inhoudelijke wijziging. Het lokalisatiebeginsel is voor natura-uitvaartverzekeraars met zetel in Nederland verruimd van Nederland tot de gehele EU. Gelet op het feit dat de euro in een belangrijk

deel van Europa is ingevoerd, is het lokalisatiebeginsel onbedoeld zeer beperkend geworden voor natura-uitvaartverzekeraars. Zij konden nog geen voordelen behalen uit de invoering van de euro, omdat ze verplicht waren om al hun beleggingen in Nederland te lokaliseren. Het verruimde lokalisatiebeginsel biedt deze mogelijkheid wel.

Hoofdstuk 13 Boekhouding en rapportage

Voor een adequate uitoefening van het toezicht op de naleving van de in de wet gestelde en in dit besluit uitgewerkte prudentiële regels dient DNB een duidelijk beeld te hebben van de financiële positie van de financiële onderneming. Het Deel Prudentieel toezicht bevat daartoe een aantal rapportageplichten voor financiële ondernemingen. Met het oog op de administratieve belasting van financiële ondernemingen wordt het aantal rapportageplichten tot het strikt noodzakelijke beperkt. Het gaat daarbij ten eerste om gegevens die in het bijzonder worden verstrekt ten behoeve van het prudentieel toezicht door DNB. Voorbeelden zijn de staten en de opgave van gesloten verzekeringen. Staten moeten ingevolge artikel 2:98 van de wet worden verstrekt door beleggingsondernemingen, clearinginstellingen, kredietinstellingen (zowel banken als elektronischgeldinstellingen) en verzekeraars. Dat is – afgezien van de staten voor clearinginstellingen, waarvoor de wet voor het eerst een afzonderlijk toezichtregime introduceert – in de oude regelgeving niet anders.

Ten tweede gaat het om gegevens die relevant zijn voor zowel het prudentieel toezicht door DNB als voor het gedragstoezicht door de AFM. Voorbeelden van dergelijke algemene rapportages zijn de jaarrekening, het jaarverslag en de overige gegevens, bedoeld in de artikelen 2:361, lid 1, 2:391, lid 1 en 2:392, lid 1, onderdelen a tot en met h, van het BW (samen wel jaarstukken of jaarcijfers genoemd). Om een dubbele rapportagelast te voorkomen is in de wet gekozen voor de volgende systematiek. Het Deel Prudentieel toezicht verplicht financiële ondernemingen die hun vergunning van DNB hebben ontvangen de jaarstukken aan DNB te verstrekken. Het Deel Gedragstoezicht verplicht financiële ondernemingen die hun vergunning van de AFM hebben ontvangen de jaarstukken aan de AFM te verstrekken. De toezichthouders zijn zelf verantwoordelijk voor de uitwisseling van de gegevens die ook voor de andere toezichthouder van belang zijn. In de praktijk moet DNB de jaarstukken die zij heeft ontvangen, doorsturen aan de AFM en vice versa.

De rapportageplichten van financiële ondernemingen jegens andere organisaties zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn niet opgenomen. Voor een correcte administratieve lastenberekening is het van belang om de verschillende bronnen van rapportageplichten te scheiden. Het is voor een financiële onderneming ook van belang dat de informatiebehoeften van de verschillende bronnen, voor zover dat mogelijk is, op elkaar aansluiten. Door alleen informatiebehoeften van het prudentieel toezicht op te nemen, wordt transparant wie de informatievrager is. Bij de modernisering van de staten van verzekeraars is zo mogelijk aangesloten bij bestaande informatiebehoeften en indientermijnen van andere organisaties.

Hoofdstuk 14 Meldingsplichten

Ingevolge de artikelen 2:96 en 2:98 van de wet gaan de jaarrekening en de staten van financiële ondernemingen vergezeld van een verklaring omtrent de getrouwheid van de controlerend accountant. Artikel 2:99 van de wet schrijft daarnaast voor dat het actuarieel verslag van een verzekeraar, dat deel uitmaakt van de staten, wordt voorzien van een verklaring van de actuaris. Een actuaris is een deskundige

op het gebied van de verzekeringswiskunde die ingevolge de Wft en dit besluit belast is met de controle van de kwantitatieve toereikendheidstoets van de technische voorzieningen (artikel 99) en het daarmee samenhangende prudentiële filter (de artikelen 72, 73, 74 en 80). Deze verklaringen waarborgen de betrouwbaarheid van de documenten en daarmee de bruikbaarheid ervan voor het prudentieel toezicht.

Artikel 5 van richtlijn nr. 95/26/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 29 juni 1995 tot wijziging van de richtlijnen 77/780/EEG en 89/646/EEG op het gebied van kredietinstellingen, de richtlijnen 73/239/EEG en 92/49/EEG op het gebied van het schadeverzekeringsbedrijf, de richtlijnen 79/267/EEG en 92/96/EEG op het gebied van het levensverzekeringsbedrijf, richtlijn 93/22/EEG op het gebied van beleggingsondernemingen en richtlijn 85/611/EEG op het gebied van instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's), teneinde bedrijfseconomisch toezicht te versterken (PbEG L 168) (BCCI-richtlijn) schrijft voor dat een controlerend accountant verplicht is bepaalde omstandigheden, waarvan hij kennis krijgt bij het onderzoek naar de jaarrekening of bij het verrichten van een andere wettelijke taak (zoals het controleren van de staten) te melden aan DNB. Dit is geregeld in artikel 2:121a van de wet. Het vierde lid van dat artikel verplicht de accountant in aanvulling hierop bovendien om alle inlichtingen die redelijkerwijs nodig zijn voor het prudentieel toezicht aan DNB te vertrekken. Deze verplichting geldt ingevolge artikel 2:121b, eerste lid, van de wet ook voor de actuaris. Ingevolge de artikelen 2:121a, vierde lid, en 2:121b, eerste lid, van de wet zijn in hoofdstuk 14 van dit besluit regels opgenomen met betrekking tot de te verstrekken gegevens en de in acht te nemen procedures.

Hoofdstuk 15 Gekwalificeerde deelnemingen

In dit hoofdstuk is een bepaling opgenomen met betrekking tot de liquide middelen van de zogenaamde kasgeldvennootschappen (artikel 2:123, derde lid, van de wet). Verder bevat dit hoofdstuk regels over de gevallen waarin een aanvraag voor een verklaring van geen bezwaar wel of niet wordt ingewilligd in geval van gekwalificeerde deelnemingen van banken in ondernemingen, niet zijnde financiële ondernemingen (artikel 2:123, vierde lid, van de wet).

4. Ingewonnen adviezen

PM

5. Gevolgen voor het bedrijfsleven en de burger

Het besluit verwerkt de oude regelgeving hoofdzakelijk op een beleidsneutrale wijze. Desondanks heeft het op onderdelen gevolgen voor de administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Deze gevolgen vloeien voort uit de inhoudelijke vernieuwingen die in het besluit zijn doorgevoerd, met name op het terrein van de rapportage door financiële ondernemingen aan DNB. In het hiernavolgende worden de gevolgen voor de administratieve lasten voor het bedrijfsleven besproken. Voor de administratieve lasten voor de burger heeft het besluit geen gevolgen. Het overgrote deel van de bepalingen is niet van toepassing op burgers. De bepalingen die wel van toepassing zijn op burgers, met name de regels met betrekking tot gekwalificeerde deelnemingen, wijzigen niet.

Betrouwbaarheidstoets

Zoals in de nota van toelichting op de eerste nota van wijziging van de wet is aangegeven, wordt ten aanzien van de wijzigingen voor de betrouwbaarheidstoets een administratieve lastenverlichting verwacht van ongeveer € 1.063.750,-. Betrokkenen worden in beginsel eenmalig getoetst via een vragenformulier. De hertoetsingen bij functiewisselingen van (mede)beleidsbepalers worden hiermee voorkomen.
In aanvulling op deze verwachte lastenverlichting is te verwachten dat het aantal toetsingen verder zal afnemen door de mogelijkheid om een betrouwbaarheidsoordeel te baseren op het oordeel van een toezichthoudende instantie in een andere lidstaat, als betrokkene reeds op betrouwbaarheid is getoetst in die lidstaat.

Toereikendheidstoets

Artikel 99 van dit besluit past de toereikendheidstoets aan. In het wetsvoorstel tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de wijziging van bepalingen voor de financiële verslaggeving door verzekeringsmaatschappijen (Kamerstukken II 2002/03, nr. 3) is ingeschat dat ongeveer 70 verzekeraars of verzekeringsgroepen de aangepaste toereikendheidstoets zullen moeten uitvoeren. De tijd die hiermee gemoeid is, zal naar schatting gemiddeld veertig uur zijn. Uitgaande van een gemiddeld uurloon van een actuaris à € 115 is de inschatting dat de kosten ongeveer € 0,32 mln bedragen.

Rapportage

Dit besluit heeft ook gevolgen voor de administratieve lasten die verband houden met de rapportage door middel van de staten. Deze gevolgen kunnen worden onderverdeeld in gevolgen voor de *inhoud* van de staten (artikel 108, eerste lid, onderdeel a) en de *frequentie* waarmee zij moeten worden verstrekt (artikel 108, eerste lid, onderdeel h, en tweede lid). Voor beleggingsondernemingen en kredietinstellingen zijn deze wijzigingen van de staten geëffectueerd door middel van de wet ter implementatie van de richtlijn kapitaaleisen die het Bazel 2 kapitaalakkoord in de EU invoert. De gevolgen voor de administratieve lasten zijn beschreven in de toelichting op de eerste nota van wijziging van het wetsvoorstel Wft (Kamerstukken II 2004/05, 29 708, nr. 10).

In die toelichting is aangekondigd dat het aantal wijzigingen van de inhoud van de staten, na implementatie van Bazel 2, tot een minimum zou worden beperkt. Voor kredietinstellingen wordt 60 procent van de administratieve lasten die met de rapportage van de staten gepaard gaan, gevormd door afschrijving op de elektronische systemen. Deze lasten van ongeveer € 44 mln worden vooral veroorzaakt door wijzigingen van staten en de invoering van nieuwe staten. Er is naar gestreefd deze lasten met 40 procent te verminderen. Zoals in de nota van toelichting is becijferd, zal dit een besparing van ongeveer € 17,6 mln opleveren. Aan het bereiken van deze besparing draagt bij dat in dit besluit waar mogelijk is gekozen voor dynamische verwijzingen naar de IAS/IFRS en Titel 9 in plaats van statische. Dit voorkomt dat een verandering in deze jaarrekeningregels direct leidt tot een spanningsveld met de prudentiële regels; de prudentiële regels wijzigen dan automatisch conform de jaarrekeningregels.

De staten voor verzekeraars zijn per 1 januari 2007 gemoderniseerd. Het oude rapportagekader uit het Besluit staten verzekeringsbedrijf 1994 (Bsv 1994), dat nog geldt voor de rapportage over het jaar 2006,

wordt per boekjaar 2007 vervangen door een nieuw kader, dat beter aansluit op de informatiebehoefte van DNB voor de adequate uitoefening van het prudentieel toezicht. Een precieze berekening van de administratieve lastendaling is hier niet mogelijk. Deze is opgenomen in de toelichting bij de toezichthouderregeling waarin het rapportagekader is uitgewerkt. Op deze plaats wordt volstaan met een zo goed mogelijke inschatting.

Naar verwachting levert de modernisering voor het invullen en versturen van de staten geen extra structurele administratieve lasten op. Oude staten of delen daarvan worden veeleer vervangen door nieuwe staten, waarbij de totale hoeveelheid opgevraagde gegevens waarschijnlijk min of meer gelijk blijft. Mogelijk brengt de modernisering beperkte administratieve lasten mee, vanwege het feit dat verzekeraars de modernisering moeten verwerken in hun elektronische systemen. Daarbij moet echter worden opgemerkt dat een van de doelstellingen van de modernisering het mogelijk maken van éénsporige verslaggeving is. De modernisering van de staten herstelt de aansluiting tussen de staten en de jaarrekening die ook voor de invoering van de IAS/IFRS bestond. Kleine verzekeraars kunnen zelfs volstaan met één document dat zowel de jaarrekening als de publieke staten vormt. Hierdoor is een aanmerkelijk deel van de in de staten op te vragen informatie reeds aanwezig in de elektronische systemen van de verzekeraars. Zij hebben hun systemen immers al aangepast aan de wijzigingen in de jaarrekeningregels.

De in de staten in te vullen gegevens die niet reeds ten behoeve van de jaarrekening aanwezig zijn, betreffen met name gegevens met betrekking tot de prudentiële regels, zoals de solvabiliteit en de technische voorzieningen. Deze regels zijn echter grotendeels ongewijzigd. Alleen het invullen van de gegevens met betrekking tot de prudentiële filters door IAS/IFRS-verzekeraars is nieuw ten opzichte van de situatie die in de nulmeting is gemeten. De lasten van de modernisering van de staten zijn daarom naar verwachting – indien niet nihil – zeer beperkt. De nulmeting “labelt” de administratieve lasten van de rapportage van de staten niet. Daarom moet worden geschat welk gedeelte van de gemeten administratieve lasten voortvloeit uit de aanschaf en het onderhoud van de elektronische systemen. Aangenomen wordt dat dit gedeelte vergelijkbaar is met dat voor kredietinstellingen. Bij kredietinstellingen vormen deze kosten als gezegd ongeveer 60 procent van het totaal. De totale lasten voor verzekeraars die worden veroorzaakt door de verplichting om staten in te dienen bedragen ieder jaar ongeveer € 15 mln. Zo’n € 9 mln daarvan wordt jaarlijks veroorzaakt door de afschrijving op de elektronische systemen. Deze jaarlijkse afschrijvingen stijgen naar schatting met maximaal vijf procent (tot € 9,45 mln). De totale administratieve lasten van de modernisering bedragen dan tussen € 0 en € 0,45 mln.

Behalve voor de inhoud van de staten heeft dit besluit ook gevolgen voor de frequentie van het indienen van de staten. Zo is in de toelichting op de eerste nota van wijziging van het wetsvoorstel Wft (Kamerstukken II 2004/05, 29 708, nr. 10) reeds uiteengezet dat het aantal staten en de rapportagefrequentie voor kredietinstellingen is verlaagd. Bepaalde staten hoeven nog slechts te worden verstrekt op verzoek van DNB en voor de meeste staten waarvoor een frequentie van een maal per maand gold, geldt rekening houdend met de implementatie van Bazel 2 een frequentie van een maal per kwartaal. Deze maatregelen verlagen de administratieve lasten die met de rapportage van de staten gepaard gaat (€ 26,8 mln volgens de nulmeting) met circa 40-45 procent, hetgeen een totale administratieve lastenbesparing van tussen € 10,75 mln en € 12 mln oplevert. DNB heeft deze besparing vooruitlopend op de Wft reeds gerealiseerd in haar regelgeving in

het Handboek. De betreffende regels uit het Handboek zijn in dit besluit of in een toezichthouderregeling ingevolge dit besluit verwerkt.

In dit besluit wordt rekening houdend met de implementatie van Bazel 2 ook de frequentie van de verstrekking van de staten door beleggingsondernemingen verlaagd van een maal per maand tot maximaal een maal per kwartaal. Omgekeerd is de frequentie voor een deel van de staten (met name de solvabiliteitsstaten) voor verzekeraars verhoogd van een maal per jaar tot maximaal een maal per kwartaal. In dit besluit wordt bovendien een nieuw, risicogeoriënteerd rapportagesysteem geïntroduceerd dat DNB in staat stelt om bij financiële ondernemingen die financieel gezond zijn minder en minder vaak rapportages op te vragen en bij financiële ondernemingen die er minder rooskleurig voorstaan – binnen de grenzen die dit besluit stelt – meer en vaker rapportages op te vragen. Dit geeft financiële ondernemingen een prikkel om te zorgen dat zij ruimschoots voldoen aan de regels die dit besluit stelt.

Deze frequentiewijzigingen hebben gevolgen voor de administratieve lasten. Ervan uitgegaan wordt dat voor beleggingsondernemingen, net als voor kredietinstellingen, geldt dat 60 procent van de in de nulmeting opgenomen administratieve lasten wordt gevormd door afschrijvingen op de elektronische systemen en 40 procent door het eigenlijke invullen en versturen van de staten. Dat betekent dat € 0,42 mln van de in totaal € 1,05 mln (zie nulmeting) voor de circa 200 rapporterende beleggingsondernemingen wordt gevormd door het invullen en opsturen van de staten. Het terugbrengen van de frequentie tot een maal per kwartaal betekent dat de administratieve lasten maximaal worden verminderd tot een derde van deze bedragen. De administratieve lastenbesparing voor beleggingsondernemingen bedraagt in dat geval zo'n € 0,14 mln per jaar. Voorzichtigheidshalve wordt de mogelijke aanvullende administratieve lastenbesparing die beleggingsondernemingen via het risicogeoriënteerde rapportagekader kunnen realiseren op nihil geschat. Niet te voorzien is of DNB een nog lagere frequentie zal vaststellen, gegeven het feit dat deze juist van een maal per maand naar een maal per kwartaal is verlaagd en dat het rapportagekader in vergelijking met dat voor kredietinstellingen en verzekeraars betrekkelijk summier is.

Voor verzekeraars ligt de situatie anders. De maximumfrequentie voor de staten, uitgezonderd de jaarrekening en de berekening van de technische voorzieningen, wordt juist verhoogd van een maal per jaar tot een maal per kwartaal. Op basis van een ruime schatting wordt aangenomen dat twintig procent van de administratieve lasten in verband met het invullen en versturen van de staten door verzekeraars kan worden toegerekend aan de staten waarvoor de maximumfrequentie wordt verhoogd. Zoals hierboven toegelicht bedragen de totale administratieve lasten in verband met het invullen en versturen van de staten 40 procent van € 15 mln, dus € 6 mln. Tachtig procent hiervan, € 4,8 mln, kan worden toegerekend aan staten waarvoor de maximumfrequentie niet verandert. De andere € 1,2 mln wordt toegerekend aan staten waarvoor de maximumfrequentie wordt verhoogd. Voor verzekeraars zal het risicogeoriënteerd rapportagesysteem naar verwachting aanvankelijk meer voordelen bieden dan voor beleggingsondernemingen en kredietinstellingen. Ervan uitgegaan wordt dat de gemiddelde frequentie voor verzekeraars uitkomt op tweeënhalf keer per jaar, het gemiddelde van de maximumfrequentie van vier maal per jaar en de minimumfrequentie van een maal per jaar. Dat is een stijging van anderhalve rapportage per jaar. De totale administratieve lasten stijgen dan met maximaal 1,5 * € 1,2 mln = € 1,8 mln per jaar.

Bij kredietinstellingen zal het risicogeoriënteerd rapportagesysteem naar verwachting aanvankelijk geen significante invloed hebben op de administratieve lasten. Het oude rapportagesysteem was na de invoering van de "compliance verklaring" immers tot op zekere hoogte reeds risicogeoriënteerd. De invoering daarvan en de daaruit voortvloeiende verlaging van de rapportagefrequentie is verdisconteerd in de administratieve lastenvermindering tussen € 10,75 mln en € 12 mln, zoals hierboven toegelicht. Voorzichtigheidshalve wordt de aanvullende administratieve lastendaling daarom op nihil geschat.

In de nota van toelichting op de eerste nota van wijziging van de wet zijn de administratieve lasten van de invoering van rapportages voor clearinginstellingen reeds becijferd op € 61.560 per jaar.

Het totaal van de administratieve lasten die uit dit besluit voortvloeien, ziet er dan als volgt uit (waarbij wordt opgemerkt dat een deel hiervan al in de nota van toelichting op de eerste nota van wijziging is berekend):

Artikel	Bedrag	Toelichting
2:37	- € 1.063.750*	In beginsel eenmalige betrouwbaarheidstoets
2:99	+ € 320.000	Aanpassing toereikendheidstoets
2:107	+ € 61.560*	Invoering rapportages voor clearinginstellingen
2:108, eerste lid, onderdeel a	- € 17.600.000*	Vermindering met 40 procent van het aantal aanpassingen van het rapportagekader van kredietinstellingen
	+ € 0 - € 450.000	Aanpassing elektronische systemen van verzekeraars als gevolg van de modernisering van de staten per boekjaar 2007
2:108, eerste lid, onderdeel h, en tweede lid	- € 140.000	Verlaging frequentie voor beleggingsondernemingen van een maal per maand tot maximaal een maal per kwartaal
	+ € 1.800.000	Verhoging frequentie voor verzekeraars van een deel van de staten van een maal per jaar tot een maal per kwartaal
	- € 10,75 mln- € 12 mln*	Verlaging rapportagefrequentie voor kredietinstellingen
Totaal	**- € 27,3 mln - € 29 mln**	

* = reeds berekend in de nota van toelichting op de eerste nota van wijziging van de wet

Artikelsgewijs

HOOFDSTUK 1

Artikel 1

Onderdeel b: convertibele valuta's:
Er is een onderscheid gemaakt tussen convertibele valuta's en valuta's die dat niet zijn, inconvertibele valuta's. Reden hiervoor is dat alleen valuta's waarbij een vrije transfer mogelijk is en die dus makkelijk omwisselbaar zijn als voldoende liquide worden aangemerkt om te kunnen worden gebruikt bij de berekening van de liquiditeit. Dit onderscheid was ook gemaakt in artikel 1, onderdeel d, van de Regeling liquiditeit.

Onderdeel c: daggeld:

Het daggeld in deze definitie is interbancair en wordt in de praktijk ook wel aangeduid met 'overnight'. Dit begrip was voorheen gedefinieerd in hoofdstuk 9001 van het Handboek Wtk.

Onderdeel d: de te lopen risico's

Een financiële onderneming staat bloot aan verschillende risico's. Gedacht kan worden aan onder meer het, kredietrisico, liquiditeitsrisico, marktrisico, operationeel risico (waaronder het informatietechnologierisico (IT-risico), renterisico en verzekeringsrisico. Het gaat dus in alle gevallen om risico's die de financiële soliditeit van de financiële onderneming bedreigen.

Onder kredietrisico wordt verstaan de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de financiële onderneming als gevolg van het niet nakomen van een financiële of andere contractuele verplichting door de tegenpartij jegens de financiële onderneming, met inbegrip van de mogelijkheid van beperkingen of belemmeringen bij het overmaken van betalingen vanuit het buitenland.

Liquiditeitsrisico betreft de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de financiële onderneming als gevolg van de mogelijkheid dat zij op enig moment niet in staat zal zijn aan haar korte-termijnbetalingsverplichtingen te voldoen zonder dat dit gepaard gaat met onaanvaardbare kosten en verliezen.

Het marktrisico kan worden omschreven als de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de financiële onderneming als gevolg van bewegingen in marktprijzen. Het marktrisico omvat het prijsrisico, het renterisico en het valutarisico zowel binnen als buiten de handelsportefeuille.

Onder operationeel risico wordt verstaan het risico van verliezen als gevolg van tekortschietende of falende interne procedures en systemen (IT-risico) of als gevolg van externe gebeurtenissen.
IT-risico kan worden omschreven als de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de financiële onderneming als gevolg van een ontoereikende strategie en beleid of van tekortkomingen in de toegepaste technieken en/of gebruik inzake informatieverwerking en communicatie, welke zich vertalen in strategisch-, beleids-, beveiligings-, beheersbaarheids- en continuïteitsrisico´s.

Onder renterisico wordt verstaan de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de financiële onderneming als gevolg van bewegingen van rentevoeten.

Verzekeringsrisico betreft de bestaande of toekomstige bedreiging van vermogen en resultaat van de financiële onderneming als gevolg van ontoereikende tarieven, tariefgrondslagen of grondslagen voor vaststelling van de technische voorzieningen of door onvoldoende beheerste acceptatie en herverzekeringsmaatregelen, waardoor verplichtingen nu dan wel in de toekomst niet toereikend nagekomen kunnen worden vanuit de premie- of beleggingsinkomsten.

Onderdeel f: groep van verbonden wederpartijen:

Deze definitie verwerkt de definitie van “groep van verbonden cliënten” in artikel 1, punt 25, van de richtlijn banken. Omdat de term “cliënt” in artikel 1:1 van de wet is gedefinieerd in een andere betekenis dan hier bedoeld, is deze vervangen door de term “wederpartij”. Hiermee is geen inhoudelijke wijziging beoogd.

Van een groep van verbonden wederpartijen is sprake indien de personen in die groep zijn verbonden in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur. Daarvan is in ieder geval sprake in geval van een moeder-dochterrelatie. Ook indien zo’n zeggenschapsstructuur niet aanwezig is, kan sprake zijn van een groep van verbonden wederpartijen. Dat is zo indien de personen in die groep zodanig onderling verbonden zijn dat financiële problemen bij de ene persoon zou leiden tot betalingsproblemen bij in elk geval één andere persoon in die groep. Van een zodanige verbondenheid is bijvoorbeeld sprake in het geval van gemeenschappelijke aandeelhouders, vennoten of bestuurders.

Onderdeel g: grote postenrisico’s:
Deze definitie verwerkt de artikelen 1, punt 24, en 48, eerste lid, van de richtlijn banken. Artikel 48 van de richtlijn banken spreekt van “grote risico’s”. Deze term wordt in artikel 1:1 van de wet echter al in een andere context gedefinieerd. Daarom wordt hier van “grote postenrisico’s” gesproken.

Onderdeel j: integriteitsrisico:
De definitie van integriteitsrisico is grotendeels overgenomen uit de Regeling Organisatie en Beheersing (Rob) van DNB. In tegenstelling tot de voornoemde regeling wordt in subonderdeel (1) van onderhavig besluit gesproken over de ontoereikende naleving van *wettelijke normen* waar er voorheen ontoereikende naleving van *privaat-, bestuurs-, fiscaal-, of strafrechtelijke verplichtingen* stond. Materieel is er echter geen wijziging. Hierbij dient wel aangetekend te worden dat alleen de overtedingen die gevolgen kunnen hebben voor (toekomstig) vermogen of resultaat als risico worden gezien. Privaatrechtelijke geschillen met bijvoorbeeld de cateraar of een andere leverancier vallen hier niet onder.

Onderdeel p: officiële stand-by faciliteiten:
In de voorheen geldende regeling moesten de in dit onderdeel bedoelde stand-by faciliteiten op grond van de definitie in hoofdstuk 9001 van het Handboek Wtk aan verschillende voorwaarden voldoen om als voldoende liquide te worden aangemerkt en dus meegerekend te kunnen worden bij de aanwezige liquiditeit. Op grond van dit onderdeel van artikel 1 van dit besluit zullen deze voorwaarden ook door DNB worden ingevuld.

Onderdeel q: plaatselijke onderneming:
Deze definitie is ontleend aan artikel 2, punt 20, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. De verwijzing naar de betreffende financiële instrumenten is afgestemd op de definities in artikel 1:1 van de wet. De definitie loopt vooruit op de wijziging die de richtlijn kapitaaleisen aanbrengt in het genoemde artikel van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. De richtlijn kapitaaleisen breidt de definitie uit tot beleggingsondernemingen die handelen op de markten voor andere afgeleide financiële instrumenten dan reeds in de oude definitie genoemd, of op de contante markt voor eigen rekening of voor rekening van andere leden van de desbetreffende markten. De reden om op deze wijziging vooruit te lopen is om het lichte regime voor prudentieel toezicht dat van toepassing is op plaatselijke ondernemingen voor een grotere groep

beleggingsondernemingen mogelijk te maken. Dit lichte regime vloeit voort uit het feit dat de door plaatselijke ondernemingen verrichte transacties worden overgenomen en gegarandeerd door onder toezicht staande clearinginstellingen die reeds onderworpen zijn aan prudentieel toezicht. De beleggingsondernemingen die nu onder de definitie van plaatselijke onderneming worden gebracht, verrichten precies dezelfde beleggingsdiensten als de “oorspronkelijke” categorie plaatselijke ondernemingen, maar op een andere markt. Dit feit rechtvaardigt ook voor dergelijke beleggingsondernemingen een licht regime. Het lichte regime is geregeld in **artikel 1b**.

Onderdeel r: professionele geldmarktpartij:
De term professionele geldmarktpartij wijkt af van het begrip professionele marktpartij uit de wet. Het gaat hier dan ook niet om personen die een gereglementeerde activiteit uitoefenen op de financiële markten en al dan niet onder toezicht van een toezichthouder staan, maar om personen die zich met een bepaalde regelmaat en met bepaalde bedragen op de geldmarkt bewegen. Als leidraad kan worden aangenomen dat het gaat om personen die transacties kunnen aangaan met een omvang van € 25.000.000 of meer. Niet alle financiële instellingen, die wel een professionele marktpartij zijn in de zin van de wet, zijn dus ook een professionele geldmarktpartij in de zin van dit besluit. Voor banken geldt dit altijd, zij zullen nooit als professionele geldmarktpartij kunnen worden aangemerkt.
Bij professionele geldmarktpartij in de zin van dit besluit kan ook gedacht worden aan bijvoorbeeld provincies.
Welke persoon aangemerkt kan worden als professionele geldmarktpartij hangt af van de specifieke omstandigheden en de financiële ondernemingen zullen dan ook zelf moeten beoordelen of het in een bepaald geval om een professionele geldmarktpartij gaat.
Er is met deze definitie geen wijziging beoogd ten opzichte van de voorheen geldende definitie die was neergelegd in artikel 1, onderdeel m, van de Regeling liquiditeit.

Artikel 1a
Deze bepaling vloeit voort uit artikel 2:138, zesde lid, van de wet, dat een aantal artikelen uit het Deel Prudentieel toezicht financiële ondernemingen van overeenkomstige toepassing verklaart op financiële instellingen. Artikel 1a bewerkstelligt dat ook de lagere regelgeving die ingevolge de in artikel 2:138, zesde lid, van de wet genoemde artikelen wordt gesteld op financiële instellingen van toepassing is. Artikel 1a sluit aan bij de regels die voor banken zijn gesteld zoals ook in de Wet toezicht kredietwezen 1992 (Wtk 1992) het geval was.

Artikel 1b
Dit artikel zondert in onderdeel a plaatselijke ondernemingen uit van de regels met betrekking tot het minimum eigen vermogen, solvabiliteit en de rapportage door middel van staten. Dit vloeit voort uit artikel 2, punt 2, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid, dat plaatselijke ondernemingen uitsluit van de toepassing van die richtlijn. Plaatselijke ondernemingen vallen eveneens buiten het bereik van de richtlijn beleggingsdiensten. Dit is geregeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel g, van die richtlijn. De overweging die hieraan ten grondslag ligt is dat de door deze beleggingsondernemingen verrichte transacties worden overgenomen en gegarandeerd door onder toezicht staande clearinginstellingen die reeds onderworpen zijn aan prudentiële vereisten in de hoofdstukken 9, 10 en 13. In de oude regelgeving gold voor plaatselijke

ondernemingen wel dat zij over een bepaald bedrag aan eigen vermogen moesten beschikken. De richtlijn kapitaaltoereikendheid dwingt daar echter niet toe.

Ook de in onderdeel b bedoelde beleggingsondernemingen worden uitgezonderd van de regels met betrekking tot het minimum eigen vermogen, solvabiliteit en rapportage door middel van staten. De richtlijn beleggingsdiensten ziet ingevolge artikel 1, eerste lid van die richtlijn, op het verrichten van beleggingsdiensten, daaronder verstaan een effectendienst (bedoeld in sectie A van de bijlage bij de richtlijn beleggingsdiensten met betrekking tot de in sectie B van die bijlage genoemde instrumenten) voor een derde partij. Een beleggingsonderneming die op een gereglementeerde markt handelt voor eigen rekening, verricht daarmee geen effectendiensten als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de richtlijn beleggingsdiensten, en valt dus buiten de reikwijdte van die richtlijn.

HOOFDSTUK 2

Artikelen 2 tot en met 6

Bepalingen ter uitvoering van de artikelen 2:37, derde lid, en 2:126, derde lid, van de wet.

Artikel 2

Dit artikel verwerkt de inhoud van artikel 2, eerste lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing 2005[9]. De aan een handeling of antecedent ten grondslag liggende voornemen of gedraging is bepalend voor het oordeel over de betrouwbaarheid van betrokkene. Onder gedragingen wordt zowel een doen als nalaten begrepen.

Artikel 3

In dit artikel wordt artikel 2, tweede lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing 2005 verwerkt. In bijlage A zijn de antecedenten opgenomen die voor de betrouwbaarheidsbeoordeling van belang zijn. Onderdeel 1 van bijlage A bevat een limitatieve opsomming van antecedenten; de opsomming in de overige onderdelen is niet limitatief.
Naast de nadrukkelijk omschreven antecedenten kan DNB aanknopen bij andere feiten en omstandigheden die redelijkerwijs van belang kunnen zijn. Hierbij moet worden gedacht aan feiten en omstandigheden die naar hun aard vergelijkbaar zijn met de in de bijlage genoemde antecedenten.

Artikel 4

Dit artikel verwerkt artikel 2, derde lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing 2005. Om inzicht in de voornemens, handelingen en antecedenten te verkrijgen die van belang zijn voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van betrokkene, kan DNB bij verschillende instellingen om informatie verzoeken. De Belastingdienst is ontheven van haar geheimhoudingsverplichting, als bedoeld in artikel 67 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen[10]. Op basis van deze ontheffing zijn DNB, AFM en de Belastingdienst het

[9] Beleidsregel inzake de betrouwbaarheid van (kandidaat)(mede)beleidsbepalers van en houders van gekwalificeerde deelnemingen in onder toezicht staande instellingen (Stcrt. 2005, 20).
[10] Ontheffing is verleend op 13 september 2004, kenmerk DGB 2004-04599U, overeenkomstig het in paragraaf 2.2 van het Voorschrift informatieverstrekking 1993 (Stcrt. 1998, 243) bepaalde.

Convenant inzake informatieverstrekking ten behoeve van betrouwbaarheidstoetsingen van kandidaat (mede) beleidsbepalers in de financiële sector (2004) overeengekomen.

Artikel 5

Dit artikel verwerkt de inhoud van artikel 3, derde lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing 2005 en bepaalt dat het bestaan van een antecedent bedoeld in onderdeel 1 van bijlage A leidt tot de vaststelling dat de betrouwbaarheid van betrokkene niet (langer) buiten twijfel staat. Gelet op de aard en ernst van de misdrijven bedoeld in dit onderdeel, worden de aan het misdrijf ten grondslag liggende gedragingen op voorhand geacht onverenigbaar te zijn met de belangen die de wet beoogt te beschermen. Antecedenten bedoeld in onderdeel 2 hebben deze dwingende consequentie alleen wanneer betrokkene onherroepelijk is veroordeeld terzake van een van de antecedenten in dit onderdeel.

De dwingende consequentie voor het oordeel over de betrouwbaarheid die verbonden is aan de onherroepelijke veroordeling terzake van strafrechtelijke antecedenten als bedoeld in onderdeel 1 en 2 van bijlage A is begrensd tot een termijn van 8 jaar vanaf de datum van het onherroepelijk worden van de rechterlijke uitspraak. Deze begrenzing geldt niet voor andere antecedenten. Echter, DNB kan antecedenten, voorzover zij zich hebben voorgedaan voorafgaande aan een termijn van 8 jaar, minder zwaar wegen dan antecedenten die zich binnen die termijn hebben voorgedaan.

Artikel 6

In het eerste lid van dit artikel wordt artikel 3, tweede lid, van de Beleidsregel betrouwbaarheidstoetsing 2005 verwerkt. Met betrekking tot de in de bijlagen opgesomde antecedenten geldt dat het bestaan van een enkel antecedent, met uitzondering van de antecedenten bedoeld in onderdeel 1 van bijlage A, op zichzelf niet maatgevend is voor het oordeel van DNB over de betrouwbaarheid van betrokkene. DNB zal zich een eigen oordeel vormen over een antecedent. Bovendien beoordeelt DNB niet slechts op grond van de in bijlage A voorkomende antecedenten, maar wordt het onderlinge verband van voornemens, handelingen en de aan de antecedent ten grondslag liggende gedraging van betrokkene in ogenschouw genomen. Dit betekent bijvoorbeeld dat een vrijspraak door de strafrechter of het anderszins uitblijven van een strafrechtelijke reactie niet op voorhand betekent dat er geen twijfel zou kunnen bestaan over de betrouwbaarheid van betrokkene. Omgekeerd is het in beginsel mogelijk dat DNB tot de conclusie komt dat het bestaan van een antecedent, met uitzondering van de antecedenten genoemd in onderdeel 1 van bijlage A, niet leidt tot twijfel over de betrouwbaarheid van betrokkene.

Het tweede lid van dit artikel is nieuw en is gericht op het codificeren van de huidige praktijk. Wanneer de betrouwbaarheid van betrokkene al getoetst is door een toezichthoudende instantie in een andere lidstaat, kan DNB haar oordeel berusten op de beoordeling van de andere toezichthoudende instantie.
Echter, de betrouwbaarheidstoets is gelijk voor de in deze wet bedoelde financiële ondernemingen. In andere lidstaten kan dit anders zijn geregeld; een beleidsbepaler van een clearinginstelling zou bijvoorbeeld op andere wijze kunnen worden getoetst dan een beleidsbepaler van een verzekeraar. Het oordeel van een andere toezichthoudende instantie zal dan niet op gelijke wijze kunnen worden overgenomen door DNB.

HOOFDSTUK 3

Artikel 7

De financiële onderneming beschikt op grond van de artikelen 2:38 en 2:45 van de wet over helder geformuleerde beleidsuitgangspunten ter beheersing van integriteitrisico´s.
Dit artikel beschrijft de stappen (risico's analyseren, beleid maken, beleid toetsen en eventueel bijstellen) die financiële ondernemingen moeten "doorlopen" om de omstandigheden en gebeurtenissen die gevolgen kunnen hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf van een financiële onderneming te herkennen en te beheersen. Hierbij is het allereerst van het belang dat de financiële onderneming zelf op systematische wijze een analyse maakt van de integriteitrisico's. Hiertoe licht de financiële onderneming op continue basis de eigen organisatie door om te bezien bij welke bedrijfsonderdelen er gevaar op integriteitrisico's bestaat. Naar aanleiding van deze analyse formuleert de financiële onderneming haar beleid (procedures en maatregelen) en past dit indien nodig aan om de integere uitoefening van het bedrijf blijvend te waarborgen.

In het tweede lid wordt bepaald dat de financiële onderneming het beleid met betrekking tot de onderwerpen die in de wet genoemd worden, vertaalt in organisatorische en administratieve procedures en maatregelen. Verder is het van belang dat het beleid en de procedures en maatregelen ten aanzien van integriteit geïntegreerd worden in de bedrijfsprocessen en op die manier bijdragen aan een integriteitsbewuste bedrijfscultuur. Deze procedures en maatregelen dragen bij aan de vorming van de bedrijfscultuur van de onderneming. De bedrijfscultuur is een belangrijke interne omgevingsfactor ter inbedding van integer handelen.
In het algemeen deel van deze toelichting is verduidelijkt hoe de doelstellingen uit de wet in de onderhavige algemene maatregel van bestuur zijn verwerkt.

Integriteitrisico's kunnen voortvloeien uit activiteiten, relaties en handelingen van bijna alle geledingen van financiële ondernemingen. Het is daarom van belang dat de bepalingen uit dit hoofdstuk aan alle relevante afdelingen binnen de financiële onderneming bekend worden gemaakt. Hierbij wordt overigens wel erkend dat het ene onderdeel van een onderneming wellicht een groter risico vormt dan het andere; het is aan de financiële onderneming zelf om hier een juiste inschatting van te maken. Verder is het van belang dat de procedures en maatregelen uit deze paragraaf geïntegreerd worden in de bedrijfsprocessen en op die manier bijdragen aan een integriteitbewuste bedrijfscultuur. Hierbij wordt nog opgemerkt dat scholing en opleiding belangrijke instrumenten zijn om het bewustzijn met betrekking tot het integer handelen binnen de onderneming te vergroten.

De financiële onderneming is primair verantwoordelijk voor de bevordering en handhaving van het integer handelen. Voorts dient zij toe te zien op de realisatie van het geformuleerde beleid en de naleving van interne richtlijnen en gedragscodes door haar medewerkers.
De financiële onderneming dient het beleid en de procedures en maatregelen met betrekking tot de integere bedrijfsvoering doorlopend te toetsen aan de vigerende wet- en regelgeving. Daarbij houdt de financiële onderneming tevens rekening met de interne richtlijnen ten aanzien van integer handelen.
Uit een dergelijke analyse moet blijken dat de betreffende onderneming (a) zodanig georganiseerd is dat de integriteitrisico's zoveel mogelijk beperkt zijn en (b) dat de onderneming adequaat kan optreden tegen eventuele incidenten.

Wanneer er zich toch handelen voordoet dat de integere uitoefening van het bedrijf in gevaar zou kunnen brengen, of uit de voornoemde toetsing blijkt dat de procedures en maatregelen niet voldoen, past de financiële onderneming deze aan.

Artikel 8

Belangenverstrengeling, of de schijn daarvan, kan negatieve gevolgen hebben voor zowel de cliënten van de financiële onderneming als de financiële onderneming zelf. Ook kan belangenverstrengeling, of de schijn daarvan, het vertrouwen in de financiële markten als geheel schaden. Het is derhalve van belang dat financiële ondernemingen over beleid beschikken om belangenverstrengeling tegen te gaan.

Het beleid van een financiële onderneming ten aanzien van belangenverstrengeling moet duidelijk maken hoe er bijvoorbeeld dient te worden omgegaan met persoonlijke, professionele en financiële belangen in relatie tot het omgaan met cliënten en andere relaties, het omgaan met (vertrouwelijke) informatie, het aangaan van cliëntrelaties, het verrichten van transacties in de privé-sfeer en het vervullen van nevenactiviteiten.
Ook bij het verlenen, en gedurende de looptijd wijzigen, van financiële diensten van de onderneming (bijvoorbeeld kredieten, verzekeringen of garanties) aan bestuurders, groepsbestuurders en leden van het orgaan belast met toezicht (raad van commissarissen of vergelijkbare organen zoals de raad van toezicht) en familieleden van voornoemde personen, bestaat het risico van (de schijn van) belangenverstrengeling. Dit is met name het geval wanneer het verlenen van de dienst geschiedt op basis van niet-marktconforme voorwaarden. Met het oog op het voorkomen van belangenverstrengeling zijn in het tweede tot en met het vierde lid bepalingen opgenomen ten aanzien van het verlenen van financiële diensten op basis van personeelscondities aan bestuurders en groepsbestuurders.

Een kredietinstelling of verzekeraar kan tegen personeelscondities financiële diensten aanbieden aan bestuurders en groepsbestuurders. De condities waaronder dit geschiedt, vallen binnen het kader van de algemene arbeidsvoorwaarden en moeten worden vastgesteld en vastgelegd. Het gaat hier zowel om financiële voorwaarden, zoals prijsstelling en kortingen, als om overige voorwaarden, zoals looptijden, (terug)betalingsverplichtingen en zekerheidsstelling in relatie tot het inkomen van degene aan wie een krediet wordt verleend.

Aan het verlenen van financiële diensten van de onderneming aan bestuurders en groepsbestuurders is in het derde lid een extra voorwaarde verbonden. Aangezien zij zelf een beleidsbepalende rol hebben ten aanzien van personeelscondities, bestaat met betrekking tot de onder deze condities aan hen verleende financiële diensten, de verplichting tot individuele goedkeuring door het orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken dan wel namens dat orgaan door een daartoe aangewezen persoon.
Indien van deze vastgestelde personeelscondities geen gebruik wordt gemaakt of ervan wordt afgeweken (bijvoorbeeld ten aanzien van de hoogte van het krediet), dienen op basis van het vierde lid gebruikelijke

commerciële voorwaarden en zekerheidstellingen te gelden. Bevoordeling van (groeps)bestuurders buiten het systeem om, is dus niet toegestaan.
Onder commerciële voorwaarden wordt in het vierde en vijfde lid verstaan: voorwaarden zoals die ook in de normale bedrijfsuitoefening voor klanten worden gehanteerd, onafhankelijk van het feit of er sprake is van een winstoogmerk bij de financiële onderneming. Indien diensten uitsluitend worden aangeboden aan bestuurders en groepsbestuurders en dus niet aan derden, dan dienen marktconforme voorwaarden te worden gehanteerd.

Gezien hun toezichthoudende functie mogen, op basis van het vijfde lid, aan leden van het orgaan belast met toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken binnen de financiële onderneming (raad van commissarissen of vergelijkbare organen zoals de raad van toezicht) enkel tegen gebruikelijke (commerciële) voorwaarden diensten worden verleend. Dit geldt ook voor familieleden (niet-zijnde medewerkers) van leden van het orgaan belast met toezicht, van bestuurders en van groepsbestuurders. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het gaat om afzonderlijke verlening van diensten aan familieleden. Zo valt bijvoorbeeld een hypothecair krediet dat op naam van de bestuurder en diens echtgenoot staat niet onder de beperking van **artikel 2:8, vijfde lid.**

Artikel 9
Zoals ook in het algemeen deel van deze toelichting is aangegeven, maakt de behandeling en vastlegging van incidenten die een gevaar vormen voor de integere uitoefening van het bedrijf deel uit van het beleid met betrekking tot integriteit. Dit houdt onder meer in dat voorkomen wordt dat financiële ondernemingen betrokken raken bij strafbare feiten of andere handelingen verrichten die ingaan tegen hetgeen volgens het ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betamelijk wordt geacht. Het maakt hierbij niet uit door wie een dergelijke handeling wordt verricht. Het kan derhalve gaan om gedragingen van personeelsleden, bestuurders, leden van het orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming of van natuurlijke of rechtspersonen die werkzaamheden verrichten ten behoeve van de betrokken onderneming. Zoals ook uit de definitie blijkt zijn bovengenoemde gedragingen echter alleen incidenten indien zij ernstige gevolgen hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf en daarmee voor het vertrouwen in de financiële onderneming of de financiële markten als geheel schaden. Onder gedragingen wordt zowel een doen als nalaten verstaan.

Vanwege de invloed die incidenten kunnen hebben op een financiële onderneming is het van belang dat deze ondernemingen de bedrijfsvoering zo inrichten dat het risico op incidenten zoveel mogelijk wordt beperkt. Daarom wordt van de financiële onderneming verwacht dat zij systematisch nadenkt over de omgang met incidenten. Het is echter niet uit te sluiten dat ondanks voorzorgsmaatregelen zich toch incidenten voordoen.
Het is van belang dat financiële ondernemingen over procedures en maatregelen beschikken om op een adequate wijze om te gaan met incidenten. De procedures en maatregelen dienen in elk geval te zien op (i) de vastlegging van incidenten (ii) de wijze van afhandeling van incidenten en (iii) informatieverstrekking aan DNB.

De administratieve vastlegging stelt DNB in staat om te beoordelen of de betrokken onderneming op een juiste manier omgaat met eventuele incidenten. Uit de gegevens moet DNB bijvoorbeeld de kenmerken van het incident, degene(n) die het incident hebben bewerkstelligd of bevorderd en de genomen maatregelen naar aanleiding van het incident kunnen opmaken.

Artikel 10

Van beleidsbepalers van financiële ondernemingen wordt door DNB een oordeel gevormd of "de betrouwbaarheid al dan niet buiten twijfel staat" (heeft betrokkene gedragingen vertoond die naar het oordeel van DNB in de weg staan aan het vervullen van de functie). Deze zogenaamde betrouwbaarheidstoets geldt alleen voor bestuurders en leden van het orgaan dat is belast met het toezicht op het beleid en de algemene gang van zaken van de financiële onderneming. Er zijn echter binnen financiële ondernemingen buiten de functie van bestuurder of leden van het orgaan dat belast is met het toezicht op het beleid van de algemene gang van zaken van de financiële onderneming, meerdere functies aan te wijzen die van invloed kunnen zijn op de integere uitoefening van het bedrijf. Dit zijn (i) degenen die hiërarchisch dicht onder "de top" zitten, het zogeheten tweede echelon en (ii) andere personen die, hoewel niet horend tot het (hogere) management, werkzaamheden verrichten die van invloed kunnen zijn op de integere bedrijfsvoering.

Om een beoordeling met betrekking tot de betrouwbaarheid te maken, zal de onderneming onder andere de identiteit van de betrokkenen dienen vast te stellen en eventuele referenties dienen te controleren op juistheid en volledigheid. Bij deze beoordeling zal in veel gevallen het recente arbeidsverleden van iemand een belangrijke rol spelen zeker indien de betrokkene werkzaam is geweest bij een andere financiële onderneming.
De financiële onderneming is verder verantwoordelijk voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van externe personeelsleden, indien deze werkzaamheden verrichten in integriteitsgevoelige functies. De financiële onderneming kan deze beoordeling overlaten aan de officiële werkgever van het externe personeelslid, maar de financiële onderneming blijft te allen tijde verantwoordelijk voor de beoordeling.

Artikel 11

De normen m.b.t. *Customer Due Diligence* ("ken uw cliënt" hierna: CDD) hangen nauw samen met de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. De normen zijn echter ook relevant voor de integere bedrijfsvoering van financiële ondernemingen; door een goed zicht op de eigen cliënten te houden kan voorkomen worden dat de integriteit van een financiële onderneming in gevaar komt. Verder is CDD een belangrijk onderdeel van het risicomanagement.
De derde richtlijn witwassen is in werking getreden[11]. Deze richtlijn bevat enkele belangrijke wijzigingen op het gebied van CDD. Naast de implementatie van deze richtlijn worden de Wet MOT en de Wid geïntegreerd. Bij deze integratie zullen de bepalingen m.b.t. CDD naar voornoemde wetten en bijbehorende regelgeving worden verplaatst. Tot die tijd zijn de bepalingen in de onderhavige algemene maatregel van bestuur opgenomen. Hoewel de formulering is aangepast, beogen de artikelen met betrekking tot CDD

[11] Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme, PbEU, L 309.

materieel geen wijziging ten opzichte van de bepalingen uit het Besluit integere bedrijfsvoering kredietinstellingen en verzekeraars[12] en de regeling CDD kredietinstellingen en verzekeraars van DNB[13].

Het Basel Committee on Banking Supervision, heeft in 2001 normen geformuleerd die banken als leidraad kunnen gebruiken bij het opstellen van beleid met betrekking tot CDD. Deze normen zijn in 2003 verduidelijkt met het opstellen van de "General Guide to Account Opening and Customer Identification". Net als in de regeling CDD kredietinstellingen en verzekeraars, sluiten de bepalingen in deze algemene maatregel van bestuur aan bij de normen van het Basel Committee.

CDD valt uiteen in vier belangrijke onderdelen: (i) de acceptatie van cliënten; (ii) de identificatie en verificatie van cliënten; (iii) monitoring en review van cliënten, rekeningen en transacties en (iv) risicomanagement. Punt (iv) is niet in artikel 11 verwerkt aangezien een bepaling met een dergelijke strekking al in **artikel 7, vierde lid,** is opgenomen.

Cliëntacceptatie

Kredietinstellingen en verzekeraars dienen ten aanzien van de acceptatie van cliënten te beschikken over een adequaat beleid. Belangrijk hierbij is dat de financiële onderneming een verdeling maakt van het cliëntenbestand in verscheidene risicocategorieën op basis van risico´s die met de cliënt in kwestie samenhangen en risico´s die met de producten of diensten samenhangen. Voor de verschillende risicocategorieën gelden verschillende procedures met betrekking tot de acceptatie. Bij het indelen in risicocategorieën hanteert de financiële onderneming objectieve en kenbare criteria.
Bij de feitelijke beoordeling of een bepaalde cliënt wel of niet geaccepteerd wordt, spelen de bovengenoemde elementen uiteraard een rol bij de risico-inschatting. Een financiële onderneming gaat in ieder geval niet over tot acceptatie van een cliënt indien de identiteit, aard en achtergrond van de cliënt niet afdoende zijn vastgesteld conform de procedures en maatregelen.

Identificatie en verificatie

Identificatie is de eerste stap om de cliënt te leren kennen. In het kader van de strijd tegen witwassen en terrorismefinanciering, én ter bevordering van de integere uitoefening van het bedrijf wordt het wenselijk geacht verder te gaan dan het vaststellen en verifiëren van de identiteit van de betrokkenen. Daarom is de verplichting opgenomen om ook de achtergrond van de cliënt te onderzoeken. Hieronder valt ook het achterhalen van de herkomst van gelden die aan de financiële onderneming worden toevertrouwd. Afhankelijk van het risico moeten de gegevens en achtergrond van meer personen of entiteiten worden geverifieerd. Bij het witwassen van geld wordt vaak gebruik gemaakt van allerlei constructies om de ware herkomst van het geld (of andere waarden) te verhullen. Voor een correct beeld en een goed begrip van een transactie is het derhalve van belang dat de financiële onderneming weet wie de uiteindelijk belanghebbende is van de transactie in kwestie.

Monitoring en review

[12] Stb. 2003, nr. 396.
[13] Stcrt. 2003, nr. 248.

Het is van belang dat de financiële onderneming periodiek toetst of de situatie van de cliënt na het moment van acceptatie veranderd is (voldoet de cliënt nog steeds aan het risicoprofiel?). Financiële ondernemingen kunnen immers alleen de ongebruikelijke transacties opmerken als ze een goed beeld hebben van het gedrag van de betreffende cliënt.
Indien uit bepaalde transacties blijkt dat de cliënt afwijkt van zijn normale gedrag of afwijkt van het profiel zoals dat was ten tijde van het begin van de relatie met de financiële onderneming (bijvoorbeeld transacties die economisch of commercieel gezien niet logisch zijn/ het op grote schaal afkopen van verzekeringen), dient de financiële onderneming na te gaan welke risico's dit eventueel met zich meebrengt.
De frequentie en diepgang van een dergelijke review hangen af van de risicosituatie van de cliënt. Uitgangspunt blijft echter dat er binnen de financiële onderneming een integraal inzicht bestaat in de situatie van de cliënt.

Bij de hierboven genoemde onderdelen is het van belang dat procedures en maatregelen zijn toegesneden op de onderscheiden risicogroepen en dat bij een groep met een hoger risico scherpere procedures en maatregelen van kracht zijn dan bij een groep met een lager risico.

In het beleid betreffende CDD dient de financiële onderneming de nodige aandacht te besteden aan het vastleggen van het besluitvormingsproces aangaande cliëntacceptatie, identificatie en voortdurende monitoring en review. Dergelijke gegevens dienen, net als op basis van de Wid, vijf jaar bewaard te worden na de dienstverlening of beëindiging van de relatie. De wijze van vastlegging dient zodanig te zijn ingericht dat kan worden nagegaan op grond van welke overwegingen en welke documenten een besluit is genomen.

Artikel 12
Omdat back-to-back leningen naar hun aard risico's meebrengen, zijn er in onderhavig besluit enkele specifieke eisen opgenomen om eventuele misstanden te voorkomen.
In het eerste lid wordt er van kredietinstellingen geëist dat ze over beleid beschikken ten aanzien van het verstrekken van back-to-back leningen. Hieruit moet volgen dat het voor zowel medewerkers als cliënten duidelijk is wanneer een dergelijke lening verstrekt wordt en wanneer niet.
Aan back-to-back leningen worden tevens een tweetal voorwaarden gesteld.
Ten eerste dienen bij het vastleggen van de overeenkomst de gestelde essentiële zekerheden vermeld te worden. Onder essentiële zekerheden wordt verstaan de zekerheden zonder welke het krediet niet zou zijn afgesloten en die dienen ter veiligstelling van de voldoening van de hoofdsom, rente en kosten van het verleende krediet. De beschrijving van de zekerheden moet duidelijk gebeuren. Dit houdt in dat in ieder geval opgave wordt gedaan van de identiteit van degene die de zekerheid verstrekt, het bedrag dat de zekerheden vertegenwoordigen en een specifieke omschrijving van de zekerheden. Tenslotte dienen alle overeenkomsten die ter zake van de back-to-back lening worden gesloten volledig transparant te zijn hetgeen betekent dat deze onderling en op volledige, systematische en inzichtelijke wijze naar elkaar verwijzen.
De tweede voorwaarde aan een back-to-back lening is dat de kredietinstelling onderzoekt of de doelstelling van de lening legitiem is. In het kader van de normale CDD procedures vormt een financiële onderneming zich al een beeld van de identiteit, aard en achtergrond van de cliënt. Ook worden de transacties beoordeeld om te zien of daar afwijkende patronen in voorkomen. De verplichting uit het derde lid is, gezien de risico's

die aan back-to-back leningen kleven, een aanvulling hierop. Het legt namelijk aan de betreffende kredietinstelling de verplichting op om te onderzoeken of de doelstelling van de transactie in kwestie legitiem is en er dus geen handelingen verricht worden die gevolgen hebben voor de integere uitoefening van het bedrijf.

Artikel 13

In het kader van de bestrijding van financiering van het terrorisme is het noodzakelijk gebleken dat financiële ondernemingen tijdig nagaan of bepaalde van terrorisme verdachte personen en organisaties in het klantenbestand van die financiële ondernemingen voorkomen. Zo moet, om ervoor te zorgen dat de tegoeden van deze personen en organisaties op een snelle en doeltreffende manier kunnen worden bevroren zodra daarvoor een grondslag bestaat, de financiële onderneming en DNB tijdig op de hoogte zijn van de aanwezigheid van dergelijke tegoeden. Dit artikel biedt een grondslag voor dergelijke onderzoeken, voorzover deze door DNB worden opgedragen op basis van informatie die daar naar het oordeel de Minister van Financiën voldoende aanleiding toe geeft, met het oog op de bevordering en handhaving van de integriteit van de financiële sector. Het betreft hier informatie verkregen in het kader van de internationale samenwerking tussen staten op het gebied van terrorismebestrijding of informatie verkregen door bijvoorbeeld inlichtingendiensten.

HOOFDSTUK 4

Artikelen 14 tot en met 19

Deze artikelen zijn gebaseerd op artikel 2:45, tweede lid, aanhef en onderdeel a.

Artikel 14

In dit artikel is de inhoud verwerkt van de artikelen 3, 12, 20 en 22 van de Rob, een gedeelte van de conceptrichtlijn inrichting administratieve organisatie natura-uitvaartverzekeraars en de principes 1.1, 3.1, 3.2, 3.3 en 4 van de Principes interne beheersing. De in dit artikel omschreven aspecten, betreffen de algemene aspecten van de bedrijfsvoering. DNB houdt op deze aspecten toezicht bij clearinginstellingen, kredietinstellingen en verzekeraars.

Op grond van artikel 2:45 richt een clearinginstelling, kredietinstelling of verzekeraar de bedrijfsvoering zodanig in dat deze een beheerste uitoefening van haar onderscheidenlijk zijn bedrijf waarborgt. Dit houdt eveneens in dat de financiële onderneming verantwoordelijk is voor een goede aansluiting van haar organisatie en beheersing van bedrijfsprocessen met die van haar dochterondernemingen en andere ondernemingen die met de financiële onderneming in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur zijn verbonden. Op die manier wordt voorkomen dat afbreuk kan worden gedaan aan een beheerste bedrijfsvoering door de onderneming zelf. De organisatie en beheersing van bedrijfsprocessen dient zoveel mogelijk één geheel te vormen wanneer sprake is van: (i) een onderlinge verbondenheid van werkzaamheden en/of (ii) werkzaamheden bij dochterondernemingen of bij andere ondernemingen die met de financiële onderneming in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur zijn verbonden die een substantiële invloed hebben op de financiële prestaties, financiële positie, continuïteit of reputatie van de

financiële onderneming. Er mag in dit kader geen afbreuk worden gedaan aan een beheerste bedrijfsvoering door de financiële onderneming.

De verdeling van taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden dient alle niveau's en onderdelen van de financiële onderneming te omvatten. Ook binnen de raad van bestuur en de raad van commissarissen dient een duidelijke taakverdeling te bestaan. De rapportagelijnen moeten hiermee in overeenstemming zijn. De taakverdeling en de rapportagelijnen dienen op zodanige wijze te zijn vastgelegd en gecommuniceerd dat alle geledingen van de financiële onderneming een goed begrip hebben van hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden, hun rol in de organisatie en het beheersingsproces en de manier waarop zij verantwoording afleggen.

In artikel 14, eerste lid, onderdeel e, is opgenomen dat de financiële onderneming beschikt over een adequaat systeem van communicatie. Voor een adequaat systeem van communicatie is het van belang dat interne communicatiekanalen zodanig zijn opgezet dat alle relevante informatie tijdig aan de juiste personen en functies ter beschikking wordt gesteld. Verder is het van belang dat het bestuur en het lijnmanagement tijdig betrouwbare informatie ontvangen omtrent de voor hen relevante ondernemingsdoelstellingen en operationele processen.

Het vierde lid verwerkt artikel 22 van de Rob en principe 3.3 van de Principes interne beheersing. De effectiviteit van de organisatie-inrichting en de procedures en maatregelen worden door een clearinginstelling, kredietinstelling, verzekeraar of bijkantoor onafhankelijk intern getoetst. Met onafhankelijk wordt hier bedoeld onafhankelijk van de lijn en los van de controlemaatregelen die in de diverse bedrijfsprocessen zijn geïntegreerd. Bij de meeste ondernemingen ligt het voor de hand dat de onafhankelijke interne toetsing wordt uitgevoerd door een interne audit functie. Zeer kleine ondernemingen kunnen een dergelijke toetsing overlaten aan een onafhankelijke derde. De financiële onderneming draagt er zorg voor dat de organisatie-inrichting en de procedures en maatregelen zodanig worden bijgesteld dat de gesignaleerde tekortkomingen en gebreken worden opgeheven.

Artikel 15

Dit artikel verwerkt de inhoud van artikel 15 van de Rob en is mede gebaseerd op de conceptrichtlijn inrichting administratieve organisatie natura-uitvaartverzekeraars. De taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van zowel personen als afdelingen dienen zodanig te zijn verdeeld dat het risico van fouten en het oneigenlijke gebruik van activa of gegevens wordt beperkt. Voorkomen moet worden dat functies bevoegdheden omvatten waarbij één persoon ongecontroleerd transacties of verplichtingen kan aangaan, kan autoriseren, verwerken en afwikkelen, vrije toegang heeft tot activa of in staat is financiële en/of andere gegevens te manipuleren. Indien vanwege de geringe personele omvang van de financiële onderneming het moeilijk is om functiescheidingen te realiseren dan treft de financiële onderneming alternatieve maatregelen, bijvoorbeeld door werkzaamheden uit te besteden aan een derde zodat het ontbreken van interne functiescheidingen kan worden gecompenseerd.

Artikel 16

Dit artikel verwerkt bijlage 3, punt 3.4 van de Nadere regeling prudentieel toezicht effectenverkeer 2002 (NRpte 2002), bijlage 4, punt 4.4 van de Nadere regeling gedragstoezicht effectenverkeer 2002 (NRgte 2002) en een gedeelte van de conceptrichtlijn inrichting administratieve organisatie natura-uitvaartverzekeraars. Een beleggingsonderneming, clearinginstelling, kredietinstelling, verzekeraar of bijkantoor legt zijn rechten en verplichtingen vast in een financiële administratie. De financiële onderneming is verantwoordelijk voor de volledigheid en juistheid van de te verantwoorden omzet en van de financiële rechten en verplichtingen.

Artikel 17

Het eerste lid verwerkt artikel 17 van de Rob, principe 4 van de Principes interne beheersing en de conceptrichtlijn inrichting administratieve organisatie natura-uitvaartverzekeraars.
Een financiële onderneming of bijkantoor beschikt over een informatiesysteem dat een effectieve beheersing van de bedrijfsprocessen en de risico's mogelijk maakt en dat voorziet in interne en externe informatiebehoeften. In dat kader is het van belang dat het informatiesysteem erin voorziet dat transacties en boekingen in gegevensbestanden steeds herleidbaar zijn tot geautoriseerde brondocumenten of bewerkingen door daartoe geautoriseerde personen.

In het tweede lid zijn de artikelen 19 en 57 van de Rob en principe 4 van de Principes interne beheersing verwerkt. De geautomatiseerde gegevensverwerking dient een geïntegreerd onderdeel te zijn van de organisatie. Op grond van het tweede lid dienen de geautomatiseerde gegevens altijd beschikbaar te zijn. Een financiële onderneming die gebruik maakt van geautomatiseerde gegevensverwerking dient daartoe maatregelen te treffen respectievelijk procedures in te stellen. Gedacht kan worden aan back-up (veiligheidskopieën) en herstelmaatregelen en een calamiteitenplan dat regelmatig wordt geactualiseerd en op een goede werking wordt getest.

Het toezicht op de geautomatiseerde gegevensverwerking wordt gehouden door de vergunningverlenende toezichthouder. DNB zal dus toezicht houden op de geautomatiseerde gegevensverwerking van clearinginstellingen, kredietinstellingen en verzekeraars. Indien de geautomatiseerde gegevensverwerking specifiek dient ter ondersteuning van een gedragsaspect van de bedrijfsvoering (bijvoorbeeld de klachtenbehandeling) en niet onlosmakelijk is verbonden met het gehele interne automatiseringssysteem van de financiële onderneming zal de AFM daarop toezicht houden.

Artikel 18

Dit artikel verwerkt artikelen 69 van de Rob en 8 van de Regeling tegengaan van belangenverstrengeling en beheersing integriteitrisico's verzekeraars.[14] Een onafhankelijke compliancefunctie is van belang om toezicht te houden op de naleving van regelgeving en interne gedragsregels, voorschriften en procedures. Het toezien op de naleving van deze regels, voorschriften en procedures houdt bijvoorbeeld in het beoordelen

[14] Regeling van de Pensioen- & Verzekeringskamer van 18 december 2003, nr. 0.851.3/03-8451, houdende uitvoering van de artikelen 2, lid 2 en 3 lid 3 van het Besluit integere bedrijfsvoering kredietinstellingen en verzekeraars.

van nieuwe wetgeving en het toetsen of nieuwe producten en procedures in overeenstemming zijn met de regelgeving.
De wijze waarop deze functie wordt vormgegeven is afhankelijk van de aard en omvang van de financiële onderneming.

Artikel 19

Artikel 19 verwerkt de inhoud van artikel 23 van de Rob. De bedrijfsvoering wordt door de externe accountant getoetst en beoordeeld op hoofdlijnen. De toetsing en beoordeling richt zich voornamelijk op de beheersing van die risico's die een materiële invloed kunnen hebben op de financiële prestaties, financiële positie en continuïteit van de financiële onderneming. Belangrijk is dat de externe accountant aandacht besteedt aan IT-risico's.
De externe accountant heeft, met inachtneming van zijn opdracht, een eigen taak en verantwoordelijkheid ter zake van de inrichting en uitvoering van zijn werkzaamheden. De toetsing door de externe accountant wordt zoveel mogelijk geïntegreerd binnen het kader van onderzoek van de jaarrekening. Dit betekent dat op grond van artikel 393 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW) de accountant verslag uitbrengt van zijn onderzoek aan het bestuur en de raad van commissarissen. Daarin vermeldt de accountant ook zijn bevindingen met betrekking tot de bedrijfsvoering.

Artikel 20

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 2:45, tweede lid, aanhef en onderdeel c en vierde lid, 2:50, 2:51, 2:54 en 2:55 van de wet. Dit artikel is mede gebaseerd op de artikelen 48, vierde lid, van de richtlijn banken en 4, leden 4 en 5, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid.
In dit artikel is de inhoud opgenomen van bijlage 3, punt 3.5 van de NRpte 2002, bijlage 4, punt 4.5, van de NRgte 2002, de artikelen 34 tot en met 57 van de Rob en de principes 2.1, 2.2 en 3.3 van de Principes interne beheersing. Afhankelijk van de soort en omvang van de beleggingsonderneming, clearinginstelling, kredietinstelling of verzekeraar staat de onderneming bloot aan verschillende risico's, bijvoorbeeld aan kredietrisico's, marktrisico's, renterisico´s, concentratierisico's, liquiditeitrisico's, operationele risico's en verzekeringsrisico's. Voor een beschrijving van de verschillende risico's wordt verwezen naar de toelichting bij **artikel 1.**

Het tweede lid verwerkt de artikelen 7, 36, 41, 46, 51 en 56 van de Rob.
Voor de goede naleving van het beleid van de financiële onderneming moet zij nader worden uitgewerkt in heldere procedures en maatregelen die van toepassing zijn in de dagelijkse werkzaamheden van de medewerkers. Gedacht kan worden aan procedures voor het omgaan met limietoverschrijdingen.

Het derde lid verwerkt gedeeltelijk de inhoud van de artikelen 6, 34, 39, 44, 49 en 54 van de Rob. De financiële onderneming stelt limieten aan de te nemen risico's en bewaakt deze op overschrijdingen. De limieten worden op instellingsbrede basis vastgesteld. Dit houdt in dat limieten die nader zijn uitgewerkt naar werkzaamheden en/of bedrijfsonderdelen consistent zijn met de limieten die op het niveau van de financiële onderneming zijn vastgesteld. De financiële onderneming beschikt verder over procedures en maatregelen ter beheersing van noodsituaties. Bijvoorbeeld de procedures voor de opvang van liquiditeitstekorten of de inning of herstructurering van openstaande bedragen. De procedures en maatregelen dienen te worden

afgestemd op de aard, omvang en complexiteit van de financiële onderneming. Tevens dient rekening te worden gehouden met het soort bedrijf dat de financiële onderneming uitoefent en de risico's die daarbij worden gelopen.

Het vierde lid verwerkt deels de inhoud van de artikelen 34, 39, 44, 49 en 54 van de Rob. De financiële onderneming moet een duidelijke visie hebben op de risico´s die zij aangaat. De beleidsuitgangspunten dienen nadere invulling te geven aan deze visie door aan te geven op welke wijze de onderneming risico´s aangaat. De procedures en maatregelen dienen duidelijk te zijn vastgelegd, bijvoorbeeld in een beleidsplan en op eenduidige wijze, bij voorkeur schriftelijk te worden gecommuniceerd aan alle bedrijfsonderdelen van de financiële onderneming waarop de risico's betrekking kunnen hebben. Het beleid voorziet onder meer in de aanwezigheid van procedures van risicolimiteringen dat afgestemd is op het gekozen risicoprofiel en rekening houdt met relevante regelgeving.

In het vijfde lid wordt bepaald dat een financiële onderneming onafhankelijk risicobeheer uitvoert. In dit lid zijn de artikelen 8, 9, 35, 40, 45 en 50 van de Rob verwerkt. Onder onafhankelijk risicobeheer wordt in dit kader verstaan toezicht op en toetsing van beleid dat is uitgewerkt en geïmplementeerd in procedures en maatregelen en die zijn geïntegreerd in de bedrijfsprocessen.
Een onderdeel van risicobeheer is de risicoanalyse. Het doel van de analyse is om inzicht te krijgen in de risico's die de financiële onderneming loopt en om vast te stellen of deze in overeenstemming zijn met de strategieën en beleidsuitgangspunten. De risicoanalyse is gericht op alle bedrijfsprocessen, waarmee zij zich uitstrekt tot alle producten, diensten en ondersteunende processen van de financiële onderneming en dient te worden uitgevoerd in zowel kwalitatieve als, voor zover mogelijk kwantitatieve zin. De analyse houdt zowel rekening met beheersbare als niet-beheersbare risico's, potentiële extreme scenario's (stress-scenario's) en de eventuele verhouding tussen de verschillende risico's. Risicoanalyse is een continu proces, waarbij rekening wordt gehouden met veranderende interne en externe omstandigheden, nieuwe producten, diensten en ondersteunende processen en toekomstplannen.

Indien zich belangrijke wijzigingen hebben voorgedaan, zoals bijvoorbeeld ontwikkelingen op technologisch terrein, die van invloed zijn op een eerder uitgevoerde risicoanalyse, dan ligt het in de rede de effecten daarvan te onderzoeken. Tevens is het van belang producten en diensten die nieuw zijn voor de financiële onderneming of voor de markt te onderwerpen aan een grondige risicoanalyse. Uitgangspunt hierbij is dat de financiële onderneming nieuwe producten en diensten op zodanige wijze introduceert dat (de risico's van) eventuele verliezen in omvang beperkt blijven.
Verder is het belangrijk dat indien een financiële onderneming op structurele basis werkzaamheden uitbesteedt, de onderneming de risico's die daarmee samenhangen analyseert. Het uitbesteden van werkzaamheden mag bijvoorbeeld het beheer van het operationeel risico niet belemmeren.
Onafhankelijk risicobeheer betekent dat de risicoanalyse niet wordt beïnvloed door commerciële of andere belangen. De risicoanalyse dient dan ook te worden uitgevoerd, en de resultaten daarvan te worden gerapporteerd, buiten de invloedsfeer van het resultaatverantwoordelijke management. De inrichting van de risicomanagementfunctie zal afhankelijk zijn van de omvang en complexiteit van de financiële onderneming. In de praktijk en vooral bij grotere en meer complexe financiële ondernemingen, is het gebruikelijk dat de risicoanalyse wordt uitgevoerd door een onafhankelijke risicomanagementfunctie. Een dergelijke functie

heeft tot taak een overzicht te verkrijgen van de risico´s die de financiële onderneming loopt en of deze in overeenstemming zijn met het gekozen risicoprofiel dat voortvloeit uit het beleid en strategieën van de financiële onderneming en met de relevante regelgeving.

Artikel 21

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 2:45, tweede lid, aanhef en onderdeel c, 2:50, 2:51, 2:54 en 2:55 van de wet.

In dit artikel is bijlage 3, punt 3.5 van de NRpte 2002, bijlage 4, punt 4.5 van de NRgte 2002 en zijn de artikelen 11, 37, 42, 47 en 52 van de Rob en principe 5 van de Principes interne beheersing verwerkt. Het is belangrijk dat de organisatorische en administratieve procedures en maatregelen ter beheersing van risico's binnen de beleggingsonderneming, clearinginstelling, kredietinstelling of verzekeraar worden nageleefd. Het ligt voor de hand dat indien de financiële onderneming constateert dat procedures en maatregelen niet worden nageleefd tijdig actie wordt ondernomen ter beperking van de schade en dat procedures en maatregelen worden gewijzigd of aangepast ter voorkoming van toekomstige overtredingen of inbreuken. Een compliance officer kan een bijdrage leveren aan het naleven van interne en externe regels.

Artikel 22

Dit artikel is gebaseerd op de artikelen 2:45, tweede lid, aanhef en onderdeel c, 2:50, 2:51, 2:54 en 2:55 van de wet. Een gedeelte van de toelichting bij artikel 17 van de Rob is in dit artikel opgenomen.

Financiële ondernemingen maken steeds meer gebruik van intern ontwikkelde modellen voor bijvoorbeeld het nemen van operationele beslissingen, prijsstelling en waardering van producten. Modellen zijn vereenvoudigingen van de werkelijkheid en daarom zullen er altijd afwijkingen bestaan tussen de voorspelling en realisatie. Wanneer de afwijkingen groot zijn, kan dit aanleiding zijn om de interne modellen bij te stellen. In veel gevallen is het echter voldoende wanneer de financiële onderneming zich bewust is van de tekortkomingen van het model en hiermee bij het nemen van beslissingen rekening houdt.

Artikel 23

Dit artikel is gebaseerd op artikel 2:45, tweede lid, aanhef en onderdeel c en vierde lid, en 2:53 van de wet.

In dit artikel zijn de prudentiële aspecten van de bedrijfsvoering beschreven voor een beheerder, beleggingsinstelling of bewaarder. De gedragsaspecten van de bedrijfsvoering voor deze ondernemingen worden beschreven in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen.

Het eerste lid verwerkt de artikelen 8, derde lid, onderdeel j en 29, eerste lid, van het Btb 2005. Dit lid ziet op procedures en maatregelen op grond waarvan vastgesteld kan worden of voldaan wordt aan de eisen met betrekking tot financiële waarborgen (eigen vermogen, solvabiliteit of liquiditeit).

Het tweede lid verwerkt artikel 8 van de Regeling prudentieel toezicht beleggingsinstellingen[15]. Van een beheerder van een instelling voor collectieve belegging in effecten (icbe-beheerder) wordt verlangd dat hij inzicht heeft in de voor hem in verband met zijn bedrijfsvoering bestaande risico's voorzover die impact kunnen hebben op de solvabiliteit.

[15] Stcrt. 2005, 145, blz 15.

De icbe-beheerder moet in staat zijn een verband te leggen tussen de risico's en het aanwezige eigen vermogen. De inrichting van de bedrijfsvoering moet daartoe de mogelijkheid bieden.

Vervolgens verwerkt het derde lid artikel 9 van de Regeling prudentieel toezicht beleggingsinstellingen. Dit lid heeft betrekking op zogenaamde open-end beleggingsinstellingen. Dat wil zeggen beleggingsinstellingen waarvan de rechten van deelneming op verzoek van de deelnemers ten laste van de activa vrij kunnen worden ingekocht en verkocht. Deze beleggingsinstelling moet altijd voldoende liquiditeit aanhouden tegenover de deelnemingsrechten zodat zij op korte termijn aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Daarom dient de bedrijfsvoering van een open-end beleggінginstelling zo te zijn ingericht dat het liquiditeitsrisico kan worden bewaakt en beheerst.

Het vierde lid verwerkt artikel 8, tweede lid, van het Btb 2005. Een beheerder richt een afzonderlijke bedrijfsvoering in voor iedere door hem beheerde beleggingsinstelling. In de bedrijfsvoering van de beheerder moet een scheiding worden aangebracht tussen de administratie van de beheerder zelf en van de diverse beleggingsinstellingen die hij beheert. Hiermee wordt voorkomen dat de administraties van de verschillende beleggingsinstellingen ondoorzichtig worden.

Tenslotte verwerkt het vijfde lid artikel 29, tweede lid, van het Btb 2005. De beheerder en, indien van toepassing, de bewaarder dienen regelmatig de inrichting van de bedrijfsvoering te bezien op het adequaat functioneren.

HOOFDSTUK 5

Artikel 24

Dit artikel dient ter uitvoering van artikel 2:46, tweede lid, dat in de artikelen 2:51, 2:54 en 2:55 van de wet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. De artikelen 63 van de Rob en 3 van de Regeling uitbesteding verzekeraars (Ruv)[16] zijn in dit artikel verwerkt. Het uitbesteden van de interne auditfunctie kan de verantwoordelijkheid van de clearinginstelling, kredietinstelling, verzekeraar of bijkantoor voor de bedrijfsvoering en het toezicht daarop ondermijnen en is dan ook niet toegestaan. De interne-auditfunctie is een belangrijk hulpmiddel voor de financiële onderneming ter waarborging van het *up-to-date* houden van de organisatie-inrichting en de procedures en maatregelen ter beheersing van risico's. De interne-auditfunctie beschikt over vaktechnische deskundigheid, detailkennis over het netwerk binnen de organisatie en is permanent beschikbaar. Het uitbesteden van deze functie aan een niet met de financiële onderneming in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur verbonden onderneming is daarom niet wenselijk.

Bij een clearinginstelling, kredietinstelling, verzekeraar of bijkantoor met een minimale personele bezetting is de functiescheiding die nodig is voor een onafhankelijke toetsing tussen uitvoerder en toetser echter intern niet haalbaar. In dergelijke gevallen kan de auditfunctie aan een derde worden uitbesteed. Overeenkomstig het uitgangspunt dat de financiële onderneming verantwoordelijk is voor de interne toetsing, ligt het in de rede dat de toetsing door de derde geschiedt onder sturing en toezicht van de financiële onderneming. Van belang is dat het risico van belangenverstrengelingen expliciet in ogenschouw wordt genomen bij het

[16] Stcrt. 2004, 20, blz 61.

bepalen welke externe partij de auditwerkzaamheden gaat uitvoeren en wie binnen de financiële onderneming verantwoordelijk is voor de sturing en het toezicht.

Artikel 25

Artikel 25 is gebaseerd op artikel 2:46, derde lid, onderdeel a, dat in de artikelen 2:50, 2:51, 2:53, 2:54 en 2:55 van de wet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. **Artikel 25** bepaalt dat een financiële onderneming niet tot het uitbesteden van werkzaamheden mag over gaan als dat een belemmering zou vormen voor het houden van prudentieel toezicht door DNB. Dit artikel verwerkt de artikelen 27, eerste lid, onderdeel b, van het Btb 2005, 3 van de Ruv en gedeelten van de interpretatie van de AFM over uitbesteding door effecteninstellingen (in de wet is de term “effecteninstellingen” vervangen door: beleggingsondernemingen).

Als uitgangspunt geldt dat DNB adequaat toezicht moet kunnen houden op de werkzaamheden en bedrijfsprocessen van de financiële onderneming, ongeacht of deze al dan niet zijn uitbesteed. Indien door DNB geen adequaat toezicht meer kan worden uitgeoefend, komen bovendien de belangen die het Deel Prudentieel toezicht financiële ondernemingen beoogt te beschermen in het gedrang. Voor de uitoefening van het toezicht door DNB is het van belang dat DNB alle informatie kan krijgen op grond waarvan zij kan beoordelen of alle werkzaamheden (ook de uitbestede werkzaamheden) worden uitgevoerd conform het Deel Prudentieel toezicht financiële ondernemingen.

Artikel 26

Artikel 26 geeft uitwerking aan artikel 2:46, derde lid, onderdeel b, dat in de artikelen 2:51, 2:54 en 2:55 van de wet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Bij het voeren van beleid wordt door een clearinginstelling, kredietinstelling, verzekeraar of bijkantoor aandacht besteed aan de besluitvorming omtrent werkzaamheden die wel of niet voor uitbesteding in aanmerking komen en hoe de goede functionering en de continuïteit van de bedrijfsvoering wordt gewaarborgd (bijvoorbeeld procedures die worden gevolgd en maatregelen die kunnen worden genomen in geval van tekortschietende dienstverlening en calamiteiten). Dit artikel heeft betrekking op het uitbesteden van werkzaamheden op structurele basis en dus niet op incidentele dienstverlening. Van belang is dat wanneer de uitbesteding wordt beëindigd de werkzaamheden al dan niet door de financiële onderneming zelf kunnen worden voortgezet. Het eerste lid vervangt de artikelen 58 van de Rob en 2 en 5 van de Ruv.

Artikel 27

Artikel 27 geeft uitvoering aan artikel 2:46, derde lid, onderdeel b, dat in de artikelen 2:51, 2:54 en 2:55 van de wet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Dit artikel verwerkt de artikelen 64 van de Rob en 6 van de Ruv. De clearinginstelling, kredietinstelling, verzekeraar of bijkantoor beoordeelt regelmatig of de wijze waarop de uitbestede werkzaamheden worden uitgevoerd nog in overeenstemming is met de gemaakte afspraken. Voor een adequate beoordeling van de uitbestede werkzaamheden dient de uitbestedende clearinginstelling, kredietinstelling of verzekeraar over voldoende informatie te beschikken van de onderneming waaraan de werkzaamheden zijn uitbesteed. Tevens beschikt de uitbestedende onderneming over de deskundigheid om die informatie te kunnen beoordelen.

Artikel 28

Dit artikel is gebaseerd op artikel 2:46, derde lid, onderdeel c, dat in de artikelen 2:51, 2:54 en 2:55 van de wet van overeenkomstige toepassing wordt verklaard. Het eerste lid vervangt de artikelen 62 van de Rob en 7 van de Ruv. In het geval van het uitbesteden van werkzaamheden binnen de groep is een op de individuele situatie toegespitste overeenkomst niet vereist als bijvoorbeeld groepsbrede dienstverlening plaatsvindt op basis van een standaardovereenkomst voor de hele groep**. Artikel 28, tweede lid**, is dan wel van toepassing op deze standaardovereenkomst.

In het tweede lid, dat artikel 6 van de Ruv verwerkt, zijn aspecten opgenomen die in ieder geval dienen te worden geregeld in de overeenkomst. Bijvoorbeeld afspraken over het verstrekken van informatie door de onderneming waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed aan de uitbestedende onderneming zodat DNB het prudentieel toezicht kan uitoefenen. Dit aspect is vooral van belang indien de onderneming waaraan werkzaamheden zijn uitbesteed, is gelegen in een staat die geen lidstaat is.
Verder is van belang dat ook de wijze van beëindiging van de overeenkomst is geregeld. Te denken valt aan afspraken over onder welke omstandigheden de uitbestedende onderneming de overeenkomst kan beëindigen en over de mogelijkheden om werkzaamheden zelfstandig voort te zetten na beëindiging.

HOOFDSTUK 6

Artikel 29

Dit artikel noemt de wijzigingen waarvan vooraf kennis aan DNB moet worden gegeven. De financiële onderneming geeft geen uitvoering aan het voornemen indien DNB hier niet mee instemt. Het is dus niet vereist dat DNB uitdrukkelijk instemt met de voorgenomen wijziging. Indien de desbetreffende financiële onderneming niets verneemt van DNB, kan zij het voornemen tot uitvoering brengen. DNB heeft zes weken de tijd om mee te delen dat zij niet instemt, of, indien DNB binnen twee weken om nadere gegevens heeft verzocht, binnen vier weken na ontvangst van die gegevens, doch uiterlijk binnen dertien weken na ontvangst van de kennisgeving. De artikelen 13, tweede lid, van de Wet toezicht kredietwezen 1992 (Wtk 1992) en 75, tweede lid, van de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 (Wtv 1993) bevatten eveneens een termijn van zes weken. Daarenboven bepalen genoemde artikelen dat, indien DNB om nadere gegevens of inlichtingen verzoekt, de termijn van zes weken opnieuw aanvangt op het moment dat de toezichthouder bedoelde gegevens of inlichtingen ontvangt. De termijnen in artikel 29 zijn korter. De termijn die begint te lopen nadat DNB om nadere gegevens heeft verzocht is teruggebracht van zes naar vier weken, en bovendien bedraagt de totale maximum termijn dertien weken.

Artikel 30

Dit artikel is naar strekking overgenomen uit de artikelen 13, derde lid, van de Wtk 1992 en 75, derde lid, van de Wtv 1993. In die artikelen is bepaald dat wijziging in de antecedenten moeten worden gemeld. Strikt genomen is dat een minder gelukkige formulering. De antecedenten zelf wijzigen niet. Met betrekking tot de voorgeschiedenis van iemands leven kunnen nieuwe gegevens bekend worden. Deze moeten onverwijld na het bekend worden aan DNB worden gemeld. Voorts is het mogelijk dat tijdens het lopend toezicht zich

ontwikkelingen voordoen in iemands leven die in een denkbeeldig toekomstig antecedentenonderzoek zouden moeten worden gemeld, zoals een strafrechtelijke veroordeling. Indien zich een dergelijke ontwikkeling voordoet, moet zij onverwijld worden gemeld. Artikel 34 is in zijn bewoordingen niet identiek aan de genoemde artikelen in de Wtk 1992 en de Wtv 1993, maar inhoudelijk wordt hetzelfde bedoeld.
Met betrekking tot de deskundigheid wordt het volgende opgemerkt. Afgezien van de mogelijkheid dat de deskundigheid van een betrokkene als gevolg van bijvoorbeeld een ongeval opeens achteruit gaat, is het moeilijk voorstelbaar dat zich abrupte nadelige wijzigingen in de deskundigheid van iemand voordoen. Er is geen aanleiding de verplichting op te nemen gegevens te overleggen met betrekking tot een achteruitgang van deskundigheid. Voorts is voorstelbaar dat iemand deskundig was maar bijvoorbeeld de ontwikkelingen op zijn vakgebied niet goed bijhoudt waardoor de deskundigheid niet langer aansluit bij de laatste maatschappelijke stand van zaken. De verplichting om met betrekking tot een dergelijke relatieve achteruitgang van deskundigheid gegevens over te leggen aan DNB laat zich niet goed vastleggen in de wet.
Iets anders doet zich voor wanneer een dagelijks beleidsbepaler met een bepaalde deskundigheid wordt vervangen door een dagelijks beleidsbepaler met een deskundigheid op een ander terrein. Het is in een dergelijke situatie voorstelbaar dat in de deskundigheid van het bestuur als geheel een leemte ontstaat. Een dergelijke wijziging is kenbaar voor DNB. Van het voornemen tot wijziging van de samenstelling van het bestuur dient kennis te worden gegeven aan DNB, inclusief de specifieke deskundigheid van de te benoemen persoon. Wanneer DNB de deskundigheid van de vertrekkende persoon vergelijkt met te benoemen persoon, zal haar een dergelijke leemte in de deskundigheid van het bestuur als geheel opvallen. Het is niet nodig te bepalen dat in een dergelijk geval extra gegevens dienen te worden overgelegd.

Artikel 31

Dit artikel noemt de wijzigingen waarvan aan DNB kennis dient te worden gegeven binnen twee weken na de totstandkoming van de wijziging.
Met betrekking tot een wijziging van de formele of feitelijke zeggenschapstructuur wordt het volgende opgemerkt. In de Wtk 1992 en de Wtv 1993 was wel bepaald dat gegevens daaromtrent bij de aanvraag van de vergunning dienden te worden overgelegd, maar was niet bepaald dat een wijziging in de zeggenschapsstructuur van de groep dienden te worden gemeld. Bij nader inzien is dat ongewenst. Het is ongerijmd dat bij de aanvraag van de vergunning die gegevens wel moet worden gemeld, maar wijzigingen met betrekking tot die gegevens niet. Daarom is ook deze wijziging hier opgenomen.

Artikelen 31a en 31b

Deze artikelen zien op de situatie waarin een financiële onderneming met zetel in Nederland een bijkantoor heeft buiten Nederland, en waarin ten aanzien van dit bijkantoor wijzigingen worden voorgenomen. Voor de wijzigingen, genoemd in artikel 31a, waarvan kennis dient te worden gegeven aan DNB maakt het geen verschil of het bijkantoor is gelegen in een andere lidstaat dan wel in een staat die geen lidstaat is. Daarom zijn deze twee situaties tezamen genomen. Artikel 31a, eerste lid, geeft bijzondere regels voor banken. Het mogelijk is dat op het bijkantoor een ander depositiogarantiestelsel van toepassing is dan die, bedoeld in 2:294, tweede lid, van de wet. DNB behoeft daar niet noodzakelijkerwijs van op de hoogte te zijn. Om die reden is het nuttig dat artikel 31a bepaalt dat ook van een wijziging met betrekking tot de toepasselijkheid

van een dergelijk depositogarantiestelsel kennis wordt gegeven aan DNB. Artikel 31b geldt voor alle typen verzekeraars (levensverzekeraar, schadeverzekeraar, natura-uitvaartverzekeraar).

Artikel 32

Artikel 32 ziet op wijzigingen die worden voorgenomen door verzekeraars die vanuit een bijkantoor in een andere staat diensten naar Nederland verrichten.

Artikel 34

Artikel 34 ziet op wijzigingen van gegevens met betrekking tot de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is of van een natura-uitvaartverzekeraar met zetel in een niet-aangewezen staat.

HOOFDSTUK 7

Artikel 42

In artikel 42 zijn de artikelen 27, tweede, derde en vierde lid, en 41, tweede, derde en vierde lid van de Wtv 1993 verwerkt. Artikel 42 implementeert onderdeel C van de bijlage bij de eerste richtlijn schadeverzekeraars.

De grondslag voor deze artikelen wordt gevonden in artikel 2:64, vierde lid, onderscheidenlijk artikel 2:70 van de wet. Het artikel bepaalt welke bijkomende risico's door een schadeverzekeraar – naast de risico's waarvoor hij een vergunning heeft – onder voorwaarden mogen worden verzekerd, zonder dat daarvoor een vergunning voor de betreffende branche vereist is.

HOOFDSTUK 8

Artikel 43

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2:68 van de wet. Het bevat dezelfde regel als artikel 85, vijfde lid, van de Wtv 1993. Deze bepaling houdt verband met de omstandigheid dat een vertegenwoordiger van een verzekeraar met zetel in een andere lidstaat niet verplicht is zijn woonplaats in Nederland te hebben, in tegenstelling tot een vertegenwoordiger van een verzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is. Om die reden wordt in artikel 43 niet tevens verwezen naar verzekeraars als bedoeld in artikel 2:74, eerste lid, en artikel 2:76, tweede lid, van de wet.

Artikel 43a

Dit artikel geeft uitvoering aan de artikelen 2:68 en 2:74, zesde lid, van de wet welk artikel ingevolge artikel 2:76, tweede lid, van de wet van overeenkomstige toepassing is op een natura-uitvaartverzekeraar met zetel buiten Nederland. Dit artikel verwerkt de artikelen 85, zesde lid, en 93, derde lid, van de Wtv 1993.

Artikel 44

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 2:68 en 2:74 van de wet, waar is bepaald dat bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld met betrekking tot (onder andere) de omstandigheden

waaronder de vertegenwoordiger ophoudt vertegenwoordiger te zijn en de opvolging van de vertegenwoordiger. Deze materie met betrekking tot de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een andere lidstaat was geregeld in de artikelen 85 tot en met 88 en 91 tot en met 93 van de Wtv 1993. De in **artikel 44** gegeven regeling wijkt op enkele punten af van deze artikelen. In artikel 86 van de Wtv 1993 was bepaald dat het ontslag "niet geldig" is tenzij het gepaard gaat met de aanstelling van een opvolger en dat het ontslag niet ingaat voordat de "akte van ontslag" van de vertegenwoordiger en de aanstelling van diens opvolger aan de PVK is overgelegd. Een verschil tussen **artikel 44** van dit besluit en artikel 86 van de Wtv 1993 is dat de verzekeraar niet langer een "akte van ontslag" moet overleggen maar kennis moet geven van "de beëindiging". Gekozen is voor de term "beëindiging van de vertegenwoordiging" in plaats van voor de term "ontslag". Deze term is neutraler en vermijdt de mogelijke suggestie dat er een arbeidsovereenkomst tussen de verzekeraar en de vertegenwoordiger bestaat.
Een derde verschil is dat, indien DNB niets meedeelt, onder de Wtv 1993 de verzekeraar niet van vertegenwoordiger kon wisselen, terwijl onder dit besluit de vertegenwoordiging wel kan worden beëindigd. Een vierde, hiermee samenhangend verschil is dat de mededeling van DNB dat zij niet instemt met de beëindiging van de vertegenwoordiging en de opvolging wordt gekarakteriseerd als een aanwijzing om het voornemen niet ten uitvoer te brengen. Tot slot is er het verschil dat in dit besluit een uitdrukkelijke termijn wordt genoemd waarbinnen DNB moet reageren.

Artikel 45

Dit artikel regelt de situatie waarin het de vertegenwoordiger is die voornemens is de vertegenwoordiging te beëindigen. Hij geeft DNB kennis van het voornemen daartoe. Het eerste lid geldt zowel voor de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een andere lidstaat, als voor de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is, en voor de vertegenwoordiger van een natura-uitvaartverzekeraar met zetel buiten Nederland. Het tweede en het derde lid geldt alleen voor de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is en voor de natura-uitvaartverzekeraar met zetel buiten Nederland.

Artikel 46

Met dit artikel worden de artikelen 87, eerste lid, en 92, eerste lid, van de Wtv 1993 overgenomen. Het artikel geldt zowel voor de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een andere lidstaat, als voor de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is, en voor de vertegenwoordiger van een natura-uitvaartverzekeraar met zetel buiten Nederland.

Artikel 47

Met dit artikel worden de artikelen 88, eerste lid, en 93, eerste lid, van de Wtv 1993 overgenomen. Het artikel geldt zowel voor de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een andere lidstaat, als voor de vertegenwoordiger van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is, en voor de vertegenwoordiger van een natura-uitvaartverzekeraar met zetel buiten Nederland.

HOOFDSTUK 9

Artikel 54

Artikel 54 bepaalt ter uitwerking van de artikelen 2:78, derde lid, 2:79, eerste en derde lid, en 2:80, eerste en derde lid van de wet het minimumbedrag aan eigen vermogen van financiële ondernemingen. Voor verzekeraars is het minimumbedrag van het garantiefonds, bedoeld in artikel 2:78, vierde lid, van de wet uitgewerkt in artikel 55. Een financiële onderneming dient zowel bij de vergunningverlening als daarna over het minimumbedrag aan eigen vermogen te beschikken.

Voor een bank werd de omvang van het minimum eigen vermogen vastgesteld in de artikelen 2 en 3 van het Besluit vaststelling minimum eigen vermogen (Handboek nr. 3106). Artikel 5 van de richtlijn banken ligt hieraan ten grondslag. Een bank dient over een minimumbedrag aan eigen vermogen van € 5 miljoen te beschikken. Omdat een bank die is aangesloten bij een centrale kredietinstelling en een centrale kredietinstelling banken zijn, is het niet nodig deze instelling, naast “een bank”, afzonderlijk op te nemen in artikel 54. Voor een clearinginstelling is aangesloten bij het minimumbedrag aan eigen vermogen van een bank.

In de richtlijn banken is bepaald dat lidstaten voor bepaalde categorieën banken en binnen bepaalde grenzen een lager minimumbedrag aan eigen vermogen mogen vaststellen. Voor banken die hoofdzakelijk bemiddelen in financiële instrumenten of individuele vermogens beheren (de zogenaamde bankbeleggingsondernemingen) is een lager bedrag vastgesteld. Dit is bestaand beleid van DNB dat in onderdeel b is vastgelegd. De aard van het bedrijf van deze ondernemingen rechtvaardigt een dergelijk lager minimumbedrag aan eigen vermogen omdat kredietverlening een relatief gering deel uitmaakt van de activiteiten van een bankbeleggingsonderneming. Voor een bankbeleggingsonderneming geldt minder dan bijvoorbeeld voor een “algemene” bank dat de effectiviteit op de markt afhankelijk is van een zekere minimum kapitaalomvang. Voorts is het niet noodzakelijk geacht een hogere drempel op te werpen voor de toegang van dergelijke ondernemingen tot de markt.

Voor beheerders (onderdelen c en d) en bewaarders (onderdeel i) is het minimumbedrag aan eigen vermogen overgenomen uit de artikelen 4, eerste lid, 16, eerste lid, 21, eerste lid en 52, eerste lid, van het Btb 2005. Voor een icbe-beheerder of icbe-bewaarder vormt de verplichting om over een minimumbedrag aan eigen vermogen te beschikken een verwerking van respectievelijk artikel 5bis en de artikelen 8 en 15 van de richtlijn beleggingsinstellingen. Voor een icbe-beleggingsmaatschappij die geen aparte beheerder heeft vloeit deze verplichting voort uit artikel 13bis van de richtlijn beleggingsinstellingen.

De in de onderdelen f, g en h neergelegde minimumbedragen aan eigen vermogen zijn overgenomen uit artikel 2 van de NRpte 2002. Voor de in onderdeel f genoemde categorie beleggingsondernemingen is het minimumbedrag een verwerking van artikel 3, derde lid, van de richtlijn beleggingsdiensten en artikel 3 van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. In tegenstelling tot de richtlijn kapitaaltoereikendheid is de in onderdeel f genoemde categorie beleggingsondernemingen niet als een “restcategorie” geformuleerd, maar is evenals bij de andere in dit artikel aangeduide categorieën expliciet aangegeven op welke activiteiten deze categorie

ziet. De eis van een minimumbedrag aan eigen vermogen van € 730.000 geldt voor ondernemingen die (anders dan plaatselijke ondernemingen) voor eigen rekening handelen in financiële instrumenten, al dan niet teneinde een markt in die financiële instrumenten te onderhouden, of die financiële instrumenten bij het aanbieden overnemen of die deze financiële instrumenten plaatsen.

Beleggingsondernemingen die uitsluitend orders van cliënten doorgeven en die buiten het toepassingsgebied van de richtlijn kapitaaltoereikendheid en de richtlijn beleggingsdiensten vallen (de zogenaamde orderremisiers), dienen ingevolge onderdeel g te beschikken over een minimumbedrag aan eigen vermogen van € 35.000. Daarnaast dienen beleggingsondernemingen die niet voor eigen rekening maar voor rekening van cliënten effectentransacties verrichten een minimumbedrag aan eigen vermogen aan te houden van € 50.000 (onderdeel h, onder 1°, 2°, 3° en 5°). Dit is overeenkomstig het Europees minimumbedrag, zoals opgenomen in artikel 3, tweede lid, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid en conform bestaand beleid van DNB.

Voorts voorziet artikel 3 van de richtlijn kapitaaltoereikendheid in het geval beleggingsondernemingen gelden of effecten van cliënten onder zich houden in een minimum eigen vermogenvereiste van € 125.000. Deze categorie is niet overgenomen in dit artikel. De reden hiervoor is dat de vermogenscheidingsregels ingevolge artikel 4:87, derde lid, van de wet uitsluiten dat een beleggingsonderneming, niet zijnde een kredietinstelling, gelden of effecten van cliënten onder zich houdt.

Voor elektronischgeldinstellingen ten slotte is de omvang van het minimumbedrag aan eigen vermogen van € 1 mln overgenomen uit artikel 3a van het Handboek nr. 3106. Artikel 4 van de richtlijn elektronisch geld ligt ten grondslag aan deze bepaling.

Artikel 55

Voor levensverzekeraars en schadeverzekeraars werd de omvang van het minimumbedrag van het garantiefonds geregeld in artikel 4 van het Besluit solvabiliteitsmarge verzekeringsbedrijf 1994 (Bsmv 1994), voor natura-uitvaartverzekeraars in artikel 40, tweede lid, van de Wtn. Voor levensverzekeraars is het minimumbedrag aan eigen vermogen afkomstig uit artikel 6, eerste lid, onderdeel d, 29 en 30 van de richtlijn levensverzekeraars, voor schadeverzekeraars uit artikel 8, eerste lid, onderdeel d, 17 en 17a van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Deze bepalingen zijn verwerkt in het eerste lid van artikel 55.

Voor in Nederland gelegen bijkantoren van levensverzekeraars of schadeverzekeraars met zetel in een staat die geen lidstaat is, of natura-uitvaartverzekeraars met zetel in een niet-aangewezen staat geldt ingevolge het tweede lid een afzonderlijk minimumbedrag van het garantiefonds. Voor levensverzekeraars en schadeverzekeraars verwerkt dit lid artikel 51, tweede lid, onderdeel e, van de richtlijn levensverzekeraars onderscheidenlijk artikel 23, tweede lid, onderdeel e, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Deze artikelen waren verwerkt in de artikelen 22 van de Wtn en 42 van de Wtv 1993.

Het derde en vierde lid regelen de automatische aanpassing van de bedragen, genoemd in het eerste en tweede lid, aan het Europese inflatiecijfer. DNB doet van deze aanpassing mededeling in de Staatscourant, onverwijld nadat de Europese Commissie de Raad van de Europese Unie in kennis heeft gesteld van de

aanpassing en de aangepaste bedragen. De verzekeraar moet de aangepaste bedragen voor het eerst toepassen in het boekjaar dat aanvangt in het kalenderjaar dat volgt op de kennisgeving. Deze leden verwerken artikel 30 van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 17bis van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. De eerste aanpassing van de bedragen moet per 1 januari 2007 zijn geïmplementeerd. Daarom worden in dit besluit de bedragen zoals deze luiden na de eerste aanpassing, vermeld.

Artikel 56

De artikelen 56 en verder regelen welke vermogensbestanddelen van een financiële onderneming mogen worden meegeteld als minimumbedrag aan eigen vermogen. Omdat deze vermogensbestanddelen voor een groot deel overlappen met de vermogensbestanddelen die als solvabiliteit mogen worden meegeteld, wordt veelal verwezen naar de desbetreffende artikelen met betrekking tot de solvabiliteit, met name de artikelen 76 en 80.

Het bepaalde in artikel 56 is voor icbe-beheerders en icbe-bewaarders overgenomen uit artikel 4, tweede lid van het Btb 2005 en de artikelen 2 en 5 van de Rptb. Voor beleggingsondernemingen is dit artikel overgenomen uit Bijlage 1, onder punt 1.1 van de NRpte 2002 en voor kredietinstellingen uit artikel 1 van het Handboek nr. 3106. Tot het minimumbedrag aan eigen vermogen waarover genoemde financiële ondernemingen dienen te beschikken worden uitsluitend gerekend de vermogensbestanddelen die deel uitmaken van het aanvangskapitaal, zoals gedefinieerd in artikel 1, onder punt 11, van de richtlijn banken. Deze definitie verwijst naar artikel 34, tweede lid, punten 1 en 2 van de richtlijn banken. Uit de richtlijn kapitaaltoereikendheid (artikel 2, onder punt 24) en de richtlijn beleggingsinstellingen (artikel 1bis, onder punt 14) volgt dat dezelfde definitie eveneens wordt gehanteerd voor beleggingsondernemingen onderscheidenlijk icbe-beheerders en icbe-bewaarders. Voor clearinginstellingen is aangesloten bij de regeling voor banken. De vermogensbestanddelen die tot het aanvangskapitaal worden gerekend, zijn opgenomen in artikel 76, derde lid, onderdelen a tot en met g.

Voor in Nederland gelegen bijkantoren van financiële ondernemingen met zetel in een staat die geen lidstaat is of een niet-aangewezen staat dient in plaats van het in artikel 76 genoemde geplaatste aandelenkapitaal de ter beschikking van het bijkantoor gestelde kapitaaldotaties, te worden meegerekend. De reden hiervoor is dat een bijkantoor geen rechtspersoon is en derhalve niet over eigen vermogen kan beschikken.

Artikel 57

Het bepaalde in dit artikel is overgenomen uit de artikelen 2, 3 en 4 van de Rptb. Hierin wordt bepaald wat mag worden gerekend tot het minimumbedrag aan eigen vermogen voor beheerders en bewaarders die geen icbe-beheerders en -bewaarders zijn. Naast het kernkapitaal, bedoeld in artikel 76, tweede lid, mag voor een beheerder en bewaarder aanvullend kapitaal worden gerekend tot het minimumbedrag aan eigen vermogen. Wat tot het aanvullend kapitaal wordt gerekend is opgenomen in artikel 76, vijfde en zesde lid. In tegenstelling tot de regels voor icbe-beheerders en –bewaarders vloeien de regels uit dit artikel niet voort uit de richtlijn beleggingsinstellingen.

Artikel 58

Het bepaalde in dit artikel is voor levensverzekeraars en schadeverzekeraars overgenomen uit artikel 5 van het Bsmv 1994 en is gebaseerd op artikel 29, eerste lid, van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 17, eerste lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Opgemerkt wordt dat de bestanddelen van het minimumbedrag van het garantiefonds dezelfde zijn als de bestanddelen van het garantiefonds als bedoeld in artikel 80, vierde lid.

Artikel 59

Uit dit artikel blijkt door welke vermogensbestanddelen het minimumbedrag van het garantiefonds van een natura-uitvaartverzekeraar wordt gevormd. Zie de toelichting op artikel 81 van dit besluit, waar de vermogensbestanddelen van de solvabiliteitsmarge zijn opgenomen. Uit het Besluit solvabiliteitsmarge natura-uitvaartverzekeringsbedrijf (Bsmn) blijkt impliciet dat deze bestanddelen dezelfde zijn als de vermogensbestanddelen van de solvabiliteitsmarge. Er is voor gekozen dit expliciet op te nemen.

Artikel 60

Samen met artikel 2:79 uit de wet en artikel 55 wordt met de artikelen 60 tot en met 64 artikel 42, eerste lid, onderdelen d en e, juncto artikel 96 van de Wtv 1993 en 22, eerste lid, onderdelen d en e, juncto artikel 40 van de Wtn verwerkt. Deze bepaling is terug te voeren op artikel 51, tweede lid, onderdeel e, van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 23, tweede lid, onderdeel e, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Het artikel regelt het minimumbedrag van het garantiefonds voor in Nederland gelegen bijkantoren van levensverzekeraars en schadeverzekeraars met zetel in een staat die geen lidstaat is en natura-uitvaartverzekeraars met zetel in een niet-aangewezen staat. Om de kwaliteit van het garantiefonds te waarborgen, is geregeld dat een deel hiervan moet worden aangehouden in bepaalde waarden van hoge kwaliteit en dat waarden in Nederland moeten worden aangehouden. Onder waarden wordt in dit besluit begrepen activa, zoals financiële instrumenten, die een waarde vertegenwoordigen. Ten opzichte van de oude regeling is hier niet opgenomen dat het overige deel van de aanwezige waarden moeten worden aangehouden in een lidstaat. Deze bepaling is opgenomen in artikel 80, tiende lid.

Artikel 61

Het bepaalde in dit artikel is overgenomen uit de artikelen 3 en 4 van het Bsmn en 6 en 7 van het Bsmv 1994. Ook de artikelen 61 tot en met 64 vormen een uitwerking van de verplichting in artikel 51, tweede lid, onderdeel e van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 23, tweede lid, onderdeel e, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Deze bepalen dat een levensverzekeraar en een schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is in de lidstaat waar die verzekeraar activiteiten verricht waarden ten belope van de helft van het door deze verzekeraar aan te houden minimumbedrag van het garantiefonds in bewaring geeft. Dit geldt eveneens voor een natura-uitvaartverzekeraar. Artikel 61 bepaalt welke financiële instrumenten als waarden tot dekking van het minimumbedrag van het garantiefonds kunnen dienen.

Ingevolge het tweede lid kan DNB besluiten dat de waardering en de spreiding van de waarden op een andere wijze moeten geschieden dan de verzekeraar heeft gedaan. Dit kan zij alleen doen indien de

waarden van onvoldoende kwaliteit geacht moeten worden om als garantiefonds te kunnen dienen, bijvoorbeeld omdat niet verwacht mag worden dat de waarden het bedrag opleveren waarvoor zij door de verzekeraar zijn gewaardeerd.

Artikelen 62 tot en met 64

Het bepaalde in deze artikelen is overgenomen uit de artikelen 5 tot en met 7 van het Besluit natura-uitvaartverzekeringsbedrijf en 8 tot en met 10 van het Bsmv 1994. Artikel 62 waarborgt dat de schuldbekentenissen, bedoeld in artikel 61, eerste lid, onderdelen f en g, van een zodanige kwaliteit zijn, dat zij als garantiefonds kunnen dienen. Zo is voor bepaalde rechtshandelingen ten aanzien van de betreffende schuldvordering besluit van DNB daartoe vereist. De artikelen 63 en 64 regelen dat de in artikel 61 bedoelde waarden in bewaring worden gegeven bij DNB dan wel een bewaarneemster of effectenbewaarinstelling in Nederland. Artikel 63 bevat waarborgen dat de in bewaring gegeven waarden niet zonder besluit van DNB daartoe aan de verzekeraar worden afgegeven.

Artikel 65

Dit artikel werkt artikel 45, eerste lid, van de Invoerings- en aanpassingswet Wet op het financieel toezicht uit. Het artikel is overgenomen uit het Besluit ontheffing verplichting te beschikken over het minimumbedrag van het garantiefonds voor levensverzekeraars dat gebaseerd is op artikel 69 van de Wtv 1993.

Artikel 66

Dit artikel werkt artikel 45, derde lid van de Invoerings- en aanpassingswet Wet op het financieel toezicht uit en is overgenomen uit artikel 11 van het Bsmv 1994.

HOOFDSTUK 10

Artikel 67

Artikel 2:82 van de wet, dat in de artikelen 2:83, 2:84, 2:86 en 2:87 van overeenkomstige toepassing wordt verklaard, schrijft voor dat de daar genoemde financiële ondernemingen beschikken over voldoende solvabiliteit. Voor een verzekeraar wordt gesproken van een aan te houden *solvabiliteitsmarge*. Dit is uitgewerkt in artikel 67, eerste lid. De solvabiliteit van een verzekeraar is voldoende indien de aanwezige solvabiliteitsmarge zoals bepaald conform de artikelen 80 (levensverzekeraar en schadeverzekeraar) en 81 (natura-uitvaartverzekeraar) ten minste gelijk is aan het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge, berekend conform de artikelen 72 (levensverzekeraar), 73 (natura-uitvaartverzekeraar) en 74 en 75 (schadeverzekeraar). Deze bepaling is voor levensverzekeraars en schadeverzekeraars overgenomen uit artikel 68, eerste lid, van de Wtv 1993. Voor natura-uitvaartverzekeraars volgt zij uit artikel 40, eerste lid, van de Wtn.

Voor een bank, icbe-beheerder, beleggingsonderneming, clearinginstelling of elektronischgeldinstelling wordt gesproken van het *toetsingsvermogen*. De solvabiliteit is voldoende indien het in aanmerking te nemen toetsingsvermogen zoals bepaald conform de artikelen 76 tot en met 79 ten minste gelijk is aan de door de artikelen 68 tot en met 71 voor de betreffende financiële onderneming voorgeschreven minimumomvang van het toetsingsvermogen. Indien het in aanmerking te nemen toetsingsvermogen

onvoldoende is, dan moet DNB ingevolge de algemene aanwijzingsbevoegdheid van artikel 1:58 van de wet financiële onderneming een aanwijzing geven om het toetsingsvermogen op het vereiste niveau te brengen. Hiermee verwerkt artikel 1:58 van de wet impliciet de artikelen 47, derde lid, van de richtlijn banken en 4, derde lid, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid.

De solvabiliteit van een financiële onderneming mag in geen geval lager zijn dan het ingevolge de artikel 54 en 55 voor de betreffende financiële onderneming voorgeschreven minimumbedrag van het eigen vermogen of, voor een verzekeraar, het minimumbedrag van het garantiefonds. Deze ondergrens komt tot uiting in het tweede lid. Het Besluit financiële groepen geeft aanvullende regels voor het toezicht op financiële groepen, namelijk regels voor geconsolideerd toezicht op banken, voortvloeiend uit de richtlijn banken, en regels voor aanvullend toezicht op levensverzekeraars en schadeverzekeraars, voortvloeiend uit richtlijn nr. 98/78/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Gemeenschappen van 27 oktober 1998 betreffende het aanvullend toezicht op verzekeringsondernemingen in een verzekeringsgroep (PbEG L 330) (verzekeringsgroeprichtlijn).

Artikel 68

Dit artikel geeft regels met betrekking tot de minimumomvang van het toetsingsvermogen van een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling. Deze wordt berekend als de som van de onderdelen a tot en met d. Dit is voor banken overgenomen uit artikel 20, derde lid, onderdeel a, van de Wtk 1992 en het daarop gebaseerde Handboek nr. 4001-01 en 4001-02 en voor beleggingsondernemingen uit artikel 13, tweede lid, onderdeel a, van het Besluit toezicht effectenverkeer 1995 (Bte 1995) en de daarop gebaseerde artikelen 3 en 4 en de rubrieken 2.2 tot en met 2.7 van bijlage 2 van de NRpte 2002. Voor clearinginstellingen is aangesloten bij de regels voor banken. Overigens laat dit onverlet dat de toezichthouderregel, waartoe het tweede lid de grondslag biedt, verschillende berekeningen kan voorschrijven voor banken/beleggingsondernemingen en clearinginstellingen.

De solvabiliteitsvereisten waarvan de som de minimumomvang van het toetsingsvermogen vormt, zijn voorgeschreven in artikel 4, eerste en tweede lid, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid en uitgewerkt in de bijlagen van deze richtlijn en in de artikelen 40 tot en met 47 en de bijlagen van de richtlijn banken. In het Handboek en in mindere mate in de NRpte 2002 zijn deze solvabiliteitsvereisten zeer gedetailleerd uitgewerkt en specifiek toegespitst op banken onderscheidenlijk beleggingsondernemingen. In het eerste lid van dit artikel is gekozen voor een meer algemene formulering conform de richtlijn kapitaaltoereikendheid om tot uitdrukking te brengen dat de solvabiliteitsvereisten voor banken en beleggingsondernemingen in beginsel gelijk zijn. In het navolgende worden de solvabiliteitsvereisten beschreven. Tabel 1 geeft de herkomst van deze solvabiliteitsvereisten in oude regelgeving en in Europese regelgeving.

Tabel 1 Herkomst solvabiliteitsvereisten artikel 68, eerste lid

Solvabiliteitsvereiste artikel 68, eerste lid, onderdeel:	Oude regelgeving:	Europese regelgeving:
a. de kredietrisico's, met inbegrip van de tegenpartijrisico's, met betrekking tot het totale bedrijf, uitgezonderd de handelsportefeuille en de niet-liquide activa van beleggingsondernemingen	Handboek nr. 4011; Bijlage 2, rubriek 2.7, NRpte 2002	Artikelen 40-47 en Bijlagen II-IV richtlijn banken; Artikel 4, eerste lid, onderdeel iii, richtlijn kapitaaltoereikendheid

b. de positierisico's, afwikkelingsrisico's, leveringsrisico's, tegenpartijrisico's en grote postenrisico's met betrekking tot de handelsportefeuille	Handboek nr. 4024, 4051 en 4081; Bijlage 2, rubrieken 2.3-2.5, NRpte 2002	Artikel 4, eerste lid, onderdeel i, en Bijlagen I, II en VI, richtlijn kapitaaltoereikendheid
c. de valutarisico's, grondstoffenrisico's en landenrisico's met betrekking tot het totale bedrijf	Handboek nr. 4022, 4023 en 4091; Bijlage 2, rubriek 2.6, NRpte 2002	Artikel 4, eerste lid, onderdelen ii en iv, en tweede lid en Bijlagen III en VII, richtlijn kapitaaltoereikendheid
d. overige risico's die als gelijkwaardig met de in de onderdelen a tot en met c genoemde risico's kunnen worden beschouwd	Handboek nrs. 4013 en 4031; Bijlage 2, rubriek 2.7, NRpte 2002	Artikel 4, eerste lid, onderdeel iv, en tweede lid, richtlijn kapitaaltoereikendheid

Het solvabiliteitsvereiste, bedoeld in onderdeel a, bedraagt acht procent van het totaal van de naar risico gewogen activa en posten buiten de balanstelling en dient ter dekking van de kredietrisico's en tegenpartijrisico's met betrekking tot het totale bedrijf, met dien verstande dat ter uitwerking van artikel 4, eerste lid, onderdeel iii), van de richtlijn kapitaaltoereikendheid voor beleggingsondernemingen de handelsportefeuille en de niet-liquide activa buiten beschouwing blijven. De reden hiervoor is dat artikel 76 voor beleggingsondernemingen een alternatieve bepaling van het toetsingsvermogen voorschrijft conform bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. Zo wordt rekening gehouden met de specifieke kenmerken van de activiteiten van beleggingsondernemingen, die vooral aan marktrisico's (zie onderdeel b) onderworpen zijn en over een verhoudingsgewijs omvangrijke handelsportefeuille beschikken. Deze alternatieve samenstelling van het toetsingsvermogen is bovendien een van de voorwaarden waaronder beleggingsondernemingen kunnen worden uitgezonderd van het geconsolideerd toezicht ingevolge Hoofdstuk 2.6 van de wet. DNB heeft ingevolge artikel 47, tweede lid, van de richtlijn banken de bevoegdheid om in plaats van acht procent een hoger percentage vast te stellen. Dat kan zij ingevolge de laatste volzin van onderdeel a doen indien de (krediet-) risicopositie van de financiële onderneming daartoe aanleiding geeft. Het gaat derhalve niet om een generieke bevoegdheid, maar om een bevoegdheid in individuele gevallen. Vanzelfsprekend dient zij een hoger percentage te motiveren.

Onderdeel b noemt het solvabiliteitsvereiste ter dekking van positie-, afwikkelings-, leverings-, tegenpartij- en grote postenrisico's met betrekking tot de handelsportefeuille. Deze risico's worden tezamen wel aangeduid als "marktrisico's", zoals schommelingen in rente en koersen, teneinde tot uiting te brengen dat deze worden gelopen ten aanzien van posities in effecten en andere financiële instrumenten die worden ingenomen voor handelsdoeleinden. Artikel 1:1 van de wet definieert "handelsportefeuille" als de handelsportefeuille, bedoeld in artikel 2, onderdeel 6, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. Deze definitie was opgenomen in het Handboek nr. 4002-02 en Bijlage 2, rubriek 2.1, onderdeel a, van de NRpte 2002. Of een positie is ingenomen in het kader van de handelsportefeuille hangt af van de intentie waarmee zij is ingenomen. De posities die tot de handelsportefeuille worden gerekend, moeten organisatorisch en administratief gescheiden van de posities buiten de handelsportefeuille beheerd worden.

De onderdelen c en d noemen de solvabiliteitsvereisten ter dekking van de valutarisico's, grondstoffenrisico's en landenrisico's met betrekking tot het totale bedrijf en van overige risico's die vergelijkbaar zijn met de in de onderdelen a tot en met c genoemde risico's.

Het tweede lid biedt een grondslag voor DNB om nadere regels te stellen met betrekking tot de berekening van de solvabiliteitsvereisten. Deze grondslag ziet tevens op de berekeningen van de naar risico gewogen activa en posten buiten de balanstelling, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a. Deze berekeningen zijn ook van belang voor de beleggingsvoorschriften voor elektronischgeldinstellingen in artikel 84. Deze waren geregeld in het Handboek nrs. 4011, 4011b1 (Beleidsregel kredietderivaten), 4011b2 (Beleidsregel indexatiemethode ter bepaling van executiewaarde) en 4011b3 (Regeling inzake solvabiliteit bij securitisatie), dat de artikelen 42 tot en met 46 en de bijlagen II en III van de richtlijn banken verwerkt en zijn dermate technisch van aard dat deze op het niveau van een toezichthouderregel geregeld blijven. DNB beweegt zich in de toezichthouderregels ingevolge artikel 68, tweede lid, vanzelfsprekend binnen de grenzen die de richtlijnbepalingen stellen. Wel heeft zij ingevolge artikel 1, tweede lid, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid het recht nadere of strengere regels te stellen dan in deze richtlijnbepalingen. Hiervan wordt vanzelfsprekend alleen gebruik gemaakt indien dit noodzakelijk is met het oog op de belangen die dit besluit beoogt te beschermen. Het tweede lid laat onverlet dat de nadere regels voor de verschillende categorieën financiële ondernemingen verschillend kunnen zijn, voor zover de richtlijn kapitaaltoereikendheid en de richtlijn banken daaraan niet in de weg staan.

Het derde lid biedt een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling de mogelijkheid om DNB te verzoeken gebruik te mogen maken van interne modellen om de minimumomvang van het toetsingsvermogen te berekenen. Dit vloeit voort uit bijlage III van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. Deze financiële ondernemingen mogen in plaats van een of meer van de gestandaardiseerde, door DNB ingevolge het tweede lid voorgeschreven, berekeningsmethoden gebruik maken van eigen interne modellen, bijvoorbeeld *value-at-risk* (VaR) modellen. Deze modellen moeten voldoen aan door DNB te stellen regels. Deze regels vloeien voort uit bijlage III van de richtlijn kapitaaltoereikendheid en waren voor banken neergelegd in het Handboek nr. 4041. De beoordeling door DNB vindt plaats op grond van de modelspecificaties en empirische validatie, in samenhang met de organisatie van het risicomanagement en de toereikendheid van de interne risicobeheersystemen. Zij onthoudt haar instemming alleen indien het interne model niet voldoet aan de regels uit bijlage III van de richtlijn kapitaaltoereikendheid.

Het vierde tot en met het zesde lid vervangen artikel 4 van de NRpte 2002 en stellen een ondergrens aan de minimumomvang van het toetsingsvermogen van een beleggingsonderneming. Het verwerkt daarmee bijlage IV van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. De minimumomvang van het toetsingsvermogen bedraagt ten minste een kwart van de vaste kosten van het afgelopen boekjaar of, indien de beleggingsonderneming nog geen volledig boekjaar actief is geweest, van de in het programma van werkzaamheden begrote bedrag voor de vaste kosten. Het moet daarbij gaan om een realistische begroting van de vaste kosten. Indien aannemelijk is dat een te laag bedrag is begroot, waardoor een te lage ondergrens aan de minimumomvang van het toetsingsvermogen zou worden gesteld, kan DNB besluiten dat voor de beleggingsonderneming een hogere minimumomvang van het toetsingsvermogen geldt. Het vijfde lid bepaalt welke kosten vaste kosten zijn. Dit zijn alle kosten, uitgezonderd een aantal onder a tot en met f genoemde variabele kosten. Onderdeel g biedt de mogelijkheid aan DNB om, op verzoek, variabele kosten die niet in de onderdelen a tot en met f zijn genoemd uit te sluiten van de vaste kosten. Indien sinds het vorige boekjaar de werkzaamheden van de beleggingsonderneming aanzienlijk zijn gewijzigd, kan DNB ingevolge het zesde lid besluiten de conform het vierde lid berekende ondergrens van de minimumomvang van het toetsingsvermogen aan te passen. De

reden hiervoor is dat deze ondergrens wordt bepaald op basis van de werkzaamheden van het afgelopen boekjaar. Indien daarin aanzienlijke wijzigingen zijn opgetreden in het lopende boekjaar, kan het zo zijn dat de berekening van de ondergrens geen recht doet aan de sterk veranderde omstandigheden. Uiteraard dient DNB een dergelijk besluit afdoende te motiveren.

Artikel 69

Dit artikel verwerkt de zogenoemde "de minimis-bepaling" uit artikel 4, zesde tot en met achtste lid, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid, die – voor banken – was opgenomen in het Handboek nr. 4001-03. Indien de handelsportefeuille van een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling doorgaans niet meer bedraagt dan vijf procent van het totale bedrijf – zowel in als buiten de balanstelling – en bovendien niet meer dan € 15 miljoen, dan mag deze financiële onderneming het solvabiliteitsvereiste voor de marktrisico's met betrekking tot de handelsportefeuille als bedoeld in artikel 68, eerste lid, onderdeel b, berekenen op de wijze die ingevolge artikel 68, tweede lid, is voorgeschreven voor het solvabiliteitsvereiste voor het kredietrisico. De financiële onderneming hoeft dan niet de berekeningsmethode te hanteren die DNB ingevolge artikel 68, tweede lid, heeft voorgeschreven voor het solvabiliteitsvereiste voor de marktrisico's. Dit is geregeld in het eerste lid. De "de minimis-bepaling" heeft tevens gevolgen voor de bepaling van het toetsingsvermogen (artikel 76) en de voorschriften voor de grote postenrisico's (artikel 82). De belangrijkste reden om gebruik te maken van het eerste lid is het vermijden van de administratieve lasten die gepaard gaan met de berekening van de solvabiliteitsvereisten en posities en de rapportage daaromtrent. Voor financiële ondernemingen met een zowel in absolute als relatieve zin te verwaarlozen handelsportefeuille is het toepassen van de berekening voor het kredietrisico uit het oogpunt van administratieve lasten gunstiger. Een onderneming maakt de afweging of zij het eerste lid zal toepassen zelf. Voor een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling die hiervoor aanvankelijk niet kiest, maar later op die keuze terug wil komen, biedt het vijfde lid een voorziening. Omdat de handelsportefeuille van een beleggingsonderneming onder normale omstandigheden relatief omvangrijk is, ligt het niet in de rede dat zij aan beide onder a en b gestelde voorwaarden voldoet. Artikel 69 is daarom vooral relevant voor banken en clearinginstellingen.

Het tweede lid bepaalt dat DNB regels stelt met betrekking tot de berekening en de grondslagen van de handelsportefeuille en het totale bedrijf. Dit is van belang om de kwalitatieve eisen uit het eerste lid te kunnen beoordelen. Deze nadere regels verwerken artikel 4, zevende lid, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid, zoals – voor banken– opgenomen in het Handboek nr. 4001-03. DNB heeft bij haar keuze voor de grondslagen rekening gehouden met de administratieve belasting voor de financiële ondernemingen. Volgens het beginsel van éénsporige verslaggeving sluit zij aan op de grondslagen die de financiële onderneming in haar jaarrekening hanteert, tenzij de richtlijn kapitaaltoereikendheid daaraan in de weg staat.

Een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling die is overgegaan tot toepassing van het eerste lid doet dit op een bestendige wijze. Het is niet toegestaan dit ieder boekjaar opnieuw te bezien. Zij doet mededeling aan DNB of zij gebruik maakt van het eerste lid. Dit doet zij periodiek. De frequentie wordt door DNB na overleg met de financiële onderneming vastgesteld. Een overschrijding van een der limieten, genoemd in het eerste lid, moet onverwijld aan DNB worden gemeld. Een incidentele overschrijding leidt niet

tot het onmiddellijke einde van de toepassing van de “de minimis-bepaling”. Pas als ook onder normale omstandigheden niet meer aan de limieten is voldaan, moet toepassing achterwege blijven.

Het vierde lid geeft regels voor het geval een overschrijding zodanig is dat de handelsportefeuille op enig moment meer bedraagt dan zes procent van het totale bedrijf of € 20 miljoen. In het geval van zo’n aanzienlijke overschrijding dient de toepassing van de “de minimis-bepaling” binnen zes maanden na die overschrijding te worden beëindigd, ook indien het om een incidentele overschrijding gaat.

Ingevolge het vijfde lid kan DNB instemmen met een hernieuwde toepassing van de “de minimis-bepaling” door een financiële onderneming die een overschrijding van een limiet als bedoeld in het vierde lid heeft begaan. DNB kan alleen haar instemming onthouden indien de financiële onderneming niet voldoende kan aantonen dat gedurende ten minste twee jaren aan de voorwaarden van het eerste lid is voldaan. Dit betekent dat een financiële onderneming die een overschrijding als bedoeld in het vierde lid begaat, ten minste twee jaren geen gebruik kan maken van de “de minimis-bepaling”.

Artikel 70

Artikel 70 bepaalt hoe de minimumomvang van het toetsingsvermogen van een icbe-beheerder wordt berekend. Het betreft de verwerking van hetgeen wordt geregeld in artikel 16, tweede tot en met zevende lid, van het Btb 2005, dat is gebaseerd op artikel 5bis, eerste lid, onderdeel a, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Het toetsingsvermogen bedraagt ten minste het door artikel 54, onderdeel d, van dit besluit voorgeschreven minimumbedrag aan eigen vermogen (€ 125.000), vermeerderd met een vijfduizendste deel (0,02 procent) van het bedrag waarmee de waarde van het beheerde vermogen het bedrag van € 250 miljoen overstijgt. Stel dat een icbe-beheerder een vermogen beheert van € 500 miljoen. De minimumomvang van zijn toetsingsvermogen bedraagt in dat geval € 125.000 plus een vijfduizendste deel van € 500 miljoen (€ 100.000) is € 225.000. In het eerste lid is een bovengrens aan de minimumomvang van het toetsingsvermogen gesteld van € 10 miljoen. Het derde lid stelt een ondergrens.

Het tweede lid bepaalt wat tot het beheerde vermogen gerekend wordt. Dit lid verwerkt artikel 16, vierde lid, van het Btb 2005. Het gaat om de vermogens van de beleggingsinstellingen waarover de icbe-beheerder het beheer voert. Uitbesteding van het beheer heeft geen invloed op de hoogte van het beheerde vermogen. Het vermogen waarover de icbe-beheerder het beheer uitbesteedt, wordt tot het beheerde vermogen gerekend. Het vermogen waarover het beheer aan hem is uitbesteed wordt niet meegerekend.

Het derde lid verklaart de ondergrens die ingevolge artikel 68, vierde tot en met zesde lid, geldt voor beleggingsondernemingen van overeenkomstige toepassing op icbe-beheerders. Dit lid vervangt artikel 16, vijfde tot en met zevende lid, van het Btb 2005. Hiermee wordt artikel 5bis, eerste lid, derde gedachtestreepje, van de richtlijn beleggingsinstellingen verwerkt.

Artikel 71

De bepalingen over de minimumomvang van het toetsingsvermogen van een elektronischgeldinstelling waren opgenomen in artikel 30b, derde lid, onderdeel a, van de Wtk 1992 en de daarop gebaseerde Regeling elektronisch-geldinstellingen in Handboek nr. 4401. De solvabiliteitsvereisten voor een

elektronischgeldinstelling zijn minder omvattend dan die voor een bank, in die zin dat Handboek nr. 4401 de minimumomvang van het toetsingsvermogen niet koppelt aan de risico's die worden gelopen aan de uitzettingenkant. In plaats daarvan mogen elektronischgeldinstellingen minder risico's op zich nemen dan bijvoorbeeld banken. Dit wordt bereikt door stringentere beleggingsvoorschriften. Waar voor een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling regels worden gesteld ter beperking van grote postenrisico's, gelden voor een elektronischgeldinstelling regels voor alle posities. Deze regels zijn opgenomen in artikel 84.

Artikel 71 bevat, ter verwerking van artikel 3 van Handboek nr. 4401, de regels voor de minimumomvang van het toetsingsvermogen van een elektronischgeldinstelling. Dit artikel implementeert daarmee artikel 4, tweede en derde lid, van de richtlijn elektronisch geld. De minimumomvang van het toetsingsvermogen bedraagt twee procent van het lopende bedrag – dat wil zeggen het bedrag op het moment waarop de minimumomvang van het toetsingsvermogen wordt berekend – of het gemiddelde bedrag over de laatste zes maanden van haar totale financiële verplichtingen die met uitstaand elektronisch geld verband houden, naar gelang welk bedrag het hoogst is. Net als in artikel 70, derde lid, bevat het eerste lid een voorziening voor het geval de elektronischgeldinstelling nog niet gedurende die periode werkzaamheden verricht. In dat geval wordt in plaats van het gemiddelde bedrag over de laatste zes maanden, het op zes maanden nagestreefde bedrag van haar totale financiële verplichtingen die met uitstaand elektronisch geld verband houden, genomen. Dit bedrag moet blijken uit het programma van werkzaamheden. Als aannemelijk is dat dit bedrag te laag is geschat, kan DNB gemotiveerd besluiten dat een hogere minimumomvang van het toetsingsvermogen geldt.

Artikel 72

Voor een levensverzekeraar was het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge in het Bsmv 1994 geregeld. Artikel 72 verwerkt de artikelen 42, eerste lid, onderdeel c, en 118, eerste lid, onderdeel c, van de Wtv 1993 en artikel 2 van het Bsmv 1994 en vormt de implementatie van artikel 28 van de richtlijn levensverzekeraars. Voor verschillende soorten levensverzekeringen gelden verschillende berekeningen. De som van deze berekeningen bepaalt het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge. Dit is in het eerste lid, aanhef en onderdelen a tot en met f, tot uiting gebracht. De reden dat voor verschillende soorten verzekeringen verschillende solvabiliteitsvereisten gelden, ligt in het verschil in risico dat een levensverzekeraar daarbij loopt. De onderscheiden soorten verzekeringen zijn verzekeringen waarbij door de levensverzekeraar beleggingsrisico wordt gelopen (onderdeel a), verzekeringen waarbij door de levensverzekeraar geen beleggingsrisico wordt gelopen en waarbij de beheerslasten voor een periode van meer dan vijf jaar (onderdeel b) dan wel voor een periode van vijf jaar of minder (onderdeel c) zijn vastgelegd, spaarkassen (onderdeel d), verzekeringen met risicokapitaal (onderdeel e) en aanvullende verzekeringen (onderdeel f).

In artikel 80, vijfde lid, is door middel van een prudentieel filter geregeld dat een deel van het eigen vermogen niet in aanmerking genomen mag worden als aanwezige solvabiliteitsmarge en garantiefonds. Het tweede lid van artikel 72 regelt dat dit bedrag als bruto technische voorzieningen wordt aangemerkt, zodat dit in de berekening van de vereiste solvabiliteitsmarge, bedoeld in het eerste lid, wordt betrokken.

Het derde lid bevat een prudentieel filter voor levensverzekeraars die de IAS/IFRS toepassen en die op grond hiervan niet meer de gehele omzet als verzekeringsomzet in de verslaggeving verwerken. De IAS/IFRS definiëren “verzekeringscontract” minder ruim dan in Nederlandse regelgeving het geval is. Een levensverzekeraar zal een dergelijk contract onder IAS/IFRS – afhankelijk van de kenmerken van het contract – als beleggings- of spaarcontract moeten verwerken. Het derde lid bewerkstelligt dat voor de berekening van het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge verplichtingen uit hoofde van deze contracten als verzekeringsverplichtingen worden aangemerkt en dat het berekende minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge voor IAS/IFRS-verzekeraars niet lager is dan voor BW-verzekeraars. Het is aan de verzekeraar zelf om hier zorg voor te dragen. Toezichthouderregels zijn daarom niet nodig.

De solvabiliteitsvereisten in de onderdelen a, b, e en f, worden gecorrigeerd voor overdrachten uit hoofde van herverzekering. Herverzekering mitigeert het risico dat de levensverzekeraar loopt. De correctie vindt plaats op basis van de herverzekeringsoverdracht van het afgelopen boekjaar. Het vierde lid bepaalt dat DNB de op herverzekering gebaseerde verlaging van het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge kan beperken. Dat kan zij doen indien sinds het afgelopen boekjaar de aard of kwaliteit van de herverzekeringsoverdracht sterk is veranderd of indien als gevolg van de herverzekeringsoverdracht geen of nauwelijks risico wordt overgedragen. Dit lid verwerkt artikel 38, vierde lid, van de richtlijn levensverzekeraars.

Artikel 73

Dit artikel is van toepassing op natura-uitvaartverzekeraars en is vergelijkbaar met artikel 72, eerste lid, voor levensverzekeraars. Het artikel verwerkt artikel 1 van het Bsmn. Ook voor een natura-uitvaartverzekeraar wordt het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge berekend als de som van de berekeningen voor verschillende soorten natura-uitvaartverzekeringen. De onderscheiden soorten verzekeringen zijn verzekeringen waarbij door de natura-uitvaartverzekeraar beleggingsrisico wordt gelopen (onderdeel a), verzekeringen waarbij door de natura-uitvaartverzekeraar geen beleggingsrisico wordt gelopen en waarbij de beheerslasten voor een periode van meer dan vijf jaar zijn vastgelegd (onderdeel b), uitstaande depots ten behoeve van uitvaarten (onderdeel c), verzekeringen met risicokapitaal (onderdeel d) en aanvullende verzekeringen (onderdeel e). De prudentiële filters die van toepassing zijn op het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge van levensverzekeraars (artikel 72, tweede en derde lid) zijn ook van toepassing op het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge van natura-uitvaartverzekeraars.

Artikel 74

Artikel 74 verwerkt artikel 1 van het Bsmv 1994 en vormt daarmee de implementatie van artikel 16bis van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Een schadeverzekeraar moet ofwel een percentage van de in het afgelopen boekjaar geboekte dan wel verdiende premies en de in rekening gebrachte poliskosten (eerste lid, onderdeel a) ofwel een percentage van de gemiddeld geboekte bruto schaden in de afgelopen drie boekjaren en de gemiddelde toevoeging aan de schadevoorziening in die boekjaren (eerste lid, onderdeel b) aanhouden. Beide berekeningen houden rekening met herverzekeringsoverdrachten in de afgelopen drie boekjaren (eerste lid, onderdeel c). De hoogste van beide berekeningen is doorslaggevend.

Het tweede tot en met zevende lid bevatten correcties op het eerste lid. Voor zover de berekening betrekking heeft op de branches Aansprakelijkheid luchtvaartuigen, Aansprakelijkheid zee- en binnenschepen en Algemene aansprakelijkheid geldt een opslag van 50 procent op de premies of de schaden. De reden hiervoor is dat het risicoprofiel van deze branches hoger is. Om dit risicoprofiel op te vangen en daarmee de verzekeringnemer een betere bescherming te bieden, is een hoger minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge gerechtvaardigd. DNB kan ingevolge het tweede lid besluiten dat gebruik gemaakt kan worden van statistische methoden bij de toewijzing van premies of schaden aan de bedoelde branches. Zij onthoudt haar toestemming alleen als aannemelijk is dat de statistische methoden tot een onjuiste toewijzing zouden leiden.

Het derde lid schrijft voor dat een schadeverzekeraar die in hoofdzaak ten minste een van de risico's van krediet-, storm-, hagel- en vorstschade dekt in de berekening met betrekking tot de bruto geboekte schaden (eerste lid, onderdeel b) niet het gemiddelde over de laatste drie boekjaren, maar over de laatste zeven boekjaren moet nemen. Ook deze bepaling dient om de gevolgen van fluctuaties in de bruto geboekte schaden op te vangen.

Als bedrag van de bruto geboekte schaden dient voor de branche Hulpverlening de kosten genomen te worden die voortvloeien uit de verleende hulp. Dit is geregeld in het vierde lid.

Het vijfde lid richt zich op schadeverzekeraars die de Zvw uitvoeren en uit dien hoofde te maken hebben met verevening van risico’s en schade. In dit lid wordt bepaald dat de in de Zvw bedoelde hogekostencompensatie (HKC), in tegenstelling tot de andere elementen van verevening die als onderdeel van de bruto premie direct bedrijf gezien worden, als herverzekering wordt behandeld. De reden hiervoor is dat de vergoeding voor gerealiseerde hoge schade op grond van HKC op voorhand volledig vaststaat en dat deze derhalve niet, zoals de andere elementen van verevening, als ontvangen bruto premie voor het te lopen risico kan worden gezien. De bruto ontvangen HKC lijkt op de ontvangen vergoeding van een herverzekeraar en wordt daarom ook als zodanig behandeld. Logische consequentie is dat de bijdrage van de schadeverzekeraar ter dekking van het totaal uit te keren bedrag aan HKC als herverzekeringspremie wordt behandeld in de berekening van het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge. Het effect van deze wijze van verwerking van de HKC is dat verzekeraars met een verzekerdenportefeuille met een hoog schadeprofiel dat via de HKC wordt gemitigeerd te maken krijgt met een minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge dat hierop aansluit.

Volgens het zesde lid moeten schadeverzekeraars die de IAS/IFRS toepassen, en als gevolg daarvan niet alle verzekeringscontracten in de verslaggeving als schadeverzekeringen aanmerken, deze voor de berekening van het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge wel als verzekeringscontract aanmerken. Hiermee wordt bereikt dat de toepassing van de IAS/IFRS niet tot gevolg heeft dat verzekeringsomzet buiten de berekening van het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge valt.

Het zevende lid bevat een ondergrens voor het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge indien deze volgens de berekening in het eerste tot en met het zesde lid lager is dan in het afgelopen boekjaar. Het minimumbedrag mag ten opzichte van het vorig boekjaar verhoudingsgewijs niet meer zijn afgenomen dan

de technische voorzieningen. Zo wordt een toereikende solvabiliteitsmarge gevormd op basis van de uit hoofde van de bestaande overeenkomsten resterende verplichtingen zoals deze tot uiting komen in het niveau van de technische voorzieningen.

Het achtste lid verklaart artikel 72, vierde lid, van overeenkomstige toepassing, zodat DNB de herverzekeringsoverdrachten van schadeverzekeraars kan beperken. Dit lid verwerkt artikel 20bis, vierde lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Zie de toelichting op artikel 72 van dit besluit.

Op de grensbedragen die zijn genoemd in het eerste lid, onderdelen a en b, verklaart het negende lid artikel 55, derde en vierde lid, van overeenkomstige toepassing. Naast de minimumbedragen van het garantiefonds worden ook deze grensbedragen jaarlijks automatisch aangepast aan het Europese inflatiecijfer. Evenals in artikel 55 zijn in het eerste lid de bedragen opgenomen zoals deze luiden na de eerste aanpassing ingevolge artikel 55, derde lid.

Artikel 75

Het eerste lid van dit artikel regelt – ter verwerking van artikel 16bis, zesde lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars – de zogenoemde “tweederde afslag” van het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge voor een schadeverzekeraar die ziektekostenverzekeringen beheert als ware het levensverzekeringen. Voor een ziektekostenverzekering die als schadeverzekering wordt beheerd, geldt het ”standaardvereiste” van circa 24 procent van de schaden, het gewogen gemiddelde van 26 procent van de schaden tot € 37,2 miljoen en de vermeerdering met 23 procent van de schaden voorzover die meer bedragen dan € 37,2 miljoen (zie artikel 74, eerste lid, onderdeel b). Voor zorgverzekeraars is de berekening ten aanzien van de schaden (artikel 74, eerste lid, onderdeel b) leidend omdat de schade een relatief belangrijk onderdeel van de premie uitmaakt (ongeveer 90 procent) en over de schaden een hoger percentage aan solvabiliteit moet worden aangehouden. Voor een ziektekostenverzekering die als levensverzekering (met een beperkt risicoprofiel indien aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 75, eerste lid, onderdelen a tot en met e, is voldaan) wordt beheerd, geldt een reductie met tweederde tot acht procent.

De “tweederde afslag” is tot stand gekomen in een tijd dat ziektekostenverzekeringen als schadeverzekeringen (met alle risico’s van dien) of als levensverzekeringen (met een beperkt risicoprofiel) konden worden beheerd. Thans is het dankzij de toegenomen mogelijkheden op het gebied van ICT mogelijk om – in plaats van de schaden ex-post – met behulp van statistische modellen de risico’s ex-ante te verevenen. In het kader van de Zvw (paragraaf 4.2) wordt een systeem van (ex-ante) risicoverevening geïntroduceerd. In de nota van toelichting van het Besluit zorgverzekering is uiteengezet dat de zorgverzekering ingevolge de Zvw voldoet aan de vijf voorwaarden, bedoeld in het eerste lid, mede vanwege dit systeem van risicoverevening. Daarom wordt voor zorgverzekeringen uitgegaan van een solvabiliteitsmarge van circa acht procent van de totale schade.

Met een systeem van ex-ante risicoverevening zijn tot op heden in de particuliere markt nog geen ervaringen opgedaan. De praktijk moet uitwijzen hoe het systeem van risicoverevening zich ontwikkelt. In de Zvw is dan ook voorzien in een evaluatie van het systeem. Het is niet uit te sluiten dat het systeem van risicoverevening aan veranderingen onderhevig zal zijn. Artikel 75, tweede lid, biedt de Minister van Financiën de

mogelijkheid om het solvabiliteitsvereiste van acht procent te verhogen indien de ontwikkeling van het systeem van ex-ante risicoverevening daartoe aanleiding geeft. Bij de overweging om een vereiste hoger dan acht procent vast te stellen, spelen de statistische effecten van het systeem van risicoverevening en de voorgenomen of doorgevoerde aanpassingen in het systeem een rol. De Minister van Financiën kan zich door DNB, de beheerder van het systeem van risicoverevening, en de representatieve organisaties laten adviseren.

De mogelijkheid om de "tweederde afslag" te beperken, is gebaseerd op artikel 16, eerste lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Dit artikel bepaalt ondubbelzinnig dat de vereisten in de richtlijn minimumvoorschriften zijn (zie ook: Kamerstukken II 2002/03, 28 838, nr. 3, p. 3). Lidstaten hebben dus de mogelijkheid strikter te zijn dan de Europees geharmoniseerde solvabiliteitsvereisten. Vanwege het internationale karakter van de Nederlandse verzekeringsmarkten is het – mede gelet op het gelijke speelveld – onwenselijk om voor Nederlandse verzekeraars zwaardere solvabiliteitsvereisten te stellen dan gebruikelijk is in de Europese Unie. In beginsel wordt dan ook niet afgeweken van de Europees geharmoniseerde solvabiliteitsvereisten. Het tweede lid vormt hierop de enige uitzondering. De formulering van het tweede lid bewerkstelligt dat de Minister van Financiën slechts een beperkte bevoegdheid heeft, zodat het Europese gelijke speelveld niet in gevaar komt. Er kan geen minimumbedrag aan solvabiliteit worden vastgesteld dat uitgaat boven het Europees geharmoniseerde minimumvereiste van 24 procent of dat lager is dan acht procent. Indien een hoger minimumbedrag dan 24 procent vastgesteld zou worden, is immers sprake van een opslag in plaats van een afslag, hetgeen niet strookt met de bedoeling van artikel 75.

Artikel 75a

Waar de artikelen 68 tot en met 75 bepalen hoe groot het toetsingsvermogen onderscheidenlijk de solvabiliteitsmarge minimaal dient te zijn, bepalen de artikelen 75a tot en met 81 de samenstelling van het toetsingsvermogen onderscheidenlijk de solvabiliteitsmarge. Geregeld wordt welke vermogensbestanddelen mogen worden meegeteld als solvabiliteit en welke posten daarop in mindering gebracht moeten worden. Onder posten wordt in dit verband verstaan balansposten of posten buiten de balanstelling en onder vermogensbestanddelen de posten die onderdeel uitmaken van het eigen vermogen van de financiële onderneming of daarmee een sterke gelijkenis vertonen. De berekening van de aanwezige solvabiliteit wordt in beginsel gebaseerd op de posten in de geconsolideerde jaarrekening. Wordt geen geconsolideerde jaarrekening opgemaakt, dan wordt uitgegaan van de enkelvoudige jaarrekening. Dit is geregeld in artikel 75a, eerste lid.

Het tweede lid regelt dat het bedrag van de vermogensbestanddelen die het toetsingsvermogen of de aanwezige solvabiliteit vormen, worden gecorrigeerd voor de daarover verschuldigde of verwachte belastingen. Dit waarborgt de kwaliteit van de aanwezige solvabiliteit doordat de solvabiliteit niet door een belastingclaim kan worden uitgehold. Een belastingclaim moet per afzonderlijke post die onderdeel van de aanwezige solvabiliteit uitmaakt in ogenschouw worden genomen. Over het algemeen wordt in de jaarrekening ook op deze wijze rekening gehouden met belastingverplichtingen. Dit lid sluit derhalve aan op de verslaggevingpraktijk. Het codificeert tevens de bestaande praktijk ten aanzien van de berekening van de aanwezige solvabiliteit waarbij al rekening wordt gehouden met belastingen.

Innovatieve financiële instrumenten, die gelijk te stellen zijn met de vermogensbestanddelen die het toetsingsvermogen of de aanwezige solvabiliteitsmarge vormen, kunnen door DNB worden geaccepteerd als onderdeel van het toetsingsvermogen of de solvabiliteitsmarge. Hierbij moet worden gedacht aan – veelal innovatieve – constructies met gebruik van zogenoemde *special purpose vehicles*. Het derde lid verwerkt het Handboek nr. 4003-04.1. In dit besluit is ervoor gekozen deze bepaling voor innovatieve financiële instrumenten voor alle categorieën financiële ondernemingen van toepassing te verklaren. De invoering van de IAS/IFRS heeft namelijk tot gevolg dat er innovatieve financiële instrumenten ontstaan die niet direct te rangschikken zijn in de in artikelen 76 tot en met 81 genoemde vermogensbestanddelen, waardoor ze niet in aanmerking komen als toetsingsvermogen of solvabiliteitsmarge. Ingevolge dit artikel kan DNB in een toezichthouderregel wel die ruimte bieden. Zo kan een sectoroverschrijdend beleid ten aanzien van innovatieve instrumenten worden ontwikkeld. De voorwaarden waaraan innovatieve instrumenten moeten voldoen teneinde gelijkgesteld te kunnen worden met de vermogensbestanddelen, genoemd in de artikelen 76 tot en met 81, worden door DNB in een toezichthouderregel neergelegd. In deze toezichthouderregel kan het Handboek nr. 4003b1 (Beleidsregel inzake innovatieve tier 1 kapitaalinstrumenten) worden verwerkt.

DNB stelt eveneens regels met betrekking tot de definitie van “immateriële activa” als bedoeld in de artikelen 76 en 80. De IAS/IFRS definiëren dit begrip ruimer dan beoogd in dit besluit. Daarom werden in het oude Handboek nr. 4003-04.7a regels gesteld met betrekking tot de inhoud van het begrip “immateriële activa”. Deze bepaling geldt nu eveneens sectoroverschrijdend omdat de IAS/IFRS door de gehele financiële sector kan wordt toegepast.

Artikel 76

Artikel 76 noemt de posten die in aanmerking komen als toetsingsvermogen van een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling. Dit artikel implementeert de artikelen 34 tot en met 38 van de richtlijn banken en bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid, zoals verwerkt in het Handboek nr. 4003 en artikel 3, eerste lid, jo bijlage 1 van de NRpte 2002. Bijlage V, punt 1, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid verklaart de samenstelling van het toetsingsvermogen dat in aanmerking komt ter dekking van het solvabiliteitsvereiste voor kredietrisico’s (conform de artikelen 34 tot en met 37) in beginsel van overeenkomstige toepassing op het toetsingsvermogen dat in aanmerking komt ter dekking van de solvabiliteitsvereisten die de richtlijn kapitaaltoereikendheid voorschrijft. Deze bijlage biedt echter de mogelijkheid van een alternatieve samenstelling, ten einde rekening te houden met de specifieke kenmerken van de werkzaamheden van de financiële ondernemingen die onder de reikwijdte van de richtlijn kapitaaltoereikendheid vallen. Artikel 76 volgt voor zowel banken en beleggingsondernemingen die geen gebruik maken van de “de minimis-bepaling” deze alternatieve samenstelling. Voor clearinginstellingen wordt hierbij aangesloten. Voor beleggingsondernemingen is de alternatieve samenstelling van het toetsingsvermogen, bedoeld in punt 9 van bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid een van de voorwaarden voor een ontheffing van geconsolideerd toezicht.

De alternatieve opbouw van bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid houdt in dat van de artikelen 34 tot en met 37 van de richtlijn banken kan worden afgeweken op de volgende punten:

- Beleggingsondernemingen hoeven van het totaal van het kernkapitaal en het aanvullend kapitaal de posten, bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdelen 12 tot en met 16, van de richtlijn banken niet af te

trekken indien zij van het totaal van het kernkapitaal de niet-liquide activa aftrekken. Dit volgt uit bijlage V, punten 2, onderdelen a en d, 8 en 9 van de richtlijn kapitaaltoereikendheid en is verwerkt in artikel 76, vierde lid, onderdeel e. Beleggingsondernemingen hoeven de posten, bedoeld in artikel 77, niet af te trekken van het totaal van het kernkapitaal en het aanvullende kapitaal.

- De nettowinst uit de handelsportefeuille van de bank of de beleggingsonderneming wordt bij de posten uit de artikelen 34 tot en met 37 van de richtlijn banken opgeteld, *mits hiermee nog geen rekening is gehouden* in de posten, bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdeel 2 of 11, van de richtlijn banken. Dit is geregeld in bijlage V, punt 2, onderdeel b, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. Hiermee is echter wel rekening gehouden bij de berekening van de posten, bedoeld in artikel 76, derde lid, onderdelen g en k, zodat geen aanpassing ten opzichte van de definitie van de richtlijn banken vereist is.
- Achtergestelde leningen, bedoeld in bijlage V, punt 2, onderdeel c, worden onder de voorwaarden, bedoeld in de punten 3 tot en met 7 van die bijlage, meegeteld. Deze achtergestelde leningen vormen het overig kapitaal, bedoeld in het zevende lid van artikel 76.

Het eerste lid bepaalt dat het toetsingsvermogen van een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling wordt gevormd door het in aanmerking te nemen kernkapitaal (ook wel *"tier 1 vermogen"* genoemd), aanvullend kapitaal (*"tier 2 vermogen"*) en overig kapitaal (*"tier 3 vermogen"*). Het aanvullend kapitaal wordt onderscheiden in hoger aanvullend kapitaal (*"upper tier 2 vermogen"*) en lager aanvullend kapitaal (*"lower tier 2 vermogen"*). Voor een financiële onderneming die gebruik maakt van de "de minimis-bepaling" van artikel 69, eerste lid, is het overig kapitaal gelijk aan nul. Dit is overgenomen uit het Handboek nr. 4003-01. Het onderscheid in verschillende soorten kapitaal beoogt, in samenhang met de limieten die in het achtste lid zijn genoemd, recht te doen aan het verschil in kwaliteit tussen posten. Daarbij bevat het kernkapitaal de posten van de hoogste kwaliteit – dat wil zeggen, die permanent beschikbaar zijn om verliezen op te vangen en die een "harde" waarde hebben – en het overig kapitaal de posten van de laagste kwaliteit. Op zijn beurt biedt aanvullend kapitaal weer meer zekerheid dan overig kapitaal en is hoger aanvullend kapitaal van hogere kwaliteit dan lager aanvullend kapitaal. De onderverdeling in kernkapitaal, aanvullend kapitaal en overig kapitaal staat niet letterlijk in de richtlijn banken en de richtlijn kapitaaltoereikendheid, maar vloeit voort uit de limieten, genoemd in artikel 38 van de richtlijn banken en de punten 3 tot en met 7 van bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. Zie de toelichting op het achtste lid.

In het tweede tot en met het zevende lid zijn de posten genoemd die het kernkapitaal, het hoger aanvullend kapitaal, het lager aanvullend kapitaal en het overig kapitaal vormen. Het tweede tot en met vierde lid noemen de posten die tot het kernkapitaal mogen worden gerekend. Dit is overgenomen uit het Handboek nr. 4003-04, en bijlage 1, rubriek 1.1 en 1.2, eerste lid, onderdelen g tot en met i, van de NRpte 2002. Het kernkapitaal wordt verkregen door optelling van de vermogensbestanddelen, bedoeld in het derde lid, verminderd met de posten, bedoeld in het vierde lid.

Het kernkapitaal wordt ingevolge het derde lid, onderdelen a tot en met e, allereerst gevormd door de kapitaalinstrumenten. Dit verwerkt artikel 34, tweede lid, onderdeel 1 van de richtlijn banken. Onder het gestorte aandelenkapitaal worden niet begrepen de cumulatief preferente aandelen en de preferente aandelen met een vaste looptijd, die onderdeel uitmaken van het aanvullend kapitaal.

Behalve de in de onderdelen a tot en met e genoemde kapitaalinstrumenten worden ook de reserves, uitgezonderd de herwaarderingsreserves (onderdeel f) en tussentijdse positieve resultaten – dat wil zeggen de nog niet vastgestelde resultaten – die door een accountant zijn beoordeeld verminderd met uit te keren dividend (onderdeel g) tot het kernkapitaal gerekend. Tussentijdse resultaten dienen, indien dit nog niet in de balans tot uitdrukking is gebracht, geschoond te worden voor daarin begrepen waardeveranderingen van financiële instrumenten die in de herwaarderingsreserves dienen te worden opgenomen. Deze beide onderdelen verwerken artikel 34, tweede lid, onderdeel 2, van de richtlijn banken. De onderdelen a tot en met g vormen tezamen het aanvangskapitaal als bedoeld in artikel 1, onderdeel 11, van de richtlijn banken.

Naast het aanvangskapitaal behoort het fonds voor de dekking van algemene bankrisico's, bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdeel 3, van de richtlijn banken, tot het kernkapitaal (onderdeel h). Hiermee wordt bedoeld het fonds dat wordt genoemd in artikel 2:424 van het BW.

In geconsolideerde situaties wordt tevens het belang van derden, bedoeld in artikel 37, eerste lid, van de richtlijn banken gerekend tot het kernkapitaal, voor zover bestaande uit vermogensbestanddelen die op grond van dit lid worden gerekend tot het kernkapitaal (onderdeel i). Dit was voorheen opgenomen in het Handboek nr. 4003-04.6. Deze vermogensbestanddelen kunnen een debetstand hebben en dienen in dat geval op grond van artikel 37, tweede lid, van de richtlijn banken negatief te worden meegeteld (dat wil zeggen afgetrokken).

Onderdeel j is van toepassing op IAS/IFRS-ondernemingen. Ingevolge de IAS/IFRS – in tegenstelling tot Titel 9 – behoeven verliezen op beleggingen "beschikbaar voor verkoop" niet direct via de resultatenrekening gerealiseerd te worden. Deze bepaling in de IAS/IFRS verlaagt de prudentie. In dit onderdeel is bepaald dat dergelijke niet-gerealiseerde verliezen op niet-vastrentende waarden zoals aandelen afgetrokken worden van het kernkapitaal. Voor de niet-gerealiseerde verliezen op rentedragende waarden is een andere regeling getroffen in het vijfde lid, onderdeel a. Omdat dit prudentieel filter slechts een negatieve waarde kan hebben, is bepaald dat deze post moet worden opgeteld. Door de negatieve waarde resulteert dit feitelijk in een aftrek van het kernkapitaal. Datzelfde geldt voor de in onderdeel k bedoelde tussentijdse negatieve resultaten.

Om het kernkapitaal te bepalen, worden de posten, bedoeld in het vierde lid, onderdelen a tot en met e, in mindering gebracht op de waarde van de in het derde lid bedoelde vermogensbestanddelen. Dit geeft onder meer uitvoering aan artikel 34, tweede lid, onderdelen 9 tot en met 11 van de richtlijn banken. Het prudentieel filter in onderdeel a vloeit niet voort uit de richtlijn banken. Dit onderdeel raakt alleen IAS/IFRS-ondernemingen. Volgens de IAS/IFRS is het namelijk mogelijk om uitgegeven financiële instrumenten zoals obligaties tegen de actuele waarde te waarderen. Dit filter elimineert het effect van een verandering van de actuele waarde van bestaande financiële verplichtingen dat is toe te schrijven aan een verandering van de eigen kredietwaardigheid, welke tot uitdrukking komt in een verandering van de zogenoemde "credit spread". Het is prudentieel niet aanvaardbaar dat de uit een verhoging van de credit spread resulterende winsten, die een gevolg zijn van verminderde kredietwaardigheid of van (tijdelijke) marktomstandigheden, worden meegerekend als kernkapitaal. De financiële verplichting verandert immers niet als gevolg van deze

waarderingsmethodiek, ook niet in een situatie van insolventie. Dit filter kan zowel een positieve als een negatieve waarde hebben en daardoor tot aftrek onderscheidenlijk tot bijtelling leiden.

Voorts worden van het kernkapitaal afgetrokken de waarde van de ingekochte eigen effecten en afgeleide financiële instrumenten (onderdeel b), de immateriële activa (onderdeel c) en de reserves, voor zover ontstaan door nog niet tot het resultaat gerekende waardeveranderingen van afdekkingstransacties (onderdeel d). Het filter in onderdeel d elimineert de rechtstreeks in de reserves opgenomen en nog niet tot het resultaat gerekende waardeveranderingen van (kasstroom-) afdekkingstransacties bij toepassing van de IAS/IFRS. Dit onderdeel van de reserves heeft meer het karakter van een overlopende post en mist derhalve de noodzakelijke permanentie van kernkapitaal. Ook dit prudentieel filter kan zowel een positieve als een negatieve waarde hebben en daardoor tot aftrek onderscheidenlijk tot bijtelling leiden.

Beleggingsondernemingen trekken ook de niet-liquide activa af bij de bepaling van het kernkapitaal (onderdeel e). Dit volgt uit de punten 2, onderdelen a en d, 8 en 9 van bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. Deze afwijkende bepaling voor beleggingsondernemingen beoogt rekening te houden met de specifieke kenmerken van hun activiteiten. Omdat beleggingsondernemingen bij de bepaling van het kernkapitaal de niet-liquide activa aftrekken, hoeven zij niet de posten, bedoeld in artikel 77, eerste lid, af te trekken van het totaal van het in aanmerking te nemen kernkapitaal en aanvullend kapitaal. DNB kan ontheffing verlenen van de aftrek van de deelnemingen, bedoeld in onderdeel e, onder 2°. Hiertoe is artikel 77, tweede lid, van overeenkomstige toepassing verklaard. Voor clearinginstellingen die ook een vergunning als beleggingsonderneming hebben, wordt bij het regime voor beleggingondernemingen aangesloten.

Het vijfde lid specificeert het hoger aanvullend kapitaal en is overgenomen uit het Handboek nr. 4003-05 en bijlage 1, rubriek 1.2, punt 1, onderdelen a en b, van de NRpte 2002. Hiermee worden de artikelen 34, tweede lid, onderdelen 4 tot en met 6, en 35, tweede lid, van de richtlijn banken verwerkt.

Een belangrijk onderdeel van het hoger aanvullend kapitaal is de herwaarderingsreserve. Ingevolge de IAS/IFRS en Titel 9 wordt de herwaarderingsreserve onder meer gevormd door posten die meer tijdelijk van aard zijn. Hierdoor komen de grillen van de financiële markten meer in de herwaarderingsreserve tot uiting. Omdat bij de in dit artikel genoemde financiële ondernemingen op grond van de IAS/IFRS en Titel 9 nog geen sprake is van effectieve boekhoudkundige “matching”, is het ongewenst om deze boekhoudkundig te vermijden volatiliteit in de herwaarderingsreserve onverkort mee te nemen in het aanvullend kapitaal. Delen van de herwaarderingsreserve die geen onderdeel vormen van het hoger aanvullend kapitaal zijn:
1. De rechtstreeks in de herwaarderingsreserves geboekte en nog niet tot het resultaat gerekende waardeveranderingen van afdekkingstransacties bij toepassing van artikel 2:384, achtste lid, van het BW of bij toepassing van de IAS/IFRS. Dit filter is overeenkomstig het vierde lid, onderdeel d.
2. De ongerealiseerde waardeveranderingen van rentedragende financiële activa (zoals leningen en obligaties). Deze kunnen onder meer voorkomen bij activa in de portefeuille “beschikbaar voor verkoop” onder IAS/IFRS of bij de op actuele waarde gewaardeerde rentedragende financiële activa onder Titel 9, die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille. Deze activa behoren tot het zogenoemde “bankenboek” en werden voorheen gewaardeerd op basis van de nominale waarde. Omdat er tegenover deze activa geen op

dezelfde grondslag gewaardeerde funding-passiva staan, zou het toelaten van deze waardeveranderingen in het aanvullend kapitaal de volatiliteit van het toetsingsvermogen sterk kunnen verhogen.
3. De ongerealiseerde verliezen op niet-rentedragende waarden die immers van het kernkapitaal zijn afgetrokken onder het derde lid, onderdeel j.
De eerstgenoemde filters kunnen de waarde van de mee te tellen herwaarderingsreserves verlagen of verhogen. Het laatste filter geeft een verhoging die gelijk is aan de verlaging van het kernkapitaal.

Evenals onder het kernkapitaal telt ook hier in geconsolideerde situaties het belang van derden mee, voor zover het vermogenselementen omvat die op grond van dit lid worden gerekend tot het hoger aanvullend kapitaal (onderdeel d). Dit was voorheen opgenomen in het Handboek nr. 4003-05 en bijlage 1, rubriek 1.2, punt 1, onderdelen a en b, van de NRpte 2002. Hiermee worden de artikelen 34, tweede lid, onderdelen 4 tot en met 6, 35, tweede lid, en 37, eerste lid, van de richtlijn banken verwerkt.

De in het vijfde lid, onderdeel b, opgesomde voorwaarden voor schuldtitels met onbepaalde looptijd waarborgen dat deze van voldoende kwaliteit zijn om als toetsingsvermogen te worden meegeteld. Zo wordt in onderdeel b geëist dat schuldtitels met onbepaalde looptijd slechts als hoger aanvullend kapitaal worden meegeteld indien hierop slechts met instemming van DNB kan worden afgelost. DNB kan haar instemming onthouden indien een aflossing de kwaliteit of de hoogte van het toetsingsvermogen negatief beïnvloedt.

Het lager aanvullend kapitaal wordt gevormd door de in het zesde lid, onderdelen a tot en met d, genoemde posten. De onderdelen a tot en met c zijn overgenomen uit het Handboek nr. 4003-06 en bijlage 1, rubriek 1.2, punt 1, onderdelen c tot en met e, van de NRpte 2002. Langlopende achtergestelde leningen worden alleen meegerekend indien is voldaan aan de voorwaarden, genoemd in de onderdelen 1 tot en met 6. Ten aanzien van de voorwaarde, bedoeld in onderdeel 1, zij opgemerkt dat bij faillissement of ontbinding van de leningnemende financiële onderneming de vordering van de crediteur niet voor compensatie vatbaar mag zijn en deze slechts aflosbaar is nadat de preferente en concurrente crediteuren van deze onderneming volledig zijn betaald of met hen een regeling of akkoord is getroffen, waarbij zij volledige kwijting hebben verleend tegen ontvangst van een gedeelte van hun vordering. De lineaire afbouwregeling voor langlopende achtergestelde leningen, opgenomen in het Handboek nr. 4003-06 en bijlage 1, rubriek 1.2, punt 1, onderdeel e van de NRpte 2002, is opgenomen in onderdeel 5. Het zesde lid verwerkt de artikelen 34, tweede lid, onderdelen 7 en 8, en 36, eerste en derde lid, en 37, eerste lid, van de richtlijn banken. Voor onderdeel d wordt verwezen naar de toelichting op het derde lid, onderdeel i.

Het overig kapitaal ten slotte wordt gevormd door kortlopende achtergestelde schuldinstrumenten (het zevende lid). Het betreft uitsluitend het gestorte deel op kortlopende achtergestelde leningen. Het zevende lid is overgenomen uit het Handboek nr. 4003-07 en bijlage 1, rubriek 1.2, punt 1, onderdeel f, van de NRpte 2002. Het meetellen van de kortlopende achtergestelde schuldinstrumenten vloeit voort uit de alternatieve definitie van punt 2 van bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. In onderdeel 2° wordt ter bescherming van de kwaliteit van het overig kapitaal onder meer instemming van DNB geëist voor de aflossing op kortlopende achtergestelde leningen. DNB kan haar instemming onthouden indien de hoogte of de kwaliteit van het overig kapitaal in het geding is.

Het achtste lid geeft een aantal limieten voor het in aanmerking nemen van het kernkapitaal, aanvullend kapitaal of overig kapitaal als toetsingsvermogen. Het vormt de implementatie van artikel 38 van de richtlijn banken en de punten 4 tot en met 7 van bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid, zoals was neergelegd in het Handboek nr. 4003-02 en bijlage 1, rubriek 1.2, punt 2, van de NRpte 2002. Deze limieten, die de basis vormen voor de indeling in kernkapitaal, hoger en lager aanvullend kapitaal en overig kapitaal, zijn bedoeld om de kwaliteit van het toetsingsvermogen van een bank te waarborgen. Artikel 38 van de richtlijn banken verwijst naar de posten uit verschillende onderdelen van artikel 34, tweede lid. Uit de combinaties van deze posten is de in artikel 76 gehanteerde indeling in kernkapitaal, aanvullend kapitaal en overig kapitaal te herleiden conform onderstaande tabel.

Tabel 2 Herkomst kernkapitaal, aanvullend kapitaal en overig kapitaal

Toetsingsvermogen artikel 76:	Richtlijn banken artikel 34, tweede lid:	Richtlijn kapitaaltoereikendheid bijlage V:
Kernkapitaal (tweede t/m vierde lid)	Onderdelen 1+2+3-9-10-11	
Hoger aanvullend kapitaal (vijfde lid)	Onderdelen 4+5+6	
Lager aanvullend kapitaal (zesde lid)	Onderdelen 7+8	
Overig kapitaal (zevende lid)		Punten 2, onderdeel d, en 3 tot en met 7

De limieten bewerkstelligen onder meer dat het toetsingsvermogen altijd voor tenminste de helft bestaat uit kernkapitaal.

Artikel 77

Het eerste lid dient ter voorkoming van "*double gearing*" (dubbel gebruik voor risico's in verschillende entiteiten) van bepaalde posten in het toetsingsvermogen van een bank of clearinginstelling. Met deze vermindering wordt voorkomen dat hetzelfde kapitaal op meerdere plaatsen dient ter dekking van de aldaar aanwezige risico's. Voor beleggingsondernemingen wordt *double gearing* reeds voorkomen via de vermindering van de niet-liquide activa, waaronder deelnemingen (artikel 76, vierde lid, onderdeel e, onderdeel 2°). Beleggingsondernemingen hoeven daarom zoals hiervoor toegelicht niet nog eens de posten, bedoeld in het eerste lid, in mindering te brengen.

Het eerste lid strekt onder meer tot implementatie van artikel 34, tweede lid, onderdelen 12 tot en met 16, van de richtlijn banken, zoals verwerkt in het Handboek nr. 4012. Indien een bank of clearinginstelling aandelen, achtergestelde leningen of andere schuldtitels aanhoudt die zijn uitgegeven door een financiële instelling, herverzekeraar, kredietinstelling of verzekeraar, dan dienen deze instrumenten conform het eerste of tweede lid, op het in aanmerking te nemen kernkapitaal en aanvullend kapitaal in mindering te worden gebracht.

DNB kan besluiten dat het toetsingsvermogen niet behoeft te worden verminderd indien de posten worden aangehouden met het oog op een financiële bijstandsoperatie die is bedoeld om de instelling te saneren. Dit voorkomt dat de solvabiliteitspositie van de bank of clearinginstelling als gevolg van de financiële bijstandsoperatie verslechtert. Deze bevoegdheid van DNB is ontleend aan de eerste alinea na onderdeel 16 van het tweede lid van artikel 34 van de richtlijn banken dat is ingevoegd door de richtlijn nr. 2002/87/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 16 december 2002 betreffende het aanvullende toezicht op kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen en beleggingsondernemingen in

een financieel conglomeraat en tot wijziging van de richtlijnen 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 93/6/EEG en 93/22/EEG van de Raad van de richtlijnen 98/78/EG en 2000/12/EG van het Europees Parlement en de Raad (PbEG L 35) (richtlijn financiële conglomeraten).

Het derde lid verwerkt de tweede alinea na onderdeel 16 van het tweede lid van artikel 34 van de richtlijn banken. In plaats van de waarden, bedoeld in de onderdelen d en e van het eerste lid in mindering te brengen, kan de bank of clearinginstelling er ook voor kiezen om de methodes 1, 2 of 3 uit artikel **[4:3]** van het Besluit financiële groepen te hanteren. Voor methode 1 moet DNB toestemming verlenen. Deze geeft zij indien het geïntegreerd beheer en de interne controle zodanig zijn dat de bank of clearinginstelling inzicht heeft in de risico's in de te consolideren ondernemingen.

Artikel 78

Dit artikel schrijft voor welke posten als toetsingsvermogen in aanmerking komen voor een icbe-beheerder. Het verwerkt de artikelen 2 tot en met 7 van de Rptb zoals die voortvloeien uit artikel 1bis, onderdelen 14 en 15, van de richtlijn beleggingsinstellingen. Aangesloten wordt bij de samenstelling van het toetsingsvermogen die is voorgeschreven door de richtlijn banken dan wel bijlage V van de richtlijn kapitaaltoereikendheid.

Het toetsingsvermogen wordt onderscheiden in kernkapitaal, hoger aanvullend kapitaal en lager aanvullend kapitaal (eerste lid), dat in artikel 76, tweede tot en met zesde lid nader wordt omschreven. Anders dan voor een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling wordt voor een icbe-beheerder geen overig kapitaal onderscheiden. Door het van overeenkomstige toepassing verklaren van de vermindering met de niet-liquide activa van het kernkapitaal wordt *double gearing* voorkomen. Artikel 77 behoeft daarom niet van overeenkomstige toepassing worden verklaard op een icbe-beheerder. Zie de toelichting op de artikelen 76, vierde lid, onderdeel e, en 77 van dit besluit.

Artikel 79

Dit artikel verwerkt de artikelen 4, 5 en 6 van Handboek nr. 4401. Artikel 2 van de richtlijn elektronisch geld zondert elektronischgeldinstellingen uit van de toepassing van de artikelen 34 tot en met 51 van de richtlijn banken. In plaats daarvan zijn in artikel 4 van de richtlijn elektronisch geld afwijkende voorschriften voor onder meer het toetsingsvermogen gesteld. Voor elektronischgeldinstellingen wordt dit gevormd door het in aanmerking te nemen kernkapitaal en het aanvullend kapitaal. De definitie van het toetsingsvermogen is beperkter dan die voor banken, beleggingsondernemingen en clearinginstellingen, in die zin dat de posten die voor deze financiële ondernemingen in de vorm van lager aanvullend kapitaal en overig kapitaal als toetsingsvermogen in aanmerking komen (zie artikel 76, eerste, zesde en zevende lid), voor elektronischgeldinstellingen niet als toetsingsvermogen in aanmerking komen. Dit wordt verklaard door inherente verschillen tussen beide categorieën kredietinstellingen. Voor elektronischgeldinstellingen bestaat een groot deel van de passiefzijde van de balans uit direct opvraagbare verplichtingen. Een incidentele of geconcentreerde opvraging van een groot deel van de elektronische gelden zou het vermogen onder druk kunnen zetten, waardoor een eventueel herfinanciering van het achtergesteld vermogen extra problemen kan opleveren. Een aanvullend bezwaar tegen erkenning van achtergestelde schuldinstrumenten als toetsingsvermogen hangt samen met de daarop verschuldigde rentevergoedingen. Zou het operationele

resultaat van de elektronischgeldinstelling hiertoe tekort schieten, dan kan de vereiste herfinanciering eveneens tot problemen leiden.

Ter verwerking van de artikelen 5 en 6 van Handboek nr. 4401 worden de relevante bepalingen van artikel 76 op elektronischgeldinstellingen van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 80

In tegenstelling tot het toetsingsvermogen van een bank, icbe-beheerder, beleggingsonderneming, clearinginstelling of elektronischgeldinstelling, wordt voor de samenstelling van de solvabiliteitsmarge van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar in het Bsmv 1994 geen onderscheid gemaakt in kernkapitaal, aanvullend kapitaal of overig kapitaal. In plaats daarvan geeft artikel 3, eerste lid, van dat besluit een limitatieve opsomming van alle posten die mogen worden meegeteld. Het tweede lid koppelt aan het meetellen van een aantal posten specifieke voorwaarden. Artikel 27 van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 16 van de eerste richtlijn schadeverzekeraars, zoals gewijzigd door de richtlijn financiële conglomeraten, brengen echter wel een zeker onderscheid aan in de verschillende vermogensbestanddelen. Het tweede lid van deze artikelen noemt de bestanddelen die de hoogste mate van zekerheid bieden. Deze zijn vergelijkbaar met het aanvangskapitaal, bedoeld in artikel 76, derde lid, onderdelen a tot en met g. De bestanddelen, bedoeld in het derde lid van de genoemde richtlijnartikelen, bieden minder zekerheid dan die in het tweede lid, maar meer dan die in het vierde lid. Aan het meetellen van de bestanddelen in dit derde lid wordt een maximum gesteld, te weten de helft van de aanwezige solvabiliteitsmarge of het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge, naar gelang welk van beide het laagst is. Het vierde lid van de richtlijnartikelen ten slotte somt enkele bestanddelen op die slechts met instemming van de toezichthouder mogen worden meegeteld. In dit besluit wordt dit onderscheid tot uitdrukking gebracht. Op deze wijze wordt nauwer aangesloten bij de genoemde richtlijnartikelen. Tevens worden de voorwaarden waaronder de bestanddelen mogen worden meegeteld steeds in hetzelfde onderdeel tot uiting gebracht als waarin de post wordt genoemd. Dit komt de inzichtelijkheid ten goede en is meer in lijn met de systematiek voor andere financiële ondernemingen in de artikelen 76 tot en met 79.

De vermogensbestanddelen, bedoeld in het tweede en derde lid van de artikelen 27 van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 16 van de eerste richtlijn schadeverzekeraars, zijn genoemd in het eerste en tweede lid en komen tevens in aanmerking als garantiefonds. In artikel 80, eerste lid, is bepaald dat de som van de vermogensbestanddelen a tot en met d, verminderd met de posten e tot en met k, de aanwezige solvabiliteitsmarge vormen. Daarbij zij opgemerkt dat het vermogensbestanddeel d een negatieve waarde heeft. Optelling van een negatieve waarde resulteert feitelijk in een aftrek. Het onverdeelde verlies, bedoeld in onderdeel g, moet worden afgetrokken. Hierbij dient er niet van uitgegaan te worden dat het onverdeelde verlies een negatieve waarde heeft. Het aftrekken van het onverdeelde verlies leidt tot een aftrek.

In artikel 75a is geregeld dat de geconsolideerde jaarrekening als uitgangspunt dient voor de solvabiliteitsberekening. In voorkomende gevallen kan ook de enkelvoudige jaarrekening gebruikt worden. Het prudentieel filter in onderdeel d dient ertoe te bewerkstelligen dat dit niet tot verschillende uitkomsten leidt. Ingevolge dit filter dienen deelnemingen op de enkelvoudige balans die worden geconsolideerd, te worden gewaardeerd tegen de waarde waartegen deze in de consolidatie tot uitdrukking komen (de uitkomst

van de zogenoemde “netto-vermogensmutatiemethode”). Indien de verzekeraar de geconsolideerde jaarrekening als uitgangspunt neemt, is de waarde van dit filter per definitie nul.

Het aantal prudentiële filters dat is gerelateerd aan de herwaarderingsreserves is voor verzekeraars beperkter dan voor banken, beleggingsondernemingen en clearinginstellingen ingevolge artikel 76. Alleen het filter inzake de tussentijdse resultaten op hedging (eerste lid, onderdeel b) is ook van toepassing op verzekeraars. De reden hiervoor is dat de herwaarderingsreserve voor verzekeraars – anders dan voor banken, beleggingsondernemingen en clearinginstellingen – volledig als aanwezige solvabiliteit in aanmerking komt. Het filter in het eerste lid, onderdeel e, inzake ongerealiseerde resultaten op de eigen kredietwaardigheid is overeenkomstig artikel 76, vierde lid, onderdeel a.

In het eerste lid, onderdeel f wordt bepaald dat de egalisatiereserve die de IAS/IFRS-verzekeraar werkzaam in de branche Krediet verplicht aanhoudt geen onderdeel vormt van de aanwezige solvabiliteitsmarge.

Ten aanzien van de aftrek van de eigen aandelen in portefeuille, bedoeld in het eerste lid, onderdeel h, wordt opgemerkt dat het gaat om door de leven- of schadeverzekeraar uitgegeven aandelen die hij rechtstreeks houdt. Het gaat dus niet om aandelen uitgegeven of gehouden door een moederonderneming.

De onderdelen j en k vloeien voort uit de wijziging in artikel 16, tweede lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars als gevolg van de richtlijn financiële conglomeraten en zijn vergelijkbaar met artikel 77, eerste lid, onderdelen d en e. Deze onderdelen zijn ook van toepassing op levensverzekeraars, hoewel de richtlijn financiële conglomeraten per abuis niet de richtlijn levensverzekeraars, maar een inmiddels ingetrokken richtlijn wijzigt.

De vermogensbestanddelen, bedoeld in het vierde lid van de artikelen 27 van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 16 van de eerste richtlijn schadeverzekeraars, mogen niet als garantiefonds worden meegeteld, afgezien van de meerwaarden in verband met de onderwaardering van activa. Deze zijn opgesomd in **artikel 80**, derde lid. De meerwaarden op grond van winstverwachtingen van levensverzekeraars, bedoeld in het derde lid, onderdeel a, mogen slechts tot en met 31 december 2009 als aanwezige solvabiliteitsmarge worden meegeteld. Dit is geregeld in de overgangsbepalingen.

In het eerste tot en met derde lid wordt op diverse plaatsen voor het meetellen van vermogensbestanddelen als solvabiliteitsmarge de voorwaarde gesteld van instemming door DNB, bijvoorbeeld voor het meetellen van de posten “suppletiebijdragen” en “obligo”. Zo heeft DNB invloed op de kwaliteit van de solvabiliteitsmarge. DNB kan haar instemming onthouden indien de kwaliteit van de solvabiliteitsmarge anders in het geding komt. Zo onthoudt zij haar instemming voor het meetellen van het obligo slechts indien onvoldoende waarborgen worden geboden dat de tot volstorting verplichte aandeelhouder aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Het vierde lid geeft uitvoering aan artikel 2:84, tweede lid, voor zover het betreft het garantiefonds, bedoeld in artikel 2:82, vierde lid, van de wet. Het vormt de implementatie van de artikelen 29, eerste lid, van de richtlijn levensverzekeraars en 17, eerste lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars.

Het vijfde lid verwerkt artikel 20, eerste lid, onderdeel B, van de richtlijn levensverzekeraars waarin regels zijn gesteld over de te hanteren disconteringsvoet. Volgens artikel 99, tweede lid, stelt DNB regels met betrekking tot de te hanteren disconteringsvoet die aansluit op de IAS/IFRS. Ingevolge de IAS/IFRS wordt de risicovrije kapitaalmarktrente als disconteringsvoet gebruikt, ook als deze oploopt. Deze oplopende disconteringsvoet mag ook volgens artikel 20, eerste lid, onderdeel B, onder a, onder ii, van de richtlijn levensverzekeraars worden gebruikt, zolang hier tegenover een even hoog beleggingsrendement wordt gesteld. Indien echter sprake is van verplichtingen jegens polishouders die zijn gedisconteerd en waartegenover geen overeenkomstige beleggingsrendementen staan, wordt een disconteringsvoet toegepast die op voorzichtige wijze wordt bepaald. Een hoge disconteringsvoet leidt immers tot een laag bedrag van de technische voorzieningen. Onder de Wtv 1993 werd hiervoor een maximum disconteringsvoet van 3% gehanteerd. Indien de kapitaalmarktrente hoger is, zal de toereikendheidstoets op de niet met beleggingsrendementen afgedekte onderdelen van de technische voorzieningen twee keer moeten worden uitgevoerd, namelijk met een voorzichtige disconteringsvoet en met de kapitaalmarktrente. Ligt de balanswaarde van de technische voorzieningen onder de uitkomst van de toereikendheidstoets, dan moet het verschil van de aanwezige solvabiliteitsmarge en het garantiefonds worden afgetrokken. In artikel 72, tweede lid, is geregeld dat dit verschil ook meegenomen wordt in de berekening van het minimumbedrag aan solvabiliteitsmarge. DNB stelt toezichthouderregels met betrekking tot de voorzichtige disconteringsvoet.

Het zesde lid vervangt artikel 3, derde lid, van het Bsmv 1994. Dit lid is enigszins aangepast omdat DNB de toereikendheid van de technische voorzieningen voor te betalen schaden waarvoor discontering wordt toegepast via de uitkomst van de toereikendheidstoets toetst. Het bepaalt dat voor de berekening van de aanwezige solvabiliteitsmarge en het garantiefonds uitgegaan moet worden van de uitkomst van de toereikendheidstoets zonder discontering. Alleen indien sprake is van een verplichting tot periodieke uitkeringen of indien het gaat om de branches Ongevallen en Zieke is discontering toegestaan binnen de grenzen van artikel 60 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars. Dit prudentiële filter verwerkt artikel 16 van de eerste richtlijn schadeverzekeraars, zoals gewijzigd door de richtlijnen Solvency I. Als discontering wel toegestaan is, wordt het vijfde lid toegepast.

Het zevende en achtste lid geven deels uitwerking aan artikel 16, tweede lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Van de vermindering van de aanwezige solvabiliteitsmarge met de in het eerste lid, onderdelen j en k, bedoelde deelnemingen kan door DNB ontheffing worden verleend. Ook kan een levensverzekeraar of schadeverzekeraar ervoor kiezen om in plaats van de bedoelde vermindering één van de methoden 1, 2 of 3 uit artikel **[4:3]** van het Besluit financiële groepen toe te passen. Voor toepassing van methode 1 is toestemming van DNB nodig. Deze toestemming wordt slechts onthouden indien de verzekeraar onvoldoende inzicht heeft in de risico's van de in de consolidatie te betrekken ondernemingen.

Het negende lid bevat de in het tweede en derde lid van de artikelen 27 van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 16 van de eerste richtlijn schadeverzekeraars gestelde limieten aan het meetellen van bestanddelen als aanwezige solvabiliteitsmarge. Met het oog op de harmonisatie met de regels voor banken, beleggingsondernemingen en clearinginstellingen is ervoor gekozen deze limieten op vergelijkbare wijze als

in artikel 76 te formuleren. De formulering heeft geen inhoudelijke gevolgen ten opzichte van het Bsmv 1994. Het tiende lid ten slotte bevat het lokalisatiebeginsel.

Artikel 81

Artikel 81, dat artikel 2 van het Bsmn vervangt, bepaalt dat de solvabiliteitsmarge en het garantiefonds van een natura-uitvaartverzekeraar wordt gevormd door dezelfde posten als voor levens- en schadeverzekeraars. Daartoe zijn artikel 80, eerste en tweede lid, gedeeltelijk van overeenkomstige toepassing verklaard. Het overige leden van artikel 80, afgezien van het vijfde, zevende en achtste lid, zijn niet van overeenkomstige toepassing verklaard omdat deels andere voorwaarden gelden dan voor levens- en schadeverzekeraars. Dit komt tot uiting in het tweede tot en met vijfde lid van onderhavig artikel.

Artikel 82

Dit artikel verwerkt artikel 13, tweede lid, onderdeel b, van het Bte 1995, en het daarop gebaseerde artikel 5 en rubriek 2.5 van bijlage 2 van de NRpte 2002 en artikel 20, derde lid, onderdelen b en c, van de Wtk 1992 en het daarop gebaseerde Handboek nr. 4081, voor zover het niet gaat om het solvabiliteitsvereiste (artikel 68, eerste lid, onderdeel b) dat hieruit kan voortvloeien indien sprake is van een overschrijding in de handelsportefeuille. Het artikel stelt in het eerste en tweede lid limieten aan de risico's die een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling mag lopen. De grote postenrisico's die deze ondernemingen lopen mogen per wederpartij of groep van verbonden wederpartijen niet meer bedragen dan een kwart van hun toetsingsvermogen (eerste lid). Bovendien mag het totaal van de grote postenrisico's niet meer dan acht maal hun toetsingsvermogen bedragen. Deze limieten zijn overgenomen uit artikel 48, eerste en derde lid, van de richtlijn banken.

De artikelen 13 van het Bte 1995 en 20 van de Wtk 1992 bepaalden dat DNB beperkingen of voorschriften kan stellen aan de in te nemen posities in activa of posten buiten de balanstelling, de te lopen risico's of de aan te houden deelnemingen. Gekozen is om in artikel 82, conform de systematiek ten aanzien van het niveau van regelgeving in de Wft, de normen met betrekking tot de grote postenrisico's vast te leggen. Wel biedt artikel 82 enkele grondslagen voor de uitwerking van technische berekeningen door DNB. In dit artikel wordt de term "grote postenrisico's" gebruikt. Deze formulering is algemener dan in het Bte 1995 en de Wtk 1992 en sluit nauwer aan bij de richtlijn kapitaaltoereikendheid en de richtlijn banken. De richtlijnen spreken van "grote risico's". In artikel 1:1 van de wet wordt deze formulering echter reeds voor een ander begrip gebruikt. Daarom wordt ter onderscheiding van dat begrip in dit besluit de term "grote *posten*risico's" gebruikt. In artikel 1 van dit besluit wordt ter verwerking van de artikelen 1, punt 24, en 48, eerste lid, van de richtlijn banken een definitie gegeven van "grote postenrisico's". De meer algemene formulering in dit besluit betekent overigens niet dat de toepassing ruimer is dan onder het Bte 1995 en de Wtk 1992. Net zoals in de oude regelgeving het geval was, worden regels gesteld met betrekking tot activa en posten buiten de balanstelling ter beperking van met name de rente-, valuta- en andere marktrisico's.

Het derde lid bepaalt dat DNB regels stelt met betrekking tot de berekening van de grote postenrisico's. Daarin is artikel 49, achtste tot en met elfde lid, van de richtlijn banken verwerkt. DNB kan hierbij conform artikel 1, punt 24, en artikel 49, zesde en zevende lid, van de richtlijn banken bepaalde grote postenrisico's van de berekening uitsluiten. Voor financiële ondernemingen die hun solvabiliteitsvereisten ter dekking van

de marktrisico's met betrekking tot de handelsportefeuille bedoeld in artikel 68, eerste lid, onderdeel b, berekenen overeenkomstig het tweede of derde lid van dat artikel (en de "de minimis-bepaling" dus niet toepassen), bevat bijlage VI van de richtlijn kapitaaltoereikendheid voorschriften die afwijken van de voorschriften van artikel 49 van de richtlijn banken. Deze alternatieve methode is in de regels ingevolge het derde lid verwerkt.

Een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling dient doorlopend aan de limieten uit het eerste en tweede lid te voldoen. Indien zij een limiet overschrijdt, meldt zij dit ingevolge het vierde lid onverwijld aan DNB. Dit volgt uit artikel 49, vijfde lid, van de richtlijn banken en bijlage VI, punt 8, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid. Zij stelt regels met betrekking tot de voorwaarden waarin zij een overschrijding als bedoeld in de tweede volzin van het vierde lid toestaat. Daarin geeft zij uitwerking aan onder meer de voorwaarden uit artikel 49, vijfde lid, van de richtlijn banken en bijlage VI, punt 8, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid.

Hier zij nog opgemerkt dat het voorschrift uit artikel 5 van de richtlijn kapitaaltoereikendheid om grote postenrisico's te bewaken en te beheersen is verwerkt in artikel 20 en verder van dit besluit. Artikel 48, tweede tot en met vierde lid, van de richtlijn banken en punt 5 van bijlage VI van de richtlijn kapitaaltoereikendheid, die regels bevatten met betrekking tot de melding van grote postenrisico's aan de toezichthouder, zijn opgenomen in het hoofdstuk 13 van dit besluit.

Artikel 83

Met deze bepaling wordt beoogd te voorkomen dat een icbe zich, anders dan uit hoofde van haar beleggingsbeleid, in potentieel risicovolle financiële posities plaatst. Het eerste lid verhindert conform artikel 41 van de richtlijn beleggingsinstellingen dat de icbe-beheerder, de icbe-beleggingsmaatschappij of de icbe-bewaarder ten behoeve van een derde als intermediair optreedt door voor rekening van die derde kredieten en garanties te verlenen of een borgtochtverplichting aan te gaan. Opgemerkt zij dat dit lid geen beletsel vormt voor de verwerving van niet volgestorte aandelen.

Ingevolge het tweede lid kan de financiële onderneming vanwege het speculatieve karakter geen aandelen, obligaties, andere door uitgevende instellingen uitgegeven waardebewijzen of geldmarktinstrumenten verkopen die zij niet in portefeuille heeft, maar heeft geleend. Dit wordt wel "short gaan" genoemd. Hieronder valt ook het ongedekt schrijven van call opties. Verkopen vanuit een ongedekte positie zijn alle transacties waarbij een icbe geconfronteerd wordt met het risico dat zij financiële instrumenten moet kopen tegen een hogere prijs dan die waartegen de financiële instrumenten zullen worden geleverd en daardoor met een verlies te maken krijgt, en met het risico dat zij niet in staat blijkt op de vervaldatum van de transactie bij de afwikkeling het onderliggende financiële instrument te leveren. Met deze risico's moet steeds rekening worden gehouden bij transacties in het kader waarvan een icbe zich verplicht ziet financiële instrumenten op de markt te kopen om aan haar verplichtingen te voldoen. In die gevallen loopt de icbe het risico alle of een deel van de verbintenissen die zij in het kader van een derivatentransactie is aangegaan, niet te kunnen nakomen. Daarom voorziet het tweede lid in een algemeen verbod op verkopen vanuit een ongedekte positie om zware verliezen voor icbe's te vermijden. Bij een derivatentransactie met het financiële profiel van

een verkoop vanuit een ongedekte positie zijn de risico's, die gewoonlijk aan dergelijke verkopen verbonden zijn, evenwel niet altijd van dezelfde orde van grootte.

Het lenen van geld geeft de icbe in beginsel de mogelijkheid om financiële instrumenten te kopen vooruitlopend op een verwachte koersstijging of met het doel te profiteren van een positief verschil tussen de te betalen rente en het te ontvangen rendement. Dit gaat wel gepaard met het risico dat de koersstijging uitblijft of dat het verschil negatief blijkt. Dit kan van invloed zijn op de financiële positie van de icbe. Om deze reden staat artikel 36 van de richtlijn beleggingsinstellingen in principe niet toe geldleningen aan te gaan. Voor alle duidelijkheid zij hier vermeld dat hierbij niet wordt gedoeld op uitlenen. Dit wordt in het derde lid uitgewerkt. Enkele uitzonderingen daarop zijn in dat lid opgenomen. Ingevolge onderdeel a zal een icbe tijdelijke leningen tot maximaal tien procent van haar activa kunnen sluiten. Hierdoor zal een icbe, bijvoorbeeld in geval van een incidenteel groot aanbod van haar deelnemingsrechten, die rechten zelf kunnen inkopen om zo hun waarde op een redelijk peil te handhaven. Het woord "tijdelijk" geeft aan dat de zogenaamde perpetuele leningen niet onder deze uitzondering vallen. Structurele onevenwichtigheden zal de icbe dan ook niet door het aantrekken van vreemd vermogen mogen oplossen. Onderdeel b staat om praktische redenen toe dat beleggingsmaatschappijen, binnen de daar genoemde grenzen, leningen aangaan voor de aankoop van een eigen kantoorpand. Onderdeel c heeft betrekking op de mogelijkheid om zogenaamde "back-to-back" leningen ter verwerving van vreemde valuta aan te gaan. Dit soort leningen, die voor het afdekken van koersrisico's kunnen dienen, leidt niet tot een wijziging in de netto schuldpositie van de icbe, omdat er daarbij een volledige dekking is.

Artikel 84

Artikel 30b, derde lid, onderdeel b, van de Wtk 1992 bepaalde dat DNB regels kan stellen met betrekking tot het beperken of aan voorschriften verbinden van activa en verplichtingen buiten de balanstelling en bepaalde risico's van elektronischgeldinstellingen. Deze grondslag werd uitgewerkt in de artikelen 7 tot en met 15, van Handboek nr. 4401. Deze artikelen worden verwerkt in artikel 84. Dit artikel implementeert artikel 5 van de richtlijn elektronisch geld. De voorschriften in de richtlijn elektronisch geld zijn niet, zoals voor andere financiële ondernemingen wel het geval is, beperkt tot grote postenrisico's. Zij zien tevens op activa en posten buiten de balanstelling die niet aan de definitie van "grote postenrisico's" voldoen. Deze strengere beleggingsvoorschriften dienen onder meer ter compensatie van de minder vergaande regels met betrekking tot het toetsingsvermogen van een elektronischgeldinstelling.

Het eerste lid bepaalt dat financiële verplichtingen die met uitstaand elektronisch geld verband houden volledig moeten zijn gedekt door uitsluitend de activa, bedoeld in de onderdelen a tot en met c. Deze activa worden gewaardeerd tegen de historische kostprijs of de actuele waarde, naar gelang welke het laagst is. Dit lid vervangt artikel 7, eerste en tweede lid, van Handboek nr. 4401 en implementeert artikel 5, eerste en vijfde lid, van de richtlijn elektronisch geld. Het gaat om activa die zodanig liquide zijn dat zij gemakkelijk te gelde gemaakt kunnen worden. Dit is het geval voor activa die bij de berekening van de naar risico gewogen activa ingevolge artikel 68, tweede lid, een risicogewicht van nul procent hebben. DNB stelt ingevolge dat artikel regels met betrekking tot onder meer de berekening van het solvabiliteitsvereiste voor de kredietrisico's. Onderdeel daarvan is het bedrag van de naar risico gewogen activa. Ten behoeve van deze berekening kent DNB conform de artikelen 43 tot en met 46 van de richtlijn banken risicogewichten toe aan

de activa van banken, beleggingsondernemingen en clearinginstellingen. De activa waaraan een risicogewicht van nul procent wordt toegekend, mag een elektronischgeldinstelling ter dekking van haar verplichtingen aanhouden. Ook de in onderdeel b genoemde onmiddellijk opvraagbare deposito's bij een kredietinstelling met zetel in Nederland, in een andere lidstaat, of in een ingevolge artikel 2:4, eerste lid, onderdeel c, onder 2°, van de wet aangewezen staat kunnen gemakkelijk te gelde worden gemaakt. Het gaat om kredietinstellingen van zone A, als bedoeld in artikel 1, onderdeel 16, van de richtlijn banken. Dit zijn behalve lidstaten van de EU onder meer staten die lid zijn van de OESO. Ingevolge artikel 2:4, eerste lid, onderdeel c, onder 2°, van de wet zijn Australië, Canada, Japan, de Verenigde Staten van Amerika en Zwitserland aangewezen. Ten slotte kunnen andere schuldinstrumenten die voldoende liquide zijn onder voorwaarden worden aangehouden ter dekking van de verplichtingen in verband met elektronisch geld. In artikel 11 van Handboek nr. 4401 is uitgewerkt wat onder voldoende liquide schuldinstrumenten verstaan moet worden. Dit artikel is verwerkt in artikel 87. Aanvullende voorwaarde is dat de instrumenten zijn uitgegeven door een persoon met welke de elektronischgeldinstelling niet in een formele of feitelijke zeggenschapsstructuur is verbonden. Bovendien moet DNB instemmen met het aanhouden van de schuldinstrumenten. DNB stemt in indien de schuldinstrumenten gekwalificeerde post zijn in de zin van artikel 2, lid 12, van de richtlijn kapitaaltoereikendheid.

Ingevolge het tweede lid kan DNB toestaan dat de elektronischgeldinstelling voor een beperkte duur andere activa dan genoemd in het eerste lid aanhoudt ter dekking van de financiële verplichtingen die met uitstaand elektronisch geld verband houden. Voorwaarde is wel dat deze activa niet meer dan vijf procent uitmaken van deze verplichtingen, of van haar toetsingsvermogen indien dit lager is dan de verplichtingen. Het tweede lid vervangt artikel 7, derde lid, van Handboek nr. 4401 en verwerkt daarmee artikel 5, zesde lid, van de richtlijn elektronisch geld.

Het derde lid vervangt de artikelen 8, 9 en 10 van Handboek nr. 4401 en implementeert artikel 5, tweede lid, van de richtlijn elektronisch geld. De richtlijn schrijft voor dat de regels ten minste even streng zijn als de regels van de artikelen 48 tot en met 50 van de richtlijn banken. Dat betekent dat de ingevolge artikel 82 op te stellen nadere regels voor elektronischgeldinstellingen in beginsel strenger kunnen zijn dan voor banken, beleggingsondernemingen of clearinginstellingen. Ter uitvoering hiervan worden de voorschriften met betrekking tot grote postenrisico's van artikel 82 grotendeels van overeenkomstige toepassing verklaard op de activa, bedoeld in het eerste lid, onderdelen b en c. Een elektronischgeldinstelling mag, anders dan een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling, niet de limieten overschrijden ten aanzien van grote postenrisico's met betrekking tot de handelsportefeuille. De reden hiervoor is dat een overschrijding voor een bank, beleggingsonderneming of clearinginstelling ingevolge artikel 68, eerste lid, onderdeel b, leidt tot een aanvullende solvabiliteitseis. Voor een elektronischgeldinstelling is dat niet het geval; de limieten zijn absoluut en mogen niet worden overschreden. Een andere afwijking van artikel 82 is dat het totaal van de activa niet meer mag bedragen dan *twintig* maal het toetsingsvermogen, in plaats van *acht* maal zoals artikel 82, tweede lid, voorschrijft. De spreidingseis uit artikel 82, eerste lid, is niet van toepassing op kleine elektronischgeldinstellingen waarvan de totale financiële verplichtingen in verband met elektronisch geld minder bedragen dan € 50 miljoen. In aanvulling op de eisen van artikel 82 geldt dat zij geen risico's mag aangaan ten aanzien van personen die formeel of feitelijk invloed op haar uitoefenen.

Het vierde lid bepaalt dat DNB nadere regels stelt met betrekking tot het beperken of aan voorwaarden verbinden van de activa en posten buiten de balanstelling. Deze regels dienen te strekken tot het beperken van de door de elektronischgeldinstelling te lopen marktrisico's. Dit lid vervangt de artikelen 12 tot en met 15 van Handboek nr. 4401 en implementeert artikel 5, derde en vierde lid, van de richtlijn elektronisch geld. Deze regels kunnen onder meer voorschrijven dat een elektronischgeldinstelling de renterisico's, valutarisico's en andere marktrisico's moet beperken.

HOOFDSTUK 11

Artikel 85

De liquiditeit, bedoeld in artikel 2:88, eerste lid, moet voldoende zijn in verhouding tot de liquiditeitsrisico's waaraan een instelling bloot staat. Voor de financiële ondernemingen, die onderworpen zijn aan het liquiditeitstoezicht, betekent dit dat zij een aanwezige liquiditeit moeten hebben die ten minste gelijk is aan de vereiste liquiditeit.
De achterliggende gedachte is om het liquiditeitsrisico zoveel mogelijk te beperken door te zorgen dat de aanwezige liquide middelen in ieder geval even groot zijn als de maximaal te verwachten verplichtingen die ten laste kunnen komen van de liquide middelen. Deze te verwachten verplichtingen worden aangeduid als de vereiste liquiditeit.

Voor wat betreft de banken was deze systematiek vastgelegd in artikel 2, eerste lid, van de Regeling liquiditeit[17].
De vereiste liquiditeit kan worden beschouwd als de minimumomvang van de liquiditeit. De berekening hiervan is verschillend per onderneming en staat omschreven in afdeling 11.2. Ook de berekening van de aanwezige liquiditeit – met andere woorden hoe de daadwerkelijke liquiditeit wordt samengesteld – verschilt per onderneming. De samenstelling van de aanwezige liquiditeit is uitgewerkt in afdeling 11.3.

Bij de berekening van de aanwezige en vereiste liquiditeit voor banken en clearinginstellingen moet, naast de bepalingen uit de afdelingen 11.2 en 11.3 ook rekening worden gehouden met de keuzes uit **artikel 86**.

Via artikel [**PM**] van de wet is de berekening van de liquiditeit voor banken die in dit artikel wordt omschreven van toepassing op concernniveau op het moment dat de regels uit artikel [**PM**] van toepassing zijn, dus als het gaat om groepstoezicht. Het binnenlandse en buitenlandse bedrijf van de groep wordt op deze wijze in de liquiditeitstoetsing betrokken.[18]

Artikel 86

In dit artikel zijn een paar keuzes opgenomen voor de bank of clearinginstelling. De keuzes waren verspreid opgenomen in de Regeling liquiditeit.

[17] Stcrt. 2004, nr. 118.
[18] Bij nota van wijziging zal in de wet een bepaling worden opgenomen waardoor banken in een groep hun liquiditeit op geconsolideerde basis kunnen berekenen. Het toezicht op de individuele banken wordt dan vervangen door geconsolideerd toezicht en de regels uit dit besluit zijn dan van overeenkomstige toepassing op het toezicht op geconsolideerde basis.

Bij onderdeel a is de mogelijkheid opgenomen om óf zowel de te ontvangen als de te betalen rente mee te nemen bij de aanwezige respectievelijk vereiste liquiditeit óf geen van beiden mee te nemen. Dit was ook al een mogelijkheid op grond van artikel 3, vierde lid, respectievelijk 4, tweede lid, van de Regeling liquiditeit. Als alleen de te ontvangen rente zou worden meegerekend bij de aanwezige liquiditeit, zou dit een vertekend beeld opleveren. Als de bank of clearinginstelling zelf ook rente moet betalen, zullen daar immers ook liquide middelen tegenover moeten staan.
De keuzes uit de onderdelen b en c zijn relevant als de berekening van de liquiditeit op grond van artikel **PM** op geconsolideerde basis plaatsvindt. Zij zijn terug te vinden in artikel 7 respectievelijk 6 van de voorheen geldende Regeling liquiditeit en zijn bedoeld om onnodige rapportage-inspanning weg te nemen. Onderdeel c laat enige ruimte voor beoordeling aan de bank of clearinginstelling. Het ligt echter voor de hand dat DNB beleidsregels stelt om aan te geven wanneer er geen sprake is van “grote liquiditeitsbehoefte” bij middellijke deelnemingen en bijkantoren van deelnemingen.
De mogelijkheid uit onderdeel d was voorheen geregeld in artikel 9, tweede lid, van de Regeling liquiditeit. Het tweede lid zorgt ervoor dat als in een groep op grond van de onderdelen b en c bepaalde entiteiten uit een groep niet worden meegenomen in de rapportage dat de intragroepstransacties
met deze entiteiten wel in de rapportage worden betrokken. Zo kan worden bekeken of de liquiditeitspositie niet gunstiger wordt voorgesteld dan zij daadwerkelijk is door de onderdelen b en c toe te passen.

Artikel 87

De vereiste liquiditeit voor banken is gebaseerd op artikel 4, eerste lid, van de Regeling liquiditeit.
De in het tweede lid genoemde posten en wegingspercentages waren opgenomen in de bijlage bij de Regeling liquiditeit en worden ook nu neergelegd in toezichthouderregels.

De vereiste liquiditeit moet voor zowel de weekperiode als de maandperiode in acht worden genomen en geeft het bedrag weer dat in die periode tot een betalingsverplichting, en dus een afvloeiing van liquiditeit, kan leiden.
Met de overige posten die opgevraagd kunnen worden, bedoeld in het eerste lid, worden bedoeld de verplichtingen die niet in de vervalkalender zijn opgenomen, maar die wel liquiditeit kunnen wegtrekken van de bank of clearinginstelling. Gedacht kan dan worden aan bijvoorbeeld derivatenposities.

De wegingspercentages, die DNB op grond van het tweede lid kan vaststellen, kunnen nader aangeven in hoeverre deze betalingsverplichtingen daadwerkelijk tot een afvloeiing van liquiditeit zouden kunnen leiden. De wegingspercentages met betrekking tot de niet in kalenderposten opgenomen middelen geven aan dat er binnen de desbetreffende perioden niet meer dan de aangegeven percentages aan liquiditeit zullen afvloeien als gevolg van opvragingen of betalingsverplichtingen.
De wegingspercentages met betrekking tot de kalenderposten, voor zover lager dan honderd procent, veronderstellen dat een deel van de afvloeiende liquiditeit, ter grootte van het verschil tussen het aangegeven percentage en honderd procent, opnieuw ingelegd zal worden.

Artikel 88

De eis voor de minimumomvang van de vereiste liquiditeit is gebaseerd op artikel 22 van het Besluit toezicht beleggingsinstellingen 2005 (Btb 2005). Tien procent van het beheerde vermogen moet worden

aangehouden in posten als bedoeld in **artikel 91**. Of het gaat om een beleggingsfonds of een beleggingsmaatschappij maakt voor dit artikel niet uit. Beiden lopen eenzelfde liquiditeitsrisico en zullen in dezelfde mate aan hun terugbetalingsverplichtingen moeten voldoen.

Artikel 89

Artikel 16, eerste lid, van de Regeling elektronischgeldinstellingen[19] stelde overeenkomstig artikel 5, eerste lid, aanhef, van de richtlijn elektronisch geld de eis dat de financiële verplichtingen die met het uitstaand elektronisch geld verband houden gedekt zijn door liquide middelen. Deze eis is in dit artikel overgenomen. De vereiste liquiditeit voor elektronischgeldinstellingen geeft weer in welke mate klanten hun elektronisch geld willen omzetten in geld. Hoewel dit in normale omstandigheden een laag percentage zal zijn, kan dit een hoog percentage worden op het moment dat er reputatieschade ontstaat of er bij een concurrent gunstigere alternatieven ontstaan. De vereiste liquiditeit uit dit artikel houdt rekening met deze laatste mogelijkheid, namelijk dat er een hoog percentage van het elektronisch geld omgezet zal worden in geld.

Artikel 90

De eis voor de minimumomvang van de aanwezige liquiditeit voor banken en clearinginstellingen is gebaseerd op artikel 3 van de Regeling liquiditeit. Het gaat hier om de posten die banken mee kunnen tellen als voldoende liquide.

De aanwezige liquiditeit voor banken en clearinginstellingen moet voor zowel de weekperiode als de maandperiode worden berekend. Deze berekeningen verschillen, de beperking uit het tweede lid die geldt voor de berekening van de aanwezige liquiditeit in de weekperiode, geldt niet voor de berekening over de maandperiode. Voor de aanwezige liquiditeit in de weekperiode geldt namelijk meer specifiek dat alleen de posten die direct inzetbaar zijn om te kunnen voorzien in de liquiditeitsbehoefte die zich voordoet, als voldoende liquide kunnen worden aangemerkt. Activa die niet kunnen worden meegerekend bij de aanwezige liquiditeit in de weekperiode zijn bijvoorbeeld uitzettingen bij niet-professionele marktpartijen. Banken en clearinginstellingen kunnen niet verwachten dat zij deze uitzettingen op korte termijn liquide kunnen maken.

De financiële instrumenten als bedoeld in het tweede lid, onderdeel a, moeten op korte termijn omgezet kunnen worden in liquide middelen. Afhankelijk van de situatie ligt het in de rede dat deze korte termijn meestal een paar dagen zal zijn en maximaal een week.

Artikel 91

Artikel 91 bevat een limitatieve opsomming van de posten die door een beleggingsinstelling tot de aanwezige liquiditeit worden gerekend. Deze posten zijn overgenomen uit artikel 10 van de Nadere Regeling prudentieel toezicht beleggingsinstellingen (NRpb), waar werd gesproken over liquiditeitswaarborgen.

Op grond van onderdeel b kunnen kortlopende schuldtitels aan toonder tot de aanwezige liquiditeit worden gerekend. Hiermee worden de in artikel 10 van de NRpb genoemde en in de praktijk bekende commercial paper en certificates of deposit bedoeld.

[19] Stcrt. 2002, nr. 121.

Artikel 92

Het eerste lid van dit artikel is gebaseerd op artikel 11 van de regeling elektronischgeldinstellingen en artikel 5, eerste lid, onderdeel c, onder i, van de richtlijn elektronisch geld.
De beleggingen die uitgezet worden om de financiële verplichtingen uit artikel 89 te dekken moeten op grond van het eerste lid voldoende liquide zijn om bij te kunnen dragen aan de aanwezige liquiditeit.

Een extra eis om aan de betalingsverplichtingen te kunnen voldoen is opgenomen in het tweede lid en houdt in dat twintig procent van de financiële verplichtingen moet worden aangehouden in de vorm van één van de in de onderdelen genoemde beleggingen. Deze eisen zijn overgenomen uit artikel 16, tweede lid, van de Regeling elektronischgeldinstellingen.
Naast de eis uit het tweede lid kunnen voor de berekening van de aanwezige liquiditeit alleen de in het eerste lid opgesomde beleggingen worden meegenomen.

HOOFDSTUK 12

Artikel 93

De artikelen 93 en verder geven uitwerking aan de verplichting in artikel 2:92 van de wet tot het aanhouden van toereikende technische voorzieningen. Het eerste lid van artikel 93 schrijft de indeling van de aan te houden technische voorzieningen voor. Daarbij is gekozen voor een dynamische verwijzing naar de indeling die is opgenomen in artikel 2:435, eerste lid, van het BW, zoals dat luidt na de wijzigingen voortvloeiend uit de aanpassing van Titel 9 ingevolge de wet tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de wijziging van bepalingen voor de financiële verslaggeving door verzekeringsmaatschappijen. Artikel 2:435, eerste lid, van het BW onderscheidt (a) de voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's, waaronder de catastrofevoorziening indien deze is getroffen, (b) de voorziening voor levensverzekering, (c) de voorziening voor te betalen schaden of te betalen uitkeringen, (d) de voorziening voor winstdeling en kortingen, (e) een voorziening voor latente winstdelingsverplichtingen, (f) de egalisatievoorziening, voor zover egalisatie van winsten en verliezen ingevolge de wet is toegestaan en (g) de overige technische voorzieningen. De wijze waarop de onderscheiden technische voorzieningen worden bepaald, is gegeven in de artikelen 94 tot en met 98. De voorziening voor latente winstdelingsverplichtingen is een voorziening die optioneel is in die zin dat indien op een andere manier al rekening is gehouden met de latente winstdelingsverplichtingen deze voorziening niet behoeft te worden gevormd. Dit besluit schrijft geen berekeningswijze voor deze voorziening voor. Wel maakt zij deel uit van de in artikel 99 beschreven toereikendheidstoets.

Inachtneming van artikel 2:427, derde lid, van het BW bewerkstelligt dat technische voorzieningen voor natura-uitvaartverzekeringen worden behandeld als technische voorzieningen voor levensverzekeringen als bedoeld in artikel 2:435, eerste lid, onderdeel b, van het BW. Hiermee wordt artikel 1 van het Btvn deels verwerkt.

Terwijl het eerste lid de aansluiting op de jaarrekeningregels bewerkstelligt, bevat het tweede lid hierop de noodzakelijke correcties voor IAS/IFRS-verzekeraars. Een egalisatievoorziening wordt conform artikel 15bis van de eerste richtlijn schadeverzekeraars voorgeschreven voor de branche Krediet. Het tweede lid geeft een bijzondere voorziening voor verzekeraars die de IAS/IFRS toepassen, omdat de IAS/IFRS het aanhouden van een egalisatievoorziening verbieden. Dergelijke verzekeraars houden een egalisatie*reserve* aan. Een egalisatiereserve is – in tegenstelling tot een egalisatievoorziening – onderdeel van het eigen vermogen. Op de egalisatiereserve is artikel 98 ook van toepassing. Het tweede lid bepaalt eveneens dat een IAS/IFRS-verzekeraar van de indeling van artikel 2:435, eerste lid, van het BW of van de berekeningen in de artikelen 94 tot en met 97 mag afwijken indien de IAS/IFRS daartoe dwingen. Als voorbeeld kan worden genoemd de voorziening voor te betalen schaden. Artikel 96, eerste lid, schrijft voor dat deze mede de te verwachten baten uit subrogatie en de verkrijging van eigendom van verzekerde zaken omvat. De IAS/IFRS schrijven echter voor dat deze afzonderlijk worden gepresenteerd en gewaardeerd in de jaarrekening. Het tweede lid is dynamisch geformuleerd teneinde rekening te houden met eventuele toekomstige wijzigingen in de IAS/IFRS. Zodoende hoeft niet elke wijziging in de IAS/IFRS direct te leiden tot een wijziging van dit besluit.

Artikel 94

Dit artikel neemt artikel 1 van het Btvv 1994 over en geeft uitvoering aan de artikelen 25, 26, 57 en 58 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars en artikel 15, eerste lid, van de eerste richtlijn schadeverzekeraars. Het regelt hoe de technische voorziening voor niet-verdiende premies en lopende risico's, bedoeld in artikel 2:435, eerste lid, onderdeel a, van het BW wordt bepaald. De voorziening voor niet-verdiende premies wordt onder meer gevormd door de in het boekjaar ontvangen premies ter zake van risico's die op het volgende boekjaar of boekjaren betrekking hebben (eerste lid, onderdeel a). De voorziening voor lopende risico's wordt gevormd voor de schaden en kosten uit lopende verzekeringen die na afloop van het boekjaar kunnen ontstaan en die niet kunnen worden gedekt door de gevormde voorziening voor niet-verdiende premies samen met de in het volgende boekjaar of boekjaren nog te ontvangen premies (eerste lid, onderdeel b).

Het tweede lid bevat het algemene uitgangspunt uit artikel 57 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars dat de voorziening voor elke verzekering afzonderlijk wordt bepaald, maar dat het gebruik van statistische of wiskundige methoden is toegestaan indien deze nagenoeg dezelfde resultaten opleveren als de afzonderlijke berekeningen. De statistische elementen voor de berekening en de elementen die met de kosten overeenkomen, moeten met de nodige voorzichtigheid worden gekozen, rekening houdend met het recht dat op de verzekering van toepassing is, het type polis alsmede de voorziene administratieve kosten en provisies.

Artikel 95

Dit artikel vervangt artikel 2 van het Btvv 1994 en artikel 1 van het Btvn en verwerkt, voor zover het niet gaat om natura-uitvaartverzekeringen, artikel 20 van de richtlijn levensverzekeraars en de artikelen 27 en 59 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars. Het eerste en tweede lid brengen het uitgangspunt tot uiting dat technische voorzieningen voor levensverzekeringen als bedoeld in artikel 2:435, eerste lid, onderdeel b, van het BW worden berekend met een voldoende voorzichtige prospectieve (i.e. op basis van toekomstverwachtingen) actuariële methode op basis van de in de toekomst te ontvangen premies en alle

toekomstige verplichtingen uit hoofde van de lopende verzekeringen. Een voorzichtige berekening betekent dat wordt gewaardeerd op grond van de meest waarschijnlijke vooronderstellingen, waarbij een redelijke marge in acht wordt genomen voor ongunstige ontwikkelingen in de relevante variabelen. Hierbij wordt eveneens rekening gehouden met de waarderingsmethode voor de waarden die dienen tot dekking van de technische voorzieningen.

Het voorschrift dat de gegarandeerde afkoopwaarde in aanmerking genomen moet worden, houdt in dat het bedrag van de wiskundige voorzieningen voor de desbetreffende verzekering te allen tijde ten minste gelijk is aan de op dat tijdstip gegarandeerde waarde. Voor levensverzekeringen met winstdeling worden bij de methode voor de berekening van de technische voorzieningen alle toekomstige winstdelingen impliciet of expliciet betrokken op een wijze die consistent is met de andere vooronderstellingen over toekomstige ontwikkelingen en met de huidige winstdelingsmethode. Bij de toekomstige kosten wordt impliciet of expliciet rekening gehouden met de aard van de verzekering, het type polis alsmede de voorziene administratieve kosten en provisies.

Het tweede lid verklaart ter implementatie van artikel 59 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars het algemene uitgangspunt van artikel 94, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.

Het derde lid geeft uitvoering aan de mogelijkheid die artikel 20, eerste lid, onderdeel A, onder ii, van de richtlijn levensverzekeraars biedt om te kiezen voor een retrospectieve (i.e. op basis van historische gegevens) in plaats van een prospectieve methode.

De grondslag uit artikel 2, vierde lid, van het Btvv 1994 voor DNB om voor de berekening van de technische voorzieningen, ongeacht of deze volgens een prospectieve of retrospectieve methode worden berekend, maximum rentepercentages en andere grondslagen vast te stellen, is verwerkt in artikel 99, tweede lid. Dat lid biedt een algemene doch geclausuleerde kapstok voor DNB om regels te stellen met betrekking tot de te hanteren grondslagen. De kapstokbepalingen die waren uitgewerkt in de Rmp van DNB, waren in het Btvv 1994 verspreid over meerdere artikelen. In dit besluit zijn zij ten behoeve van de inzichtelijkheid samengevoegd in artikel 99.

Artikel 96

Artikel 96 vervangt artikel 3 van het Btvv 1994 en verwerkt artikel 60 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars. Dat artikel geeft regels voor de bepaling van de technische voorzieningen voor te betalen schaden en voor te betalen uitkeringen, bedoeld in artikel 2:435, eerste lid, onderdeel c, van het BW. Hierbij worden de geleden maar nog niet gemelde of afgewikkelde schaden ("incurred but not reported" ofwel "IBNR") of verplichtingen tot uitkering, de kosten van afwikkeling van schaden of uitkeringen en de verwachte baten uit subrogatie en de verkrijging van verzekerde zaken in eigendom in aanmerking genomen. De kosten van afwikkeling van een schade omvatten zowel de directe als de indirecte kosten, zoals de kosten van een te voeren procedure. Voor de bepaling van de geleden, maar nog niet gemelde of afgewikkelde schade kunnen historische gegevens worden gebruikt.

Het tweede lid verklaart het algemene uitgangspunt van artikel 94, tweede lid, van overeenkomstige toepassing. In de praktijk is het gebruik van statistische methoden gebruikelijk bij veel voorkomende schaden waarbij “de wet van de grote aantallen” opgeld doet. Bij een verzekering die leidt tot periodieke uitkeringen (zoals een invaliditeitsuitkering), wordt de voorziening met actuariële methoden bepaald.

De in artikel 3, derde lid, van het Btvv 1994 opgenomen voorwaarden waaronder te betalen schaden mogen worden gedisconteerd, worden geregeld in de regeling die DNB ingevolge artikel 99 opstelt. In het derde lid is bepaald dat, indien een verzekeraar discontering van te betalen schaden toepast, hij in de toelichting op de balans het bedrag van de voorziening zonder discontering vermeldt. Voorts moet de verzekeraar inzicht bieden in de gebruikte methode van discontering, waaronder de disconteringsvoet. Impliciete discontering is immers volgens artikel 60, eerste lid, onderdeel g, van de richtlijn jaarrekening verzekeraars niet toegestaan. Deze bepaling is in dit besluit opgenomen en niet in Titel 9 ingevolge artikel 2:444, tweede lid, van het BW. Dit lid bepaalt dat bepalingen ten aanzien van de waardering van de technische voorziening voor te betalen schaden in de regelgeving met betrekking tot het prudentieel toezicht moet worden opgenomen.

Artikel 4 van het Btvv 1994, dat een alternatieve berekeningswijze voor de voorziening voor te betalen schaden of voor te betalen uitkeringen bevat is hier niet overgenomen. De daar beschreven berekeningswijze, die voorheen werd toegepast in de transportverzekeringsbranche, is in onbruik geraakt. Omdat implementatie van deze methode een optie is, is het schrappen ervan in overeenstemming met Europese regelgeving.

Artikel 97

Dit artikel geeft uitvoering aan de artikelen 29 en 39 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars. Het is inhoudelijk ongewijzigd overgenomen uit artikel 5 van het Btvv 1994. Indien de voorziening voor winstdeling en kortingen, bedoeld in artikel 2:435, eerste lid, onderdeel d, van het BW, al in de voorziening voor levensverzekeringen is opgenomen, wordt deze ter voorkoming van een dubbeltelling niet in de voorziening voor winstdeling en kortingen meegenomen. Daarnaast worden de gedeeltelijke terugbetalingen van premie op grond van het verzekeringsresultaat in acht genomen indien deze niet tot een verhoging van de ledenrekening hebben geleid.

Artikel 98

Dit artikel houdt verband met de artikelen 30 en 62 van de richtlijn jaarrekening verzekeraars en is inhoudelijk gelijk aan artikel 6, eerste en tweede lid, en bijlage A van het Btvv 1994. In verband met het cyclische schadeverloop van de branche Krediet schrijft artikel 15bis van de eerste richtlijn schadeverzekeraars voor dat elke lidstaat verzekeraars met zetel in hun staat die de risico's van de branche Krediet verzekeren, verplicht een egalisatievoorziening als bedoeld in artikel 2:435, eerste lid, onderdeel f, van het BW te vormen tot dekking van de technische verliezen en boven het gemiddelde liggende schadequoten die tijdens een boekjaar in deze branche optreden. De richtlijn merkt vier methoden als gelijkwaardig aan. Gekozen is voor de methode waarbij het minst beslag wordt gelegd op het vermogen van de verzekeraar. De egalisatievoorziening van een schadeverzekeraar met zetel in Nederland wordt gevormd voor alle aangegane verplichtingen in de branche Krediet. De egalisatievoorziening voor een

schadeverzekeraar met zetel in een staat die geen lidstaat is, wordt gevormd voor de vanuit zijn in Nederland gelegen bijkantoren aangegane verplichtingen.

Het tweede lid geeft een vrijstelling van de plicht een egalisatievoorziening aan te houden voor verzekeraars waarvoor geldt dat de verplichtingen in de branche Krediet een te verwaarlozen deel van het totaal van de verplichtingen uitmaken. De berekeningsmethode van de egalisatievoorziening is in het derde en vierde lid opgenomen. Ingevolge het vijfde lid is dit artikel van overeenkomstige toepassing op de egalisatiereserve die IAS/IFRS-verzekeraars moeten aanhouden.

Artikel 99

Het eerste lid van dit artikel bepaalt dat een verzekeraar de toereikendheid toetst van de balanswaarde van de technische voorzieningen die hij aanhoudt. Door op te nemen dat de verzekeraar zelf de toereikendheid van zijn technische voorzieningen toetst, wordt zijn verantwoordelijkheid hiervoor meer expliciet gemaakt dan ingevolge de Wtv 1993 het geval was. De toereikendheidstoets kan afhankelijk van de kenmerken van de technische voorziening verschillend van aard zijn. Artikel 99 scherpt de bestaande praktijk aan, waarin een ruimer gebruik van een kwalitatieve toets was toegestaan. Deze aanscherping is aangekondigd in de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel dat heeft geleid tot de wet tot wijziging van boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de wijziging van bepalingen voor de financiële verslaggeving door verzekeringsmaatschappijen.

In algemene zin zijn er twee varianten voor de toereikendheidstoets te onderscheiden. Wanneer het gaat om voorzieningen die binnen een of enkele jaren vrij vallen, kan de toets er in bestaan dat aangetoond wordt dat in het voorgaande jaar de voorzieningen toereikend zijn vastgesteld. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een overzicht van het schadeverloop. Eventuele tekorten dienen te worden verklaard, waarbij aangegeven wordt of en hoe daarmee in de waardering rekening is gehouden.

Indien het voorzieningen met een langere looptijd betreft zal een prospectieve berekening moeten plaatsvinden. Dit is geregeld in het tweede lid. Indien daarbij discontering geoorloofd is en indien er sterfte- of invaliditeitsgrondslagen benodigd zijn, stelt DNB voor deze grondslagen toezichthouderregels. In het tweede lid zijn hiertoe de artikelen 2, vierde lid, 3, derde lid, en 7, van het Btvv 1994 en 1, vierde lid, en 2, van het Btvn die betrekking hebben op de te gebruiken grondslagen bij het vaststellen van de voorziening voor levens- en natura-uitvaartverzekeringen (artikel 95 jo. artikel 93, eerste lid) en de voorziening voor te betalen schade of voor te betalen uitkeringen (artikel 96) samengevoegd. Zo stelt DNB in een toezichthouderregeling voor de voorzieningen waarbij volgens de Europese verzekeringsrichtlijnen discontering mag worden toegepast, eisen aan deze grondslagen ten behoeve van de toereikendheidstoets. Voor schadevoorzieningen is het gebruik van discontering beperkt tot verplichtingen tot periodieke uitkeringen en schade-uitkeringen waarvan de afwikkeling nog minimaal vier jaar duurt. In dat laatste geval dient ook sprake te zijn van een betrouwbaar schade-afwikkelingsschema. Door samenvoeging van de genoemde artikelen wordt het mogelijk om, ongeacht of het gaat om het disconteren van uitkeringen met betrekking tot levensverzekeringen of schadeverzekeringen, dezelfde eisen te stellen aan de te hanteren disconteringsvoeten.

Deze bevoegdheid van DNB was in het Btvv 1994 opgenomen in de artikelen 2, vierde lid, en 3, derde lid. Dat betekent overigens niet dat DNB de grondslagen voor alle verzekeraars gedetailleerd in tabellenboeken moet voorschrijven. Zij kan criteria voorschrijven waaraan de door de verzekeraar in zijn toereikendheidstoets te gebruiken grondslagen moeten voldoen. Op deze manier ontstaat voor de verzekeraar voldoende ruimte om zijn eigen invulling te geven aan de toereikendheidstoets, zolang hij aan de door DNB gestelde criteria voldoet. Het dwingend voorschrijven van tabellenboeken zou niet proportioneel zijn. Voor verzekeraars die niet bereid of in staat zijn een eigen toereikendheidstoets te ontwikkelen, stelt DNB wel tabellenboeken op. Verzekeraars zijn vrij om hiervan gebruik te maken, of om een eigen invulling te geven aan de toereikendheidstoets mits deze voldoet aan de door DNB gestelde criteria. De door DNB opgestelde toezichthouderregels ten aanzien van deze grondslagen zijn in overeenstemming met IFRS 4 om te voorkomen dat verzekeraars die de IAS/IFRS toepassen, geconfronteerd worden met dubbele verslaggevingregels met betrekking tot de voorzieningen.

De nieuwe toereikendheidstoets behoeft net als de oude niet op polisniveau uitgevoerd te worden, maar richt zich op hoofdlijnen, waarbij de actuele waarde van de technische voorzieningen benaderd wordt door de kasstroombenadering toe te passen op portefeuilles van polissen. Hierbij houdt DNB rekening met de specifieke bepalingen in de Europese richtlijnen inzake de te gebruiken disconteringsvoeten. Wanneer het gaat om de voorzieningen voor levensverzekeringen zijn deze Europese regels het meest stringent. De eis in de richtlijn levensverzekeraars om bestand te zijn tegen een lage kapitaalmarktrente (rekenrente 3 procent in Nederland) voor delen van de voorzieningen die niet worden gedekt door overeenkomstige beleggingen (met voldoende rendement en dezelfde looptijd) wordt met een prudentieel filter gerealiseerd. Dit is geregeld in artikel 80, dat ook op natura-uitvaartverzekeraars van toepassing is. Voor schadeverzekeraars is er bij gelegenheid van de richtlijnen Solvency I een prudentieel filter ingevoerd. Dit filter zorgt ervoor dat voorzieningen voor toekomstige schade-uitkeringen voor de berekening van de solvabiliteit niet worden gedisconteerd. Ook dit filter is opgenomen in artikel 80.

Het staat verzekeraars vrij om de in het tweede lid bedoelde methode van waardering van technische voorzieningen met daarbij in acht te nemen grondslagen niet alleen voor de toereikendheidstoets – dus extracomptabel – maar ook intracomptabel (op de balans in de jaarrekening) toe te passen. Indien de verzekeraar kan aantonen dat de waardering van de technische voorziening aansluit op de toereikendheidstoets, behoeft deze laatste niet meer te worden uitgerekend.

Indien de toereikendheidstoets kan worden uitgerekend volgens de in het tweede lid bedoelde methode, is ook het derde lid van toepassing. De balanswaarde van de technische voorziening moet dan op zijn minst gelijk zijn aan de uitkomsten van deze kwantitatieve toereikendheidstoets. De uitkomst van de toets geeft een minimumbalanswaarde weer; het staat een verzekeraar vanzelfsprekend vrij om meer prudentie te betrachten dan ingevolge het tweede lid is voorgeschreven. Zo werd ook de toereikendheidstoets in de Rmp, zoals uitgewerkt in de circulaire inzake actuariële principes, toegepast. Deze systematiek is verankerd in het derde lid. Zo wordt de verzekeraar voor wat betreft de balanswaardering van technische voorzieningen vrij gelaten de IAS/IFRS te volgen. Verzekeraars kunnen anticiperen op de tweede fasestandaard voor verzekeringscontracten (de opvolger van IFRS 4), zodra over de inhoud hiervan meer duidelijkheid bestaat, zonder daarbij gehinderd te worden door beperkende voorschriften ten aanzien van de technische

voorzieningen uit hoofde van het prudentieel toezicht. In het Besluit actuele waarde onder het BW is immers bepaald dat voorzieningen voor verzekeringsverplichtingen op actuele waarde mogen worden gewaardeerd.

Overeenkomstig de praktijk op basis van de Wtv 1993 wordt alleen voor de toereikendheidstoets waarvoor DNB eisen stelt aan de grondslagen ingevolge het tweede lid, in samenhang met prudentiële filter in artikel 80, een verklaring van de actuaris geëist.

Artikel 100

In het eerste lid wordt, voor zover het niet gaat om natura-uitvaartverzekeraars, uitvoering gegeven aan de artikelen 22 en 23 van de richtlijn levensverzekeraars en de artikelen 20 en 21 van de derde richtlijn schadeverzekeraars. Het vervangt de artikelen 3, eerste lid, van het Btvn en 8, eerste lid, van het Btvv 1994. In de richtlijnartikelen is ten aanzien van de activa die dienen tot dekking van de technische voorzieningen bepaald dat, om de veiligheid, het rendement en de liquiditeit van die beleggingen te waarborgen, rekening moet worden gehouden met de aard van de door de verzekeraar verrichte transacties. De verzekeraar zorgt voor een adequate diversificatie van deze beleggingen om te voorkomen dat een onevenredige afhankelijkheid van een bepaalde categorie van activa, een specifieke beleggingssector of een specifieke belegging ontstaat. De hoogte van beleggingen met een hoog risico, zoals derivaten bedoeld voor speculatie en niet voor afdekking van risico's, moet tot een voorzichtig niveau beperkt blijven. Indien activa gefinancierd zijn door het aangaan van schulden, dan worden deze schulden van de waarde van de activa afgetrokken. Opgemerkt wordt dat de voorwaarde dat de beleggingen met een hoog risico voorzichtig gewaardeerd worden, aansluit op de IAS/IFRS. De risico's komen immers tot uiting in de marktwaarde.

Het tweede lid bevat ter verwerking van artikel 2 van de Rbtvv 1994 de door de richtlijnen voor de dekking van de technische voorzieningen toegestane categorieën van activa. De artikelen 21, eerste lid, van de derde richtlijn schadeverzekeraars en 23 van de richtlijn levensverzekeraars geven bijna identieke limitatieve opsommingen voor schadeverzekeraars onderscheidenlijk levensverzekeraars. Beide opsommingen zijn samen verwerkt in het tweede lid van dit artikel. De enige verschillen tussen levensverzekeraars en schadeverzekeraars komen tot uiting in de onderdelen b, onder 4° en 5°, en c, onder 5°. De in onderdeel c, onder 3°, genoemde "overlopende acquisitiekosten" bevatten de verkoopkosten van verzekeringscontracten en niet de aankoopkosten van portefeuilles van verzekeringscontracten. Het tweede lid geldt, evenals het vierde lid en de artikelen 101 tot en met 103, niet voor natura-uitvaartverzekeraars.

Het derde lid is naar inhoud gelijk aan de artikelen 4 van het Btvn en 4 van de Rbtvv 1994. Een vordering op een herverzekeraar komt in aanmerking als waarde tot dekking van de technische voorzieningen, indien geen tegenvordering openstaat en aannemelijk is dat de herverzekeraar zijn uitkeringen zal doen aan de vestigingen van de directe levensverzekeraar of schadeverzekeraar in een lidstaat of dat de directe verzekeraar buiten de EU zijn uitkeringen aan verzekerden of gerechtigden op uitkeringen moet voldoen. Voor levens- en schadeverzekeraars met zetel in een staat die geen lidstaat is, geldt dat aannemelijk moet zijn dat de herverzekeraar zijn uitkeringen zal doen in Nederland of dat de directe verzekeraar buiten Nederland zijn uitkeringen aan verzekerden of gerechtigden op uitkeringen moet voldoen. Om rekening te houden met het feit dat voor natura-uitvaartverzekeraars geen Europees paspoort geldt, bevat het derde lid een afwijkend voorschrift voor natura-uitvaartverzekeraars. Het derde lid laat de bevoegdheid van DNB uit

het vijfde lid om bezwaar te maken tegen de waardering van de vordering op de herverzekeraar onverlet. Een dergelijk bezwaar zal door DNB kunnen worden gemaakt indien de financiële positie van de betreffende herverzekeraar daartoe aanleiding geeft.

De maxima die ingevolge artikel 101 gelden voor de belegging in één debiteur of in de aandelen van één uitgevende instelling zouden zonder nadere regeling het aanhouden van beleggingen via een dochteronderneming in de weg staan. Het vierde lid geeft hiervoor een regeling. Ingevolge deze bepaling wordt ten aanzien van de spreiding van de beleggingen tevens gekeken naar de onderliggende spreiding van de activa van de betreffende dochteronderneming. Omdat de categorisering in het tweede lid niet op natura-uitvaartverzekeraars van toepassing is, geldt ook het vierde lid niet voor hen.

Ingevolge artikel 2:92, vijfde lid, van de wet kan DNB ontheffing verlenen van het tweede tot en met vierde lid van artikel 100. De bevoegdheid van DNB om tot een lagere waardering van de waarden die dienen tot dekking van de technische voorzieningen te besluiten, is overgenomen uit de artikelen 38, tweede lid, van de Wtn en 66, vijfde lid, van de Wtv 1993. Het waarborgt de kwaliteit van deze waarden. DNB maakt slechts gebruik van deze bevoegdheid indien de kwaliteit van de waarden in het geding is. Het vijfde lid geeft DNB de bevoegdheid om in incidentele gevallen activa lager te waarderen. De bepaling biedt uitdrukkelijk geen grondslag voor een generieke regeling voor de waardering van activa.

Artikel 101

Dit artikel, dat niet van toepassing is op natura-uitvaartverzekeraars, geeft uitvoering aan de artikelen 23 en 24 van de richtlijn levensverzekeraars en de artikelen 21 en 22 van de derde richtlijn schadeverzekering. Ingevolge artikel 2:92, vijfde lid, van de wet kan DNB ontheffing verlenen van artikel 101, dat maxima stelt aan de belegging in activa van de technische voorzieningen. Deze voorschriften zijn ongewijzigd overgenomen uit artikel 3 van de Rbtvv 1994. Ook in dit besluit zijn steeds de bovengrenzen overgenomen die de richtlijnen aan deze maxima toestaan. In het eerste lid zijn de beleggingsvoorschriften per categorie van activa opgenomen. Het tweede lid bevat de beleggingsvoorschriften per individueel actief. Het derde lid bepaalt, in samenhang met het zesde lid, dat beleggingen niet te veel geconcentreerd mogen zijn bij een debiteur, tenzij het gaat om waardepapieren en leningen aan de overheid dan wel op leningen van instellingen waarvan de lidstaten deel uitmaken en waarvan de verplichtingen door de overheid worden gegarandeerd.

In het vierde lid wordt DNB de bevoegdheid gegeven het maximum voor leningen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, en het maximum voor een bepaalde lening, bedoeld in het tweede lid, onderdeel b, te verhogen als een levensverzekeraar daarom verzoekt. Dat kan niet indien de belangen van de verzekeringnemers, verzekerden of gerechtigden op uitkeringen zich tegen verhoging van het maximum verzetten.

Het vijfde lid vloeit voort uit de artikelen 24, tweede lid, onderdeel vi, van de richtlijn levensverzekeraars en 22, tweede lid, onderdeel vi, van de derde richtlijn schadeverzekeraars. Deze bepaling heeft betrekking op de situatie dat bij kredietinstellingen, die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend leningen verstrekken aan de overheid of met garantie van de overheid, van een vergelijkbare garantie sprake kan zijn als bij leningen aan de overheid. In dat geval kan DNB dergelijke kredietinstellingen voor de toepassing van het derde lid

gelijkstellen met de overheid, waardoor de tweede volzin van dat lid op de verzekeraar van toepassing wordt. Dit heeft tot gevolg dat de maxima van het derde en het zesde lid niet gelden voor de betreffende waardepapieren uitgegeven of gegarandeerd door dergelijke kredietinstellingen of de betreffende leningen aan of gegarandeerd door dergelijke kredietinstellingen. Deze regel is van belang omdat veel verzekeraars in belangrijke mate hebben deelgenomen in leningen aan of obligaties van de Bank Nederlandse Gemeenten en van de Nederlandse Waterschapsbank. Het vijfde lid biedt de grondslag voor een besluit van DNB ter vervanging van het Besluit van de Pensioen- & Verzekeringskamer van 20 mei 1997 (Stcrt. 1997, 99) houdende uitvoering van artikel 3, vijfde lid, van de Rbtvv 1994, waarin deze kredietinstellingen met de overheid zijn gelijkgesteld.

Artikel 102

Dit artikel strekt tot uitvoering van de artikelen 24, derde lid, van de richtlijn levensverzekeraars en 22, derde lid, van de derde richtlijn schadeverzekeraars waarin is bepaald dat de lidstaten ten aanzien van bepaalde beleggingen een strengere behandeling moeten toepassen. Het artikel is zonder inhoudelijke wijzigingen overgenomen uit artikel 5 van de Rbtvv 1994. De zinsnede "kredietinstelling met zetel in Nederland, in een andere lidstaat of in een ingevolge artikel 2:4, eerste lid, onderdeel c, onder 2°, van de wet aangewezen staat" doelt op kredietinstellingen van zone A als bedoeld in artikel 1, onderdeel 16 van de richtlijn banken. Dit zijn kredietinstellingen uit de lidstaten van de Europese Gemeenschappen, alle overige staten die volwaardig lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) en de staten die bijzondere leningsarrangementen hebben gesloten met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) in samenhang met de algemene leningsarrangementen van die instelling. Ingevolge artikel 2:4, eerste lid, onderdeel c, onder 2°, van de wet zijn Australië, Canada, Japan, de Verenigde Staten van Amerika en Zwitserland aangewezen. Ingevolge artikel 2:92, vijfde lid, van de wet kan DNB ontheffing verlenen van de voorschriften ingevolge artikel 102.

Artikel 103

Artikel 103 verwerkt artikel 9 van het Btvv 1994 ter uitvoering van artikel 25 van de richtlijn levensverzekeraars. De artikelen 100 tot en met 102 zijn niet van toepassing op polissen waarbij de uitkering rechtstreeks gerelateerd is aan een referentiewaarde, zoals de waarde van een deelneming in een instelling voor collectieve belegging in effecten, of de waarde van activa die zijn opgenomen in een door een levensverzekeraar of schadeverzekeraar gehouden fonds of in een aandelenindex. Bij die polissen heeft de verzekeringnemer bij het aangaan van de verzekering bewust gekozen voor de onzekere uitkomst van de hoogte van de uitkering, waarbij hij een inschatting heeft gemaakt van de kans dat de uitkering afwijkt van een gegarandeerde (nominale) uitkering. In het eerste en tweede lid is bepaald dat de technische voorzieningen met betrekking tot deze polissen zo exact mogelijk dienen te worden gedekt door deze rechten van deelneming of fracties, voor zover aanwezig, respectievelijk de activa die deel uitmaken van de betrokken referentiewaarde. Het gaat hierbij uiteraard om activa met een toereikende veiligheid en verhandelbaarheid.

Artikel 104

Artikel 104 verwerkt artikel 10, eerste lid, en de bijlagen B en C van het Btvv 1994, en geeft daarmee uitvoering aan artikel 26, eerste lid, en bijlage II van de richtlijn levensverzekeraars en artikel 6 en bijlage I

van richtlijn nr. 88/357/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 22 juni 1988 tot coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toegang tot het directe verzekeringsbedrijf, met uitzondering van de levensverzekeringsbranche, tot vaststelling van bepalingen ter bevordering van de daadwerkelijke uitoefening van het vrij verrichten van diensten en houdende wijziging van richtlijn 73/239/EEG (PbEG L 172) (tweede richtlijn schadeverzekering). In het eerste tot en met tiende lid van dit artikel zijn de regels ter bepaling van de muntsoort voor levensverzekeraars en schadeverzekeraars samengevoegd. Deze regels beogen het valutarisico voor verzekeraars te beperken. Het belang ervan is sinds de invoering van de euro aanmerkelijk beperkter geworden. De invoering van de euro heeft het valutarisico immers reeds sterk beperkt omdat zij een groot aantal Europese muntsoorten heeft vervangen. Het tiende lid verwerkt artikel 26, tweede lid, van de richtlijn levensverzekeraars. Artikel 104 is niet van toepassing op natura-uitvaartverzekeraars.

Artikel 104a

Het eerste lid bevat ter verwerking van de artikelen 38, derde lid, van de Wtn en 66, zesde lid, van de Wtv 1993 de “congruentieregel”. De waarden die dienen tot dekking van de technische voorzieningen van een levensverzekeraar of schadeverzekeraar moeten in voldoende mate in dezelfde muntsoort te gelde kunnen worden gemaakt als die waarin de verplichtingen luiden. Voor een natura-uitvaartverzekeraar geldt dat de waarden in toereikende mate moeten kunnen worden geïnd of te gelde gemaakt in de muntsoort van de staat waarin de verzekerde ten tijde van het sluiten van de natura-uitvaartverzekering zijn woonplaats heeft. Verzekeraars dienen valutarisico zoveel mogelijk te beperken.

De lokalisatie-eis voor levens- en schadeverzekeraars is geregeld in het tweede lid dat eveneens een verwerking is van de artikelen 38, derde lid, van de Wtn en 66, zesde lid, van de Wtv 1993. Dit regelt waar de waarden die dienen tot dekking van de technische voorzieningen aanwezig moeten zijn. Voor levens- of schadeverzekeraars met zetel in Nederland moeten deze waarden, voor zover zij dienen tot dekking van de technische voorzieningen voor aangegane verplichtingen, onder de in het tweede lid genoemde specifieke voorwaarden in de Europese Unie aanwezig zijn. Voor levens- of schadeverzekeraars met zetel in een staat die geen lidstaat is moeten de waarden in Nederland aanwezig zijn.

Voor natura-uitvaartverzekeraars met zetel in Nederland geldt ingevolge het derde lid dat de waarden in een lidstaat aanwezig moeten zijn en voor natura-uitvaartverzekeraars met zetel in een niet-aangewezen staat dat deze in Nederland aanwezig moeten zijn. De lokalisatie-eis dient ertoe te waarborgen dat de waarden tot dekking van de technische voorzieningen indien nodig daadwerkelijk met dat doel te gelde kunnen worden gemaakt.

Ingevolge artikel 2:92, vijfde lid, van de wet, dat in de artikelen 2:93, vierde lid, en 2:94, derde lid, van de wet van overeenkomstige toepassing is verklaard, kan DNB ontheffing verlenen van artikel 104a.

Artikel 105

Uit artikel 10, eerste lid, onderdeel b, van richtlijn nr. 2001/17/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 4 april 2001 betreffende de sanering en liquidatie van verzekeringsondernemingen (PbEG L 110) (richtlijn sanering en liquidatie verzekeraars) vloeit voort dat de

beleggingsvoorschriften die van toepassing zijn op de waarden die dienen tot dekking van de technische voorzieningen eveneens van toepassing zijn op de waarden die dienen tot dekking van de verplichtingen die voortvloeien uit werknemersvorderingen. Overeenkomstig dit artikel is in artikel 2:233 van de wet de bevoorrechting op alle activa van verzekeringen en enkele werknemersvorderingen geregeld. Ingevolge artikel 12 van de richtlijn sanering en liquidatie verzekeraars wordt in artikel 2:92, derde lid, van de wet voorgeschreven dat de bevoorrechte werknemersvorderingen worden gedekt door activa. Vanuit consistentieoogpunt is ervoor gekozen dit ook voor natura-uitvaartverzekeraars voor te schrijven. Ter uitwerking van artikel 2:92, derde lid van de wet verklaart artikel 105 de relevante artikelen met betrekking tot de dekking van de technische voorzieningen van overeenkomstige toepassing.

HOOFDSTUK 13

Artikel 106

De verstrekking van de jaarstukken als bedoeld in de artikelen 2:96, 2:109 en 2:116 van de wet geschiedt in beginsel langs elektronische weg. Daaronder wordt in dit verband verstaan verstrekking via e-mail of internet. De mogelijkheid om de jaarstukken via internet of e-mail te versturen, is voor de financiële onderneming het meest efficiënt. De jaarstukken worden immers al via elektronische weg opgemaakt. Deze elektronische bestanden kunnen vrijwel moeiteloos via elektronische weg aan DNB worden verzonden. Ook de toezichthouder is hierbij gediend, mede met het oog op de verzending van de jaarstukken aan andere toezichthouders. Het voorschrift is nieuw ten opzichte van de oude toezichtwetten die geen specifieke wijze van verstrekking voorschreven. Er is voor gekozen dit in dit besluit wel te doen en aan te sluiten bij de huidige praktijk, waarin financiële ondernemingen hun jaarstukken vaak langs elektronische weg aanleveren. Overigens is het denkbaar dat een financiële onderneming, ondanks de voordelen van elektronische verstrekking, om wat voor reden dan ook de jaarstukken liever op papier of een andere gegevensdrager (bijvoorbeeld een diskette of een cd-rom) verstrekt. Zij kan DNB in dat geval verzoeken om haar jaarstukken anders dan langs elektronische weg te mogen aanleveren, aan welk verzoek DNB tegemoet kan komen. Het voorschrift om de jaarstukken in meervoud te verstrekken, zoals dat onder meer in de artikelen 14, tweede lid, en 73, eerste lid, van de Wtv 1993 voorkwam, is niet overgenomen. Het ligt in de lijn der verwachting dat financiële ondernemingen hun jaarstukken langs elektronische weg zullen aanleveren. Elektronische verstrekking in meervoud is vanwege de kenmerken van elektronische bestanden zinloos.

De jaarstukken moeten worden verstrekt in de vorm waarin deze ingevolge de verslaggevingregels zijn opgemaakt. Voor financiële ondernemingen met zetel in Nederland zijn dit de regels van de IAS/IFRS of Titel 9, voor financiële ondernemingen met zetel elders, de jaarrekeningregels van de betreffende staat. Dit voorschrift, dat is overgenomen uit artikel 30, eerste lid, van de Wtk 1992, voorkomt dat een financiële onderneming aan DNB jaarstukken verstrekt die afwijken van de ingevolge de verslaggevingregels openbaar gemaakte jaarstukken. De toepassing van dit voorschrift is tot alle in de artikelen 2:96, 2:109 en 2:116 van de wet genoemde financiële ondernemingen uitgebreid. Hiermee wordt de bestaande praktijk gecodificeerd.

Artikel 107

Artikel 107 bepaalt welke staten als bedoeld in de artikelen 2:98, 2:105, 2:111 of 2:118 van de wet aan DNB moeten worden verstrekt. Het eerste lid noemt de staten die door beleggingsondernemingen,

clearinginstellingen en kredietinstellingen worden verstrekt, het tweede lid de staten die door verzekeraars worden verstrekt. Het derde lid ziet op de liquiditeitsstaten die door banken met zetel in een andere lidstaat aan DNB moeten worden verstrekt.

Het gaat daarbij in de eerste plaats om balans- en resultatengegevens en andere algemene financiële gegevens van de financiële onderneming die benodigd zijn voor de uitoefening van het prudentieel toezicht (eerste lid, onderdeel a). Voor verzekeraars gaat het, zoals ook ingevolge de oude regelgeving het geval was, om een jaarrekening, jaarverslag en overige gegevens zoals deze opgemaakt zouden worden ingevolge Titel 9 (tweede lid, onderdeel a). Omdat het een financiële onderneming vrij staat een jaarrekening op te maken conform de IAS/IFRS dan wel Titel 9 kan DNB ten behoeve van het prudentieel toezicht aanvullende financiële gegevens opvragen. Een voorbeeld is het kasstroomoverzicht voor BW-verzekeraars. Deze grotendeels openbare informatie is de basis voor het prudentieel toezicht. Omdat verzekeraars ook winstdelingcontracten afsluiten en het voor DNB en de polishouders van belang is informatie te krijgen over de omvang van de winstdeling aan polishouders wordt deze ook opgenomen in de staten. Deze bepaling richt zich op de entiteiten die onder toezicht staan, terwijl de algemene verplichting zich richt op de entiteiten of groepen van entiteiten die ingevolge Titel 9 een jaarrekening dienen op te maken.

Behalve algemene informatie heeft DNB meer specifieke informatie (eerste lid, onderdeel b, tweede lid, onderdeel b, en derde lid) nodig. Uiteraard omvatten de staten slechts de gegevens die voor de betreffende financiële onderneming relevant zijn. Zo omvatten de staten voor verzekeraars geen gegevens ten behoeve van het toezicht op de liquiditeit, omdat op verzekeraars ingevolge artikel 2:88 van de wet geen liquiditeitstoezicht wordt gehouden. Evenzo bevatten de staten voor beleggingsondernemingen, clearinginstellingen en kredietinstellingen geen gegevens ten behoeve van het toezicht op de technische voorzieningen. De staten omvatten gegevens die inzicht bieden in de berekening van de vereiste solvabiliteit en de bepaling van de aanwezige solvabiliteit. In deze staten kan DNB ook aandacht vragen voor risicoanalyses, zodat bijvoorbeeld gevoeligheden voor ontwikkelingen op financiële markten kunnen worden onderkend. Het eerste lid, onderdeel b, onder 2° noemt staten die inzicht geven in aan te houden balansposten en posten buiten de balanstelling (de grote postenrisico's van beleggingsondernemingen, clearinginstellingen en banken en de beleggingsrisico's van elektronischgeldinstellingen). Het eerste lid, onderdeel b, onder 3°, en het derde lid, noemen de staten die gegevens bevatten over de vereiste en aanwezige liquiditeit van kredietinstellingen. Het tweede lid, onderdeel b, onder 2° ten slotte noemt de staten over de technische voorzieningen van verzekeraars. Deze omvatten onder meer schadeverloopoverzichten, de toereikendheidstoets en het actuarieel verslag. Het actuarieel verslag bevat een beoordeling van de actuaris over de ingevolge dit besluit door een verzekeraar uitgevoerde kwantitatieve toereikendheidstoets. Indien de informatie die DNB nodig heeft voor het toezicht ook al wordt opgevraagd ingevolge Titel 9, IAS/IFRS, Europese of nationale statistieken of anderszins dan moet DNB de vertrouwelijke toezichtinformatie zo goed mogelijk moeten laten aansluiten op de al bestaande verplichtingen tot gegevensverstrekking. Dit voorkomt onnodige administratieve lasten.

Het eerste lid verwerkt deels het Handboek nrs. 7000b1 en 7000 E-b1 en artikel 8, eerste en tweede lid, van de NRpte 2002. Het tweede lid vervangt deels bijlage A van het Bsv 1994 en bijlage A van het Besluit staten natura-uitvaartverzekeringsbedrijf (Bsn). In vergelijking met de opsommingen van staten die in deze regels

(behalve de NRpte 2002) zijn opgenomen, is artikel 107 net als de NRpte 2002 veel minder gedetailleerd. Een minder gedetailleerde opsomming sluit aan bij het voornemen van een meer risicogeoriënteerde benadering van de rapportages.

Artikel 108

DNB stelt regels met betrekking tot de staten vast. Artikel 108 vervangt de artikelen 55, tweede lid, van de Wtk 1992 juncto hoofdstuk 7 van het Handboek, 72, vijfde lid, van de Wtv 1993 juncto 1, eerste en tweede lid, 2, derde en vierde lid, en 3 van het Bsv 1994, 33, vijfde lid, van de Wtn juncto 1, eerste en tweede lid, 2, derde en vierde lid, en 3 van het Bsn en 7 en 8, eerste en tweede lid, van de NRpte 2002.

Het eerste lid bepaalt dat DNB in de toezichthouderregel de voorschriften in de IAS/IFRS en Titel 9 in acht neemt. Dit legt – samen met artikel 111 – het beginsel van éénsporige verslaggeving vast. In concreto mogen de regels van DNB niet afwijken van hetgeen in de jaarverslaggevingregels is bepaald.

De onderdelen a tot en met h kaderen de bevoegdheid van DNB om regels te stellen in:
Onderdeel a: DNB legt de modellen van de staten in haar toezichthouderregels vast. De modellen zijn feitelijk de (elektronische) formulieren die de financiële onderneming moet invullen en verstrekken aan DNB. Zij moeten ingevolge de aanhef van het eerste lid inhoudelijk aansluiten op de regels die in de wet en dit besluit dienaangaande worden gesteld. Zo mogen in de toezichthouderregel met betrekking tot de modellen geen prudentiële filters worden opgenomen die niet elders in dit besluit zijn voorgeschreven. In de modellen wordt met het oog op de administratieve lasten niet meer informatie opgevraagd dan benodigd is voor het prudentieel toezicht. Artikel 108 waarborgt in samenhang met artikel 107 dat een financiële onderneming geen overbodige informatie hoeft te verstrekken aan DNB. Om éénsporige verslaggeving te garanderen, legt DNB de vast te stellen modellen voor aan het NIVRA, dat de consistentie van de modellen met de IAS/IFRS en Titel 9 toetst. Dat is van belang voor verzekeraars die ingevolge de IAS/IFRS of Titel 9 een jaarrekening opmaken. Het vereiste dat de staten met de balans- en resultaatgegevens en de toelichtingen moeten aansluiten op de IAS/IFRS of Titel 9 maakt het mogelijk dat deze verzekeraars door de openbaarmaking ervan ingevolge artikel 111 (“de publieke verslagstaten”) voldoen aan de verplichting in de IAS/IFRS en Titel 9 om een jaarrekening op te maken en openbaar te maken. Zo kan worden volstaan met één document, wat een besparing van de administratieve lasten oplevert. Ook voor clearinginstellingen, beleggingsondernemingen en kredietinstellingen stelt DNB de modellen dusdanig vast dat bijvoorbeeld waarderingsmethoden niet beperkend zijn ten opzichte van de jaarverslaggevingregels.
Onderdeel b: de toezichthouderregels geven een antwoord op de vraag welke staten door welke (categorieën) financiële ondernemingen moeten worden ingevuld. Niet alle staten hoeven door alle financiële ondernemingen te worden ingevuld. Het elektronische rapportagesysteem “E-line DNB” houdt hiermee rekening. Dit systeem is zo vormgegeven dat de financiële onderneming slechts de door haar in te vullen staten aangeboden krijgt. Onderdeel a is in samenhang met het tweede lid een belangrijke pijler voor een risicogeoriënteerde benadering van de rapportage. Daarnaast bevat de toezichthouderregeling regels voor de vereiste mate van gedetailleerdheid. Onderdeel b waarborgt dat DNB het zogenoemde materialiteitsbeginsel kan hanteren. Zo kan zij bepalen dat geen informatie hoeft te worden verstrekt over beleggingen die maar een klein deel van het totaal uitmaken. Voor deze percentages kan zij drempelwaarden benoemen. Zo lang de drempelwaarde niet wordt gehaald, hoeft niet te worden

gerapporteerd. De toezichthouderregeling bevat uitdrukkelijk geen informatieplichten in aanvulling op hetgeen in de modellen is opgenomen. Zo worden door middel van de toezichthouderregels geen extra staten of gegevens opgevraagd, of nadere rubriceringen in de modellen aangebracht.
Onderdeel c: DNB geeft nadere regels over de consolidatiekring, ofwel welke ondernemingen een financiële onderneming in de consolidatie dient te betrekken. De vrijheid om hieromtrent regels te geven is beperkt: de consolidatieregels in de IAS/IFRS en Titel 9 moeten worden gevolgd. Door deze bepaling wordt voorkomen dat een financiële onderneming in het toezicht wordt geconfronteerd met van het jaarrekeningrecht afwijkende consolidatieregels. Onderdeel c maakt éénsporige verslaggeving mogelijk.
Onderdeel d: DNB geeft in de toezichthouderregeling regels ten aanzien van de waardering van de posten in de staten. Eénsporige verslaggeving is gewaarborgd door de voorwaarde dat DNB de nadere regels laat aansluiten bij de waarderingsregels in de IAS/IFRS en Titel 9. Zo wordt de jaarrekening in de staten op identieke wijze opgemaakt als de commerciële jaarrekening.
Onderdeel g: DNB geeft regels over de indientermijnen van zowel de openbare als de niet-openbare staten. Ook deze grondslag is geclausuleerd om te waarborgen dat de administratieve lasten beperkt blijven. De termijn mag niet korter zijn dan noodzakelijk voor een adequate uitoefening van het toezicht.

Het tweede lid vormt de kern van de risicogeoriënteerde aanpak van de rapportages. Dit lid bepaalt dat DNB bij het vaststellen van de regels, bedoeld in het eerste lid, rekening houdt met de aard en omvang van de financiële onderneming, en met de omvang van haar solvabiliteitssurplus. Zij kan de financiële ondernemingen indelen in bepaalde categorieën naar gelang hun aard en omvang en de omvang van hun solvabiliteit. Voor de verschillende categorieën kan zij verschillende regels geven. Grofweg komt het erop neer dat de categorie waarvan de solvabiliteit zich ruim boven de voorgeschreven minimumomvang bevindt minder en minder vaak hoeft te rapporteren. Aan de andere kant moeten de categorieën waarvan de solvabiliteit zich in de buurt van de voorgeschreven minimumomvang bevindt meer en vaker rapporteren.

Bovendien geeft het tweede lid een maximumfrequentie van een maal per kwartaal voor alle staten (onderdeel c) behalve de liquiditeitsstaten waarvoor een maximumfrequentie van een maal per maand geldt (onderdeel a) en de jaarrekening en de technische voorzieningen voor verzekeraars, waarvoor met het oog op de administratieve lasten een maximum van een maal per jaar geldt (onderdeel b). Hiervan kan alleen worden afgeweken in het geval van een bijzondere gebeurtenis die de financiële soliditeit van financiële ondernemingen bedreigt of kan bedreigen (artikel 2:98, lid 5a, van de wet). Dan kan DNB in individuele gevallen bepalen dat de staten tijdelijk met een hogere frequentie of binnen kortere termijnen moeten worden ingediend. De maximumfrequentie van eenmaal per kwartaal harmoniseert de uiteenlopende maxima onder de oude regelgeving. Voor veel bancaire staten gold reeds een kwartaalfrequentie. Voor enkele bancaire staten en voor de staten van beleggingsondernemingen gold echter een maximum van een maal per maand. Tevens waren er bancaire staten waarvoor een maximum van een maal per jaar gold. Ditzelfde maximum gold ook voor de verzekeringsstaten. Het harmoniseren van de frequentie zorgt ervoor dat voor sommige financiële ondernemingen de administratieve lasten dalen. Voor anderen stijgen de administratieve lasten mogelijk enigszins. Per saldo dalen de administratieve lasten ten opzichte van de nulmeting. Bovendien hebben financiële ondernemingen zelf een zekere mate van invloed op de administratieve lasten. Indien zij financieel hun zaken op orde hebben hoeven zij minder en minder vaak te rapporteren.

Voor de indientermijn zijn geen minima in het eerste lid, onderdeel g, opgenomen. Deze hangt nauw samen met de frequentie die voor de indiening van staten geldt. Voor kwartaalrapportages ligt een termijn van zes weken na de afloop van de verslagperiode voor de hand. Hier kan afhankelijk van de aard van de instelling en de rapportage van worden afgeweken. Zo moeten liquiditeitsrapportages eerder beschikbaar zijn dan solvabiliteitsrapportages. Voor halfjaarrapportages kunnen indientermijnen variëren van twee tot vier maanden na afloop van de verslagperiode. Voor jaarrapportages liggen indientermijnen van vijf maanden tot een half jaar voor de hand. In de Wtv 1993 was voor verzekeraars een indientermijn van vier maanden geregeld omdat verzekeraars alleen jaarrapportages kenden en dus het belang van een snellere termijn daardoor groot was. Omdat verzekeraars nu ook op halfjaarbasis dan wel op kwartaalbasis informatie verstrekken door middel van staten of "compliance verklaringen" is de indientermijn van vier maanden niet langer noodzakelijk en ook ongewenst uit het oogpunt van administratieve lasten. Het voordeel hiervan is dat dan ook weer wordt aangesloten op de termijnen van Titel 9.

Het derde lid biedt de Nederlandsche Bank de mogelijkheid om van een tot rapportage verplichte financiële onderneming een tussentijdse "compliance verklaring" te vragen. Deze mag niet vaker dan een maal per maand worden gevraagd. Bovendien gaat het niet om staten met betrekking tot de solvabiliteit of liquiditeit, maar slechts om een melding van de financiële onderneming in de maanden waarin zij niet over haar solvabiliteit of liquiditeit hoeft te rapporteren of haar solvabiliteit of liquiditeit zich nog boven een bepaalde signaleringswaarde bevindt. Door deze mogelijkheid zal de Nederlandsche Bank gemakkelijker kunnen overgaan tot het vaststellen van een frequentie die onder de in het tweede lid genoemde maxima ligt. Dit kan op termijn voor financiële ondernemingen een besparing van de administratieve lasten opleveren.

Artikel 109

Artikel 109 geeft regels met betrekking tot de wijze van verstrekking van de staten. Net als de jaarstukken dienen de staten in beginsel langs elektronische weg te worden verstrekt. Op verzoek van de financiële onderneming kan DNB toestaan dat de staten op een andere wijze worden verstrekt. Elektronische verstrekking codificeert de huidige praktijk. DNB heeft ter vervanging van een groot aantal bestaande elektronische applicaties een geharmoniseerd elektronisch rapportagesysteem ontwikkeld, genaamd "E-line DNB". Dit is zo opgezet dat de financiële onderneming alleen de voor haar geldende staten ter invulling aangeboden krijgt en via een beveiligde internetverbinding rechtstreeks aan DNB kan rapporteren. "E-line DNB" is minder foutgevoelig en voorkomt onnodige werkzaamheden voor zowel de financiële onderneming als DNB.

Het tweede lid maakt het mogelijk dat de staten, die in beginsel alleen bedoeld zijn voor het prudentieel toezicht van DNB, tevens worden gebruikt voor andere informatieplichten, bijvoorbeeld aan de Europese Centrale Bank of het Centraal Bureau voor de Statistiek. De financiële onderneming kan er vanuit administratieve lastenoogpunt baat bij hebben dat de staten voor verschillende doeleinden worden gebruikt. Zij kan DNB in dat geval instemming verlenen de staten aan te wenden voor andere doeleinden. Het is mogelijk dat aan een informatieplicht uit anderen hoofde dan de Wft een hogere frequentie is gekoppeld. Om aan een dergelijke plicht te voldoen, kan de financiële onderneming ervoor kiezen om deze staten met een hogere frequentie in te dienen dan is voorgeschreven ingevolge artikel 108.

Artikel 110

De staten dienen met het oog op de administratieve lasten slechts een maal per jaar te worden onderzocht door de accountant (eerste lid) en de actuaris (tweede lid). Dit sluit volledig aan op de frequentie van de jaarlijks door een verzekeraar uit te voeren toereikendheidstoets waarover de actuaris een oordeel velt. Ook staten met een hogere frequentie worden maar een maal per jaar door de accountant onderzocht. DNB bepaalt welke staten in het onderzoek van de accountant worden betrokken. Dit regelt zij in een toezichthouderregel. Voor het onderzoek van de actuaris is in artikel 2:99 van de wet reeds bepaald dat het onderzoek betrekking heeft op het actuarieel verslag, dat het oordeel van de actuaris over de toereikendheidstoets bevat.

Artikel 110 verwerkt, voor zover het gaat om het accountantsonderzoek deels het Handboek nr. 3201. Deze regels, die slechts voor kredietinstellingen gelden, gelden nu ook voor de andere financiële ondernemingen. Hiermee wordt de bestaande praktijk gecodificeerd. Voor verzekeraars volgt dat uit het feit dat voor hen in de oude regelgeving een maximumfrequentie van een maal per jaar gold in samenhang met het voorschrift dat de staten dienden te zijn voorzien van een verklaring van de accountant. Het Handboek nr. 3201 schreef voor kredietinstellingen tevens een standaard accountantsverklaring voor. Voor de overige financiële ondernemingen golden zulke voorschriften niet. Gekozen is om geen nadere eisen te stellen aan het accountantsonderzoek. In de praktijk is het voor de accountant helder waarop het onderzoek betrekking moet hebben. Het feit dat artikel 110 geen nadere voorschriften of een standaardverklaring bevat, staat er overigens niet aan in de weg dat in de praktijk naar een bepaalde mate van standaardisering wordt gestreefd. Standaardisering zal echter op basis van vrijwilligheid moeten geschieden.

Artikel 111

De openbaarmaking van staten ten behoeve van het brede publiek (“publieke verslagstaten”) wordt geregeld in artikel 111. Dit artikel verwerkt de artikelen 33, zesde lid, van de Wtn en 72, zesde lid, en 100, zesde lid, van de Wtv 1993 en de artikelen 5 van het Bsv 1994 en 5 van het Bsn. De verplichting geldt alleen voor verzekeraars. De reden is dat een polishouder zijn contract afsluit met de verzekeringsentiteit en niet – indien daarvan sprake is – met de groep. Als slechts het groepsjaarverslag openbaar gemaakt zou worden, dan kan de polishouder niet beoordelen of de verzekeraar waarmee hij het contract daadwerkelijk afsluit ook financieel gezond is. Een verzekeringsentiteit blijft immers tijdens de contractperiode niet altijd onderdeel van dezelfde financiële groep. Voorts is het voor de polishouder die een winstdelingscontract heeft afgesloten van belang te bezien hoe de gerealiseerde winstdeling te relateren is aan de totale winst die gemaakt is met dat soort contracten. Het opnemen van informatie over de winstdeling in de publieke verslagstaten was overigens ook reeds onder de Wtv 1993 verplicht.

Artikel 111 waarborgt dat verzekeraars die ingevolge Titel 9 een jaarrekening en jaarverslag moeten opmaken, kunnen volstaan met één document dat tegelijkertijd de jaarrekening en jaarverslag en de publieke verslagstaten vormt. Voorts wordt met het eerste lid, onderdeel c, bereikt dat verzekeraars die op grond van het uitvoeren van de Zvw een openbaar maatschappelijk jaarverslag opstellen dit kunnen combineren met het publicatievereiste in dit artikel. Verzekeraars moeten daarnaast gegevens over winstdeling publiceren. De in het verleden opgenomen bepalingen over de solvabiliteitspositie en

consolidatiekring vervallen. Uitgangspunt is dat de IAS/IFRS-jaarrekening en de BW-jaarrekening na de aanpassingen ingevolge de Wet tot wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek in verband met de wijziging van bepalingen voor de financiële verslaggeving door verzekeringsmaatschappijen, voor iedere gebruiker, waaronder de polishouder, voldoende informatie bevat over de financiële positie. De volledige aansluiting op de commerciële jaarrekening kan ook marktpartijen, waaronder polishouders, een helder beeld geven van de financiële situatie van de verzekeraar. Zij worden zodoende in staat gesteld consequenties te verbinden aan een eventueel minder rooskleurige situatie bij de verzekeraar. Dit geeft voor de verzekeraar een extra prikkel om ervoor te zorgen dat zijn financiële soliditeit in orde is. Dit wordt ook wel “marktdiscipline” genoemd.

In het tweede lid is de wijze van openbaarmaking van de staten geregeld. Nieuw in vergelijking met de genoemde bepalingen in de Wtn en de Wtv 1993 is dat dit ook langs elektronische weg kan.

Artikel 112

Artikel 112 geeft nadere voorschriften over de verstrekking van de opgave van gesloten verzekeringen ingevolge de artikelen 2:102, 2:106, 2:114 en 2:121 van de wet. Het eerste lid legt vast dat de opgave van gesloten levensverzekeringen per branche en per lidstaat de in het boekjaar geboekte premies vermeldt. De opgave van gesloten schadeverzekeringen vermeldt behalve de geboekte premies tevens de geboekte schaden en provisies per branchegroep en per lidstaat. DNB stelt de branchegroepen vast. Deze werden in de oude situatie vastgesteld in de Regeling opgave financiële gegevens verzekeringsbedrijf 1994 (Rofgv 1994). De branche Aansprakelijkheid motorrijtuigen wordt niet in een branchegroep ingedeeld, maar wordt afzonderlijk vermeld. De opgave van gesloten natura-uitvaartverzekeringen is geregeld in het derde lid. Hiervoor geldt hetzelfde als voor de opgave van gesloten levensverzekeringen. Het eerste tot en met vierde lid verwerken de artikelen 50 van de Wtn en 74, 102, 114 en 119 van de Wtv 1993.

Het vijfde lid verklaart de artikelen 108, eerste lid, aanhef en onderdeel a, en 109, eerste lid, van overeenkomstige toepassing. Dit betekent dat DNB de modellen van de opgaven vaststelt en dat de verstrekking van de opgaven in beginsel langs elektronische weg geschiedt. Het vijfde lid biedt daarmee een grondslag voor toezichthouderregels die de Rofgv 1994 deels vervangen. Verwezen wordt tevens naar de toelichting op artikel 109.

Artikel 2:102, eerste lid, van de wet stelt de frequentie van het verstrekken van de opgaven op een maal per jaar. Deze frequentie kan afwijken van de frequentie van de staten. Dat laat onverlet dat de verzekeraar een maal per jaar de opgave tegelijkertijd met de staten aan DNB verstrekt. De opgave kan in die zin worden beschouwd als een van de door een verzekeraar te verstrekken staten.

HOOFDSTUK 14

Artikel 113

Het eerste lid bepaalt welke gegevens een accountant die de jaarrekening of de staten van een financiële onderneming controleert ingevolge artikel 2:121a, vierde lid, van de wet aan DNB moet verstrekken. Daarbij wordt ingevolge de memorie van toelichting aangesloten bij hetgeen hierover in de tripartiete

overeenkomsten en in artikel 37 van het Btb 2005 was bepaald. De accountant verstrekt ten eerste het accountantsverslag (onderdeel a) dat hij ook aan de bestuurders en de raad van commissarissen (RvC) van de financiële onderneming heeft overlegd. Het accountantsverslag is een schriftelijk verslag waarin de accountant de bevindingen van het accountantsonderzoek die hij relevant acht voor het bestuur of de RvC uiteenzet, zonder daarbij afbreuk te doen aan de strekking van de accountantsverklaring. In de tweede plaats verstrekt de accountant de zogenoemde directiebrieven, ofwel "*management letters*" (onderdeel b). Dit is de brief aan het bestuur met de belangrijkste bevindingen van de accountantscontrole. De directiebrieven bevatten in ieder geval een verklaring van de accountant of en zo ja, in hoeverre hij de bedrijfsvoering heeft beoordeeld en de belangrijkste bevindingen van de accountant naar aanleiding van zijn werkzaamheden. Tevens verstrekt de accountant al zijn correspondentie met de financiële ondernemingen die rechtstreeks betrekking heeft op de verklaring omtrent de getrouwheid van de jaarrekening of de staten (onderdeel c). Tot slot kan DNB de accountant om een nadere toelichting vragen op de documenten die in de onderdelen a tot en met c zijn genoemd. De in het eerste lid genoemde documenten kunnen ook voor DNB van belang zijn voor de uitoefening van het toezicht.

Het tweede lid noemt de gegevens die een controlerend actuaris aan DNB moet verstrekken. Deze zijn vergelijkbaar met de gegevens genoemd in het eerste lid. Een actuaris verstrekt het actuarieel rapport en het actuarieel verslag (onderdeel a), die hij heeft verstrekt aan de bestuurders en de RvC. Daarnaast dienen alle overige stukken die betrekking hebben op het onderzoek van de actuaris naar het actuarieel verslag van de verzekeraar te worden verstrekt (onderdeel b). DNB kan van de actuaris een nadere toelichting op deze stukken vragen (onderdeel c). Het tweede lid is ontleend aan het tussen het Verbond van Verzekeraars, de Pensioen- & Verzekeringskamer en het Actuarieel Genootschap gesloten "Convenant inzake de bijdragen van de certificerend actuaris van een verzekeraar aan het bedrijfseconomisch toezicht van de Pensioen- & Verzekeringskamer" van 11 februari 2002.

Artikel 114

Alvorens de gegevens te verstrekken, stelt de accountant of de actuaris de financiële onderneming van haar voornemen hiertoe in kennis. Dit stelt de financiële onderneming in staat de gegevens zelf te verstrekken indien zij dat wenst. Zij kan het om wat voor reden ook wenselijk vinden de gegevens zelf te verstrekken. De accountant of actuaris die de financiële onderneming zelf de gegevens heeft laten verstrekken, dient bij DNB wel na te gaan of deze dat ook daadwerkelijk gedaan heeft. Voorkomen moet worden dat DNB als gevolg van een miscommunicatie tussen de accountant of actuaris en de financiële onderneming verstoken blijft van belangrijke informatie. Ook dient de accountant of actuaris na te gaan of de door de financiële onderneming verstrekte informatie volledig is. Is dat zo, dan heeft de accountant of de actuaris hiermee aan zijn meldingsplicht voldaan. Is dat niet zo, dan moet hij ingevolge het tweede lid alsnog gegevens aan DNB verstrekken. Indien de financiële onderneming niet zelf de gegevens aan DNB wil verstrekken, dan gaat de accountant of actuaris hiertoe over. Hij moet wel de financiële onderneming een afschrift sturen van de gegevens en van de begeleidende brief. Zo blijft de financiële onderneming op de hoogte van de correspondentie tussen DNB en de accountant of actuaris.

HOOFDSTUK 15

Artikel 115

In artikel 115 is limitatief aangegeven welke liquide middelen tot de activa van een vennootschap worden gerekend voor de toepassing van de vrijstelling van gekwalificeerde deelnemingen van banken in kasgeldvennootschappen (artikel 2:123, derde lid, van de wet). De inhoud van dit artikel wijkt niet af van het bepaalde in artikel 1 van het besluit van 13 augustus 2004, houdende de vaststelling van het begrip liquide middelen, bedoeld in artikel 23, zesde lid, van de Wet toezicht kredietwezen 1992 en houdende regels betreffende de verlening van een ontheffing als bedoeld in artikel 82, vierde lid, van de Wet toezicht kredietwezen 1992, alsmede tot wijziging van artikel 5 van het Besluit solvabiliteitsmarge verzekeringsbedrijf 1994[20].

Artikel 116

Artikel 116 bevat de nadere regels met betrekking tot de omvang van de gekwalificeerde deelnemingen in ondernemingen, niet-zijnde financiële ondernemingen, in relatie tot het toetsingsvermogen van de bank die voornemens is een gekwalificeerde deelneming te verwerven of een bestaande gekwalificeerde deelneming te vergroten (artikel 2:123, vierde lid, van de wet). Deze regels komen overeen met bepalingen van artikel 51 van de richtlijn banken, zoals die werden gehanteerd bij de behandeling van aanvragen voor verklaringen van geen bezwaar ex artikel 26 juncto 23, eerste lid, onder b, van de Wet toezicht kredietwezen 1992 betreffende gekwalificeerde deelnemingen in niet-financiële ondernemingen.
Artikel 116 geeft uitvoering aan het bepaalde in artikel 51, eerste, tweede en vierde lid, van de richtlijn banken.

De bepalingen van artikel 116 laten echter onverlet dat artikel 2:128 voorschrijft, dat iedere aanvraag voor een verklaring van geen bezwaar zal worden getoetst aan de in dat artikel geformuleerde criteria. Iedere aanvraag zal derhalve worden beoordeeld op zijn eigen mérites en gelet op de dan geldende omstandigheden. Daaronder wordt mede begrepen de financiële positie van, de ervaring en expertise bij alsmede de omvang en samenstelling van de deelnemingenportefeuille van de betrokken bank. Het is derhalve niet uitgesloten dat een aanvraag voor een verklaring van geen bezwaar voor een gekwalificeerde deelneming die binnen het aangegeven kader valt, niet zal worden verleend, dan wel zal worden ingewilligd, waarbij aan de verklaring van geen bezwaar op grond van artikel 2:131, eerste lid, van de wet beperkingen worden gesteld dan wel voorschriften worden verbonden.

De nadere regels waren ook opgenomen in de circulaire van het Ministerie van Financiën en DNB betreffende het beleid ten aanzien van deelnemingen van kredietinstellingen in niet-financiële ondernemingen[21]. Alleen de circulairerichtsnoeren die hun grondslag vinden in de richtlijn banken zijn in het onderhavige besluit opgenomen. De circulairerichtsnoeren die het karakter hadden van beleidsregels zijn in dit besluit niet overgenomen.

[20] Stb. 2004, 442.
[21] Stcrt. 1993, 83.

HOOFDSTUK 16

Artikel 117

De invoering van de Zorgverzekeringswet (Zvw) heeft in veel gevallen geleid tot aanmerkelijke verschuivingen in portefeuillesamenstelling bij zorgverzekeraars, zowel in de zorgverzekering als in de aanvullende verzekering. Als gevolg daarvan blijkt het in artikel 74, eerste lid, onderdeel b, van dit besluit opgenomen regel om het schadeverleden van de afgelopen drie boekjaren te middelen ten einde fluctuerende solvabiliteitseisen te voorkomen voor zorgverzekeraars in de praktijk niet dat effect te hebben.

De geboekte bruto schade in het jaar 2005 heeft als gevolg van de stelselwijziging nauwelijks nog een relatie met de geboekte bruto schade in 2006 en 2007. Het middelen van de schade van de afgelopen drie jaar schiet daardoor zijn doel voorbij en is ongewenst om een goed beeld te krijgen van de solvabiliteitspositie van de zorgverzekeraar.

Daarom wordt in dit artikel geregeld dat er voor het afvlakken van het grillige verloop van de geboekte bruto schade geen boekjaren worden gebruikt van vóór de stelselwijziging. Voor het boekjaar 2007 betekent dit dat de geboekte bruto premie van de twee afgelopen jaren bepalend is voor de berekening het minimum bedrag aan solvabiliteitsmarge. Vanaf 2008 zijn er weer drie boekjaren beschikbaar en geschiedt de berekening van de solvabiliteitsmarge weer op de reguliere wijze. Voor het boekjaar 2006 bevatte het Besluit solvabiliteitsmarge verzekeringsbedrijf 1994 een vergelijkbare bepaling.

Artikel 118

Dit artikel verwerkt artikel 12a van het Bsmv 1994. Het bewerkstelligt dat met ingang van 1 januari 2010 levensverzekeraars hun winstverwachtingen niet meer mogen meerekenen. Hiermee wordt de termijn uit artikel 27, vierde lid, onderdeel a, van de richtlijn levensverzekeraars verwerkt.

Artikel 119

De staten die ingevolge dit besluit moeten worden ingediend, worden voor het eerst ingediend over het boekjaar 2007. Het tweede lid van dit artikel regelt dat de staten die nog betrekking hebben op het boekjaar 2006, maar die pas in boekjaar 2007 hoeven te worden ingediend, nog op de oude regelgeving zijn gebaseerd. Het artikel verwerkt de artikelen 6 en 7 van het Bsv 1994.

Artikelen 120 en 121

Deze artikelen treffen een overgangsregeling voor besluiten die DNB voorafgaande aan de inwerkingtreding van dit besluit ingevolge oude regelgeving heeft genomen. Dergelijke besluiten worden geacht te zijn genomen ingevolge dit besluit. Dit geldt alleen voor besluiten die niet zijn uitgewerkt, maar nog voortduren. Beperkingen of voorschriften die aan het besluit zijn verbonden, blijven daarbij gelden. In de tabel bij artikel 120 is de oude regelgeving in alfabetische volgorde opgenomen.

In artikel 121 wordt gedoeld op besluiten die DNB heeft genomen ingevolge het Handboek Wtk. Deze afzonderlijke bepaling is nodig vanwege de wijze waarop het solvabiliteitstoezicht op banken en elektronischgeldinstelling in het Handboek is vormgegeven.